

Møte mandag den 15. desember 2008 kl. 10

President: Berit Brørby

Dagsorden (nr. 14):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)
(Innst. O. nr. 28 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 4 (2008–2009))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Kenneth Svendsen og Robert Eriksson om lov om endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser
(Innst. O. nr. 34 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:105 (2007–2008))
3. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.)
(Innst. O. nr. 33 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 72 (2007–2008))
4. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i husleieloven
(Innst. O. nr. 27 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 74 (2007–2008))
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. (gjennomføring av forvaltningsreformen)
(Innst. O. nr. 30 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 10 (2008–2009))
6. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova)
(Innst. O. nr. 31 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 12 (2008–2009))
7. Innstilling frå justiskomiteen om lov om endringar i straffeprosessloven mv. (tingretten si handsaming av saker om ikkje vedtekne førelegg mv.)
(Innst. O. nr. 29 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 13 (2008–2009))
8. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring
(Innst. O. nr. 32 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 14 (2008–2009))
9. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)
(Innst. O. nr. 26 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 9 (2008–2009))
10. Referat

Presidenten: Representanten Erling Sande, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentanter for Oslo, Ingunn Gjerstad og Aud Kvalbein, har tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Marit Nybakk. – Andre forslag foreligger ikke, og Marit Nybakk anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte i Odelstinget.

Statsråd Dag Terje Andersen overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet om nødvendig avbrytes for Stortingets julelunsj kl. 13.45 og settes igjen kl. 16 for kveldens møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:02:28]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) (Innst. O. nr. 28 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 4 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter og Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på tallerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Eva Kristin Hansen (A) [10:03:51] (ordfører for saken): Nav-reformen er en viktig reform for alle de politiske partiene på Stortinget. Det har vært bred enighet om målet om flere i arbeid og færre på stønad, om å ha bedre tjenester tilpasset brukernes behov og ikke minst en mer helhetlig og effektiv velferdsforvaltning. Nå etableres det kontorer over hele landet, og vi er i full gang med gjennomføringen av den organisatoriske delen av reformen.

Nav-reformen er ikke bare en organisatorisk reform. Den innebærer også at man tenker annerledes om alle de virkemidlene som hele arbeids- og velferdsforvaltningen har, som handler om bedre oppfølging av folk og det å

jobbe mer målrettet. St.meld. nr. 9 for 2006–2007, Arbeid, velferd og inkludering, hadde en gjennomgang av mange av virkemidlene til de tidligere etatene som i dag utgjør Nav. Fokuset i meldingen var å se på folks muligheter og ikke folks begrensninger, og man konkluderte med at mange av virkemidlene trengte å endres.

Det ene handlet om å innføre kvalifiseringsprogrammet, som nå rulles ut i de etablerte Nav-kontorene, men det handler også om å gjøre hele forvaltningens virkemidler tilgjengelig for alle brukere, uavhengig av inntektssikring. Dermed så man også behovet for å få på plass en enklere og mer arbeidsrettet midlertidig inntektssikring.

Ved behandlingen av den stortingsmeldingen gav Stortinget tilslutning til at man ønsker å erstatte dagens rehabiliteringspenger, attføringspenger og midlertidig uførestønning med en midlertidig inntektssikring og tilleggsstønader, og at den enkelte skal få bedre oppfølging. Det er det den odelstingsproposisjonen vi i dag behandler, dreier seg om.

Det foreslås å innføre en midlertidig inntektssikring som kalles arbeidsavklaringspenger. Det foreslås at alle som henvender seg til Nav-kontoret, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, skal ha rett til å få vurdert sitt behov, og skal medvirke i denne vurderingen. Arbeidsevnevurdering vil kunne kartlegge den enkeltes muligheter bedre, og det foreslås at det også fastsettes en rett og en plikt til å delta i utforming av en aktivitetsplan for hvordan den enkelte skal kunne komme seg i arbeid, som skal brukes til en systematisk oppfølging av den enkelte.

Det er en samlet komité som støtter innføring av arbeidsavklaringspengene. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet helst ville hatt et annet navn på det, men det er oppslutning om selve innføringen, uavhengig av hvilket navn barnet får, og det er bra.

Det er også enighet om å ha tilleggsstønader som skal kompensere for bestemte utgifter som den enkelte har i forbindelse med gjennomføringen av et arbeidsrettet tiltak.

Arbeidsavklaringspengene har som målgruppe dem som i dag mottar en av de nevnte inntektssikringene, og de skal forbeholdes folk som har det vi kaller mer enn rent forbigående problemer med å komme i arbeid. Det skal være en årsakssammenheng mellom den nedsatte arbeidsevnen og helseproblemene, men det må ikke kreves at sykdom, skade eller lyte skal være hovedårsaken til den reduserte arbeidsevnen.

Videre foreslås det at arbeidsevnen skal være nedsatt med minst halvparten, og at ytelsen skal gis så lenge det er påkrevd for å gjennomføre nødvendig aktivitet for å komme seg i arbeid, men med en ytre grense på fire år. Ytelsen skal beregnes på grunnlag av den pensjonsgivende inntekten man hadde året før arbeidsevnen ble nedsatt, eller ut fra et gjennomsnitt av den pensjonsgivende inntekten de tre siste kalenderårene hvis det gir et høyere grunnlag. Ytelsen er foreslått å utgjøre 66 pst. av beregningsgrunnlaget, med et tak på 6 G, og hvor den minste ytelsen som hovedregel nå skal være 1,97 G og 2,44 G for unge uføre. I tillegg foreslås det at det skal gis et standardisert barnetillegg.

Når arbeidsavklaringspenger blir innvilget, foreslås det

at Arbeids- og velferdsetaten sammen med mottakeren av pengene setter konkrete tidspunkter, det som vi kaller oppfølgingstidspunkter, for å sikre oppfølging og progresjon i forhold til det å komme i arbeid. Brukeren skal her stå i sentrum, og oppfølgingstidspunktene må fastsettes ut fra det. I denne sammenhengen blir egenrapportering gjennom meldekort, arbeidsevnevurderingen og aktivitetsplanen selvfølgelig også viktig.

Dette er litt kort oppsummert det som foreslås. Jeg har nå tenkt å kommentere noen punkter i innstillingen som det er litt uenighet om. Det første er forslaget om at arbeidsavklaringspenger skal kunne gis i inntil fire måneder hvis en bruker vurderes for uførepensjon, og at perioden kan forlenges med ytterligere fire måneder hvis ikke søknaden er behandlet innen de fire første. Her ønsker Fremskrittspartiet at man ikke skal ha noen slik tidsfrist. Jeg er enig med Fremskrittspartiet i at Nav selvfølgelig skal behandle søknadene i rett tid, og at det er nettopp derfor man bl.a. bør ha en slik frist.

Det andre er forslaget om at det skal kunne gis arbeidsavklaringspenger i inntil tre måneder i ventetid på arbeid etter at en person har gjennomført aktiv behandling eller arbeidsrettede tiltak. Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at arbeidsavklaringspenger da bør bli gitt i seks måneder.

Her mener flertallet at det er opplagt at man begynner med tiltak for å komme i arbeid som en del av aktivitetsplanen, altså i forkant av at man er ferdig med opplegget, og at det derfor ikke er nødvendig med en slik utvidet tidsramme. Videre er det etter min oppfatning også en budsjettsak hvis man skal foreta en slik utvidelse.

Jeg nevnte innledningsvis at arbeidsavklaringspengene skal ha en ytre varighet på fire år. Her er det foreslått at man gjennom forskrift fastsetter at vedtak om arbeidsavklaringspenger innenfor denne ytre rammen som hovedregel skal settes for maks ett år av gangen.

Her ønsker Høyre og Venstre at det reguleres gjennom loven, mens flertallet støtter Regjeringens forslag, men presiserer i innstillingen at varigheten av stønadperioden bør fastsettes ut fra en konkret vurdering av den enkeltes muligheter og behov for bistand.

Fremskrittspartiet fremmer forslag om at flyktningers særregler i folketrykden skal opphøre. De mener at det er urimelig at flyktninger får de samme rettighetene som norske borgere må opparbeide over tid. Til det vil jeg si: For flertallet er det viktig å forholde seg til Flyktningskonvensjonen, som sier at flyktninger må oppfylle de vilkår som ellers gjelder for å kunne nyte godt av en rettighet, unntatt betingelser som de ikke er i stand til å oppfylle. I den nye utlendingsloven er det lagt til grunn at alle som får opphold i Norge fordi de flykter fra krig og forfølgelse, og som har krav på beskyttelse i henhold til våre internasjonale forpliktelser, skal gis samme rettigheter, og at de som har rett til beskyttelse etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, skal ha det samme.

For flertallet er det viktig å legge vekt på den spesielle situasjonen som flyktninger og de som er statsløse, befinner seg i, og vil derfor ikke støtte Fremskrittspartiets forslag.

Det er uenighet i komiteen rundt det å ha et standardisert barnetillegg. Høyre ønsker det ikke i det hele tatt med den begrunnelse at barnetillegget svekker arbeidslinjen, noe jeg er sterkt uenig i, mens Kristelig Folkeparti på sin side ønsker en vurdering av et høyere og behovsprøvd barnetillegg. Jeg tror det er klokt at vi ikke innfører mer kompliserte systemer enn nødvendig, noe jeg tror en behovsprøving kan være. Men jeg er enig med Kristelig Folkeparti i at det er viktig med en kontinuerlig vurdering av nivået på selve tillegget.

I denne proposisjonen foreslås det at mottakere av arbeidsavklaringspenger skal sende inn meldekort hver fjortende dag, slik som det i dag er for attføringspenger. Det har skapt debatt. Her foreslår Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti at det skal være en gang i måneden. Jeg mener at det selvfølgelig skal være mulig med unntak fra å melde seg hver fjortende dag hvis man på grunn av sykdom eller andre ting ikke får det til, og at man derfor må utvise fornuft og fleksibilitet.

Det har vært litt debatt i media om brukere skal ha rett til å skifte saksbehandler i Nav, og det blir foreslått fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre at man skal lovfeste denne retten. Jeg mener at Nav alltid skal være fleksibel i forhold til brukere som av ulike grunner mener at det er viktig at noen andre behandler en søknad, eller står for oppfølgingen av en selv. Men jeg mener samtidig at det ikke er behov for å lovfeste denne retten.

Til slutt: Det er en viktig lovsak vi behandler i dag. Jeg tror at de endringene vi i dag med stor sannsynlighet vil vedta, vil kunne bety mye for veldig mange som har ønske om å komme seg i arbeid, og vil bety mye for om vi får en bedre og mer fleksibel arbeidsforvaltning.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:13:00]: Det er bred enighet i komiteen om hensikten med å innføre arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner for tidligere og tettere oppfølging av mottakerne. Fremskrittspartiet tror at jo tidligere og tettere en klarer å følge opp brukerne, jo større er mulighetene for at vedkommende kommer raskt tilbake i aktivitet. Dette er et viktig skritt for å nå målet som alle er enige om er målsettingen med Nav.

I innstillingen legges det også opp til at det klart skal komme fram hvilke rettigheter og plikter en mottaker har. Dette vil etter vårt syn bidra til at både Nav og brukerne på en langt bedre måte vet hva de har å forholde seg til.

For Fremskrittspartiet er det viktig at en bruker raskt får avklart sin arbeidsevne, og at personen basert på dette får ta del i utformingen av en aktivitetsplan – en plan som skal ha konkrete mål.

Flertallet foreslår i innstillingen at den nye sammenlånede ytelsen skal hete arbeidsavklaringspenger. Selv om det viktigste er hva som er innholdet i disse pengene, mener vi at ordet er kronglete og langt, noe som støttes av både Krefteforeningen og NHO. Fremskrittspartiet mener, som mange av høringsinstansene, at det burde hete avklaringspenger.

Selv om Fremskrittspartiet langt på vei er enig i innstillingen, er det i tillegg til navnet en del områder hvor

vi er uenige. Dette gjelder bl.a. at flyktninger skal ha særrettigheter, noe som etter vårt syn er med på å skape et sorteringssamfunn.

Fremskrittspartiet viser til at for dem som ikke har opparbeidet seg rettigheter i folketrygden, er det gitt de samme rettighetene i forhold til behandling og arbeidsmarkedsrettede tiltak i forbindelse med innføringen av kvalifiseringsprogrammet, noe Fremskrittspartiet støttet. Fremskrittspartiet ser derfor ingen grunn til å gi særregler for flyktninger. I folketrygdloven ligger flere bestemmelser som gjør at flyktninger automatisk oppnår de samme rettigheter som norske borgere må opparbeide seg over tid. I noen tilfeller har flyktninger flere folketrygdrettigheter enn norske statsborgere som har betalt inn trygdeavgift i flere tiår.

Fremskrittspartiet viser til at Regjeringen i den nye utlendingsloven opphever skillet i beviskravene knyttet til hvem som anerkjennes som flyktninger etter Flyktningkonvensjonen, og hvem som blir vernet mot retur av andre grunner. Fremskrittspartiet viser til at dette innebærer at flere blir definert som flyktninger, og at dette også har konsekvenser for offentlige ytelser. Fremskrittspartiet ønsket i motsetning til Regjeringen ved behandlingen av Ot.prp. nr. 75 for 2006–2007 Om lov om utlendingsadgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven), jf. Innst. O. nr. 42 for 2007–2008, at Flyktningkonvensjonen skulle legges til grunn for hvem som skal defineres som flyktninger i Norge, og at kun personer som er reelt forfulgt, skal falle inn under denne kategorien. Fremskrittspartiet vil også minne om at det kommer svært mange mennesker til Norge hvert eneste år som ikke får status som flyktninger, og som heller ikke har rett til pensjon fra sitt opprinnelsesland. Det er uheldig med en utvikling som går i retning av et sorteringssamfunn, med ett sett regler for noen og diverse særregler for andre. Fremskrittspartiet fremmer derfor forslag om at flyktnings særregler i folketrygden opphører.

Flertallet vil gi arbeidsavklaringspenger bare i tre måneder etter endt behandling/skolering, mens man leter etter jobb. Fremskrittspartiet er klar over at en søkeprosess tar tid, og spesielt når en har vært borte fra arbeidslivet over en lang periode. Derfor mener vi at tre måneder er for kort tid og ønsker at grensen utvides til seks måneder. Fremskrittspartiet legger selvfølgelig til grunn at arbeidet med at brukeren skal tilbake til arbeidet, starter på et langt tidligere tidspunkt, altså før behandlingen/skoleringen er ferdig.

Fremskrittspartiet viser også til at Regjeringen legger opp til at en arbeidssøker skal kunne være borte i en dag i meldeperioden, noe som betyr at en kan ta to fridager i måneden. Jeg synes en slik ordning er uforståelig. At arbeidssøkere skal kunne ta fri på linje med andre som er i arbeid, vil være helt normalt – det være seg sykdom eller sterke velferdsgrunner – men at en skal kunne ta fri utover det, støtter ikke Fremskrittspartiet. Jeg har problemer med å se at forskjellen i om sykdom eller skade er en annen eller den samme, skal ha betydning for at arbeidsavklaringspenger igjen skal kunne utbetales. Fremskrittspartiet vil likestille dette, og mener at rettigheten bør inntreffe så

snart sykdom/skade inntreffer, og så lenge arbeidsforholdet har vart for kort tid til at en har krav på sykepenger. Det vil etter vårt syn være uholdbart å stå uten noen form for inntekt dersom f.eks. en kreftsykdom blusser opp igjen etter at man er kommet i arbeid, men før man har rukket å opparbeide seg rett til sykepenger.

Det fremmes på denne bakgrunn forslag om at retten til arbeidsavklaringspenger inntreffer på nytt når skaden eller sykdommen igjen oppstår, og dersom arbeidsforholdet har vart for kort tid til at en har rukket å opparbeide seg rett til sykepenger.

Fremskrittspartiet støtter ikke bortfall av arbeidsavklaringspenger mens behandling av søknad om uførepensjon er til vurdering. Fremskrittspartiet mener tvert imot at dersom man ikke i løpet av åtte måneder har greid å gjøre ferdig et vedtak om uføretrygd, kan ikke den enkelte lastes for dette ved å bli stående uten inntekt. Det å straffe bruker er etter Fremskrittspartiets syn en søkt måte å presse Nav til å holde sine tidsfrister. Da burde det heller være Nav som ble straffet på en eller annen måte. Det er svært viktig at dette arbeidet prioriteres, slik at man unngår unødvendig ventetid på endelig vedtak. Vi er kjent med at det forekommer at personer står uten inntekt i påvente av endelig vedtak om uførepensjon med dagens ordning. Å bruke en tidsfrist hvor virkemiddelet er å frata noen livsgrunnlaget, slik regjeringspartiene viser til i sine merknader, er ikke en akseptabel metode å bruke for å oppnå kortere saksbehandlingstid ved Nav. Det fremmes på denne bakgrunn forslag om at arbeidsavklaringspengene skal løpe inntil endelig vedtak om uføretrygd er gjort.

Alt i alt ønsker Fremskrittspartiet at det stilles strenge krav til både Nav og brukerne, men samtidig må disse kravene være realistiske. Fremskrittspartiet mener at loven, med de forandringer Fremskrittspartiet har fremmet, vil gi et godt arbeidsdokument til både Nav og brukerne, og framfor alt sørge for at flere kommer raskere tilbake til arbeidslivet.

Jeg tar herved opp de forslag Fremskrittspartiet selv eller sammen med andre har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Per-Kristian Foss (H) [10:19:37]: I dag fullfører Stortinget mye av det arbeid med Nav-reformen som har vært nødvendig. Der hvor Stortinget tidligere har vedtatt en institusjonsreform for velferdsordningen i Norge, vil vi i dag vedta det jeg kaller en innholdsreform, som fører til mer individorientering og mer brukerpåvirkning. Det er en forenkling som i likhet med Nav-reformen i sin helhet har et potensial til å løse noen av vår tids største samfunnsutfordringer, nemlig det faktum at en av fire i arbeidsfør alder i dag står utenfor arbeidslivet og lever på ulike trygdeordninger og stønader.

Selv om vi i dag vedtar en lovendring som slår sammen trygdeytelser, vil jeg innledningsvis nevne noen ord om de realitetene som ligger bak: Mer enn 700 000 mennesker i arbeidsfør alder står i dag utenfor arbeidslivet. Dette er et skremmende høyt antall. Og det er særlig bekymringsfullt

at man også i den tiden da man hadde sterk etterspørsel etter arbeidskraft – altså de gode år vi har lagt bak oss – ikke har klart å gi flere mennesker en ny sjanse. Når vi nå går inn i en tid som vil preges mer av uforutsigbarhet – for å si det forsiktig, eller kanskje retttere sagt problemer på arbeidsmarkedet – vil dessverre mange av dem som står langt unna arbeid, få det enda vanskeligere. Nettopp derfor er det et helt sentralt suksesskriterium for Nav at de vedtak og forutsetninger som gis fra Stortinget, følges opp med en tilsvarende kulturreform i etaten. Endringene som skal bidra til mer velferd og bedre velferd for den enkelte, er også endringer for dem som skal forvalte velferden. Når jeg innledningsvis sa at Nav-reformen og denne lovendringen har et stort potensial, er det dessverre også slik at det er en stor fallhøyde for Nav i denne reformen.

Forventningene til Nav-reformen har vært skrudd i været av ulike statsråder fra den sittende regjering, som alltid har vist til reformen når de skal peke på løsninger innenfor velferdsutfordringene, innenfor fattigdomsproblemer og på andre områder. Likevel vet vi altså at vi har et skyhøyt sykefravær i Norge, oppsiktsvekkende mye høyere enn i mange andre land som det er naturlig å sammenligne seg med. Vi har et stort antall mennesker som mottar uføretrygd. Akkurat dette vet vi ofte ikke skyldes at den enkelte ønsker det. De har gjerne de samme ønsker som veldig mange andre, de ønsker å jobbe. Vi kjenner dessverre utallige eksempler på at mennesker med nedsett funksjonsevne tilbys uføretrygd istedenfor et tilrettleggingsopplegg som gjør dem i stand til å utnytte sin arbeidsevne.

Jeg kunne for så vidt fortsette med å gi slike eksempler, for listen er lang. Men dette innlegget er ikke ment til det. Det som derimot er poenget, er at dette er problemer som nærmest får eksistere upåvirket av de reformer og forutsetninger som vedtas av Stortinget, og de vedtak som gjøres. Dette er problemstillinger som ikke løses gjennom lovendringer eller stortingsmeldinger, men gjennom endringer i kultur og personalledelse i det velferdsapparat vi snakker om. Jeg forventer at statsråden og Regjeringen følger grundig med når det nye lovverket nå skal innarbeides.

Så til arbeidsavklaringspengene. De nye trygdeytelsene er en konkret oppfølging av tidligere stortingsvedtak om Nav-reform og om arbeid, velferd og inkludering. Høyre støtter Regjeringens forslag med noen unntak, for noen er mer vesentlige enn andre.

Sammen med Fremskrittspartiet og Venstre ønsker Høyre at den nye ytelsen kalles avklaringspenger. Hele intensjonen med lovendringen er jo nettopp at hver mottaker skal få en individuell plan for oppfølging som avdekker hjelpebehov, kvalifiseringsopplegg og jobbsannsynlighet. I dette ligger det selvsagt at det vil være mottakere som ikke avklares for å tre ut i arbeidslivet, men snarere avklares for uførepensjon. Jeg vil understreke at dette også er en del av den overordnede målsettingen med å legge arbeidslinjen til grunn.

Jeg registrerer at Regjeringen ønsker en ordning som legitimerer fravær, og jeg må innrømme at dette er litt pussig. I komitéinnstillingen heter det fra flertallspartiene:

«Begrunnelsen for bestemmelsen er at de fleste del-

takere i arbeidsmarkedstiltak er i tiltak på heltid og at de, *i likhet med arbeidstakere*» – dette er min understrekning – «har behov for å be seg fri fra jobben for å utføre private gjøremål som bare kan utføres på dagtid.»

Det som er interessant i dette sitatet, er flertallets inkonsekvente sammenligning med arbeidstakere, for i arbeidslivet for øvrig er det jo ikke slik at man kan ta seg fri hver fjortende dag til velferdsformål eller andre ting. Jeg støtter selvsagt flertallets sammenligning med ordinært arbeid, men en logisk konsekvens av en slik sammenligning må jo være at mottaker av arbeidsavklaringspenger underlegges de samme forventninger om arbeidstid som ellers gjelder i arbeidslivet.

Arbeidsavklaringspengene defineres i loven som en ytelse for tapt arbeidsinntekt. Jeg deler derfor ikke flertallets begrunnelse når de uttaler at mottakere skal ha rett til én dags fravær i løpet av en 14 dagers periode fordi en har behov for å be seg fri fra jobben for å «utføre private gjøremål», som det heter. Kanskje burde flertallet redegjøre for hvilke gjøremål det i så fall er snakk om, og på hvilken måte dette skiller seg fra gjøremål arbeidstakere for øvrig må tilpasse en arbeidshverdag. Sammen med Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har vi derfor fremmet en alternativ lovtekst, som strammer inn fraværsmuligheten til kun å gjelde sterke velferdsgrunner som skal dokumenteres. I dette forventes det at helseoppfølging og andre forhold, som er en viktig del av avklaringsarbeidet, er ting som legges inn i den individuelle oppfølgingen av hver enkelt mottaker av avklaringspenger, og sånn sett ikke rammes av en innstramning av fraværsmuligheten.

Det mest sentrale punktet i Nav-reformen er etter min mening en sterkere individorientering. Enhver mottaker skal få et skreddersydd tiltaksopplegg. Dette er positivt, og jeg vil også si det er bra at det prinsipp som Høyre har stått for i sosialpolitikken lenge om skreddersøm, nå er blitt politisk allemannseie. Likevel virker det som om flertallspartiene av en eller annen grunn trår vannet.

Som en konsekvens av individorienteringen følger brukervedvirkning, eller brukermakt, som enkelte i flertallspartiene kanskje vil kalle det. En skal ikke bare få et skreddersydd opplegg, men det skal også baseres på den enkeltes ønsker, erfaringer og egne vurderinger. I dette samspillet blir nødvendigvis saksbehandlingen helt sentral, og Høyre har derfor sammen med Fremskrittspartiet og Venstre et forslag som styrker brukernes medbestemmelserett til også å velge saksbehandler. Jeg mener at lovens ordlyd i utgangspunktet bør ligge til grunn for en positiv vinkling i forhold til denne målgruppen som loven er ment å gjelde for, ved at en ved siden av lovverket etablerer rutiner og ordninger for å plukke ut tilfeller lik den flertallet beskriver, hvor det argumenteres for at en lovfesting av retten til å skifte saksbehandler kan misbrukes av brukeren. Slike tilfeller kan inntreffe, men lovverket bør formes rundt intensjonen om brukervedvirkning, ikke brukermistenkeliggjøring.

Jeg vil også si noen ord om barnetillegget. Da Regjeringen Bondevik II fikk innført ordningen med tidsbegrenset uførestønad, var reaksjonene fra de rød-grønne partiene

sterke når det gjaldt barnetillegget. Daværende sosialpolitiske talsmann for Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, sa i Dagsavisen den 7. september 2004:

«Dette er en ordning med vesentlig svekkede ytelses sammenlignet med vanlig uføretrygd. Særlig rammes dette barnefamilier, fordi satsene for barnetillegg er utrolig lave.»

I dag vedtar vi en trygdeytelse som i stor grad kan sammenlignes med tidsbegrenset uførestønad, slik den var tiltenkt, både i ytelse og når det gjelder barnetillegg. Det er fristende å spørre representantene for de rød-grønne partiene hva som har skjedd i vurderingen av barnetillegget, for det som tidligere ville bli betraktet som barnefattigdom, er nå velferd. Det er selvsagt lov å ombestemme seg – det er til og med prisverdig av og til, vil jeg si – men det må likevel være lov å påpeke at her har det skjedd en helomvending fra regjeringspartiens side. Det er jeg på mange måter glad for, og jeg håper at vi derfor kan slippe slike karikerte forvrengninger av hverandres motiver innenfor velferdspolitikken i fremtiden.

Jeg tar herved opp det forslaget som Høyre fremmer sammen med Venstre.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Per-Kristian Foss har teke opp det forslaget han refererte til.

Karin Andersen (SV) [10:28:17] (komiteens leder): Loven vi behandler i dag, har som utgangspunkt at det skal bli enklere for brukerne og enklere for Nav. Det er en del av den helhetlige omleggingen i arbeids- og velferdspolitikken med etablering av Nav-reformen og med enklere regelverk.

Det har vært en liten diskusjon om navnet på den ytelsen vi nå skal få. Jeg må si at jeg tror det er et minimalt problem om den heter det ene eller det andre.

Jeg har lyst til i starten av mitt innlegg også å understreke alle de meldingene vi får om at Nav sliter. Nå har vi økt Navs budsjett på en slik måte at de er i stand til å bruke flere timer på å bistå folk og behandle søknader, men allikevel er etter min mening det en langt større bekymring enn hva dette barnet skal hete. Jeg understreker igjen det jeg sa i innlegget mitt i budsjettdebatten, at det er viktig at statsråden nå følger nøye med og eventuelt kommer til Stortinget hvis det er behov for nye tiltak for at Nav-reformen skal fungere bedre, for det er fremdeles kritisk mange steder.

Saken handler om å få rett bistand til rett tid, og da gjelder det både en ytelse å leve av og bistand til å komme i arbeid og aktivitet. Det er ulike faser et menneske er i når man er i en slik situasjon at man har behov for arbeidsavklaringspenger. Det viser de tre ytelsene som vi nå erstatter denne ene med. Det betyr at kravene i perioden må tilpasses brukeren. Jeg har mest behov for å si litt om den tidsbegrensede uførestønaden, for noe av det som var hovedproblemet med den, var at man ikke fikk oppfølging mens man gikk på en tidsbegrenset uførestønad, som

i prinsippet skulle være en periode der man skulle se om man kunne komme tilbake igjen i arbeid. Det lyktes dessverre få med. En av grunnene til det mener jeg er at man ikke fikk noen form for oppfølging av Nav, og det blir det rettet på nå.

Så er det også viktig å understreke at inngangskriteriene for tidsbegrenset uførestønad var de samme som for uførestønden, og dermed er det også sannsynlig at mange av dem er så syke at de kvalifiserer for uførestønad.

Flertallet legger opp til at man ikke skal ha lovfestet vurdering av varigheten på tiltakene hvert eneste år, slik som deler av opposisjonen ønsker. Vi mener det er meget viktig at det legges til den vurderingen som Nav og brukerne gjør i aktivitetsplanen. Sjølsagt skal dette vurderes jevnlig, men det blir feil hvis man tror at alle er så like at det passer hvert eneste år for alle. Det bryter tvert imot med hele intensjonen i forslaget til hvordan vi mener vi skal jobbe med dette nå. Arbeidsevnevurderingen er viktig. Den er viktig for Nav, men den er også utrolig viktig for den enkelte, slik at man blir satt i stand til å ta myndige valg i eget liv og kanskje reorientere seg i forhold til tanker man har hatt før. Men det er også viktig at den reorienteringen skjer på en slik måte at den enkelte aksepterer dette, eller sjøl finner ut av den nye veien, og at man ikke blir demotivert i det arbeidet.

Det har vært litt diskusjon om meldekort, og jeg støtter det som saksordføreren sa om det. Det er grunn til å se på dette videre, hvordan det praktiseres, og det er jo også noe Nav og statsråden må komme tilbake til hvis det er deler av meldekortsystemet som ikke fungerer hensiktsmessig, og kan gjøres enklere over tid. Men nå får vi se hvordan dette fungerer.

Så har jeg også lyst til å si at det er ikke slik at flertallet sier at man har rett til fravær én dag. Men det vi sier, er at man skal ikke automatisk ha trekk i ytelsen ved fravær én dag. Jeg vil igjen gjøre oppmerksom på at dette er mennesker som er i til dels vanskelige livssituasjoner, og som kan ha andre behov enn det vi andre har. De kan ha gode forklaringer uten at det nødvendigvis går an å peke på spesifikke årsaker her.

Når det gjelder bytte av saksbehandler, innebærer ikke det at man skal kunne velge saksbehandler, slik som Per-Kristian Foss sa, men poenget her er at vi, flertallet, også oppfordrer Nav til å være fleksible, og at dette også er et spørsmål man eventuelt må komme tilbake til når man ser erfaringene med dette. Det er ikke en prinsipiell motstand, det er en praktisk motstand, men Nav må etablere gode rutiner på dette sjøl.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:33:52]: Utformingen av regelverket for arbeidsavklaringspenger blir en avveining mellom hensynet til at personer faktisk skal ha et incitament til å søke arbeid og hensynet til å sikre den enkelte et rimelig økonomisk grunnlag. Det skal være krav om aktivitet og medvirkningsansvar som en forutsetning for å være under ordningen. Men samtidig skal ikke kravene være slik at de virker mer nedbrytende enn oppbyggende og i tillegg skaper unødig offentlig byråkrati.

Komiteen er enig om mye i de praktiske avveiningene mellom disse hensynene. På enkelte punkter er det uenighet. Spørsmålet om hvor hyppig meldekort skal sendes inn, er et slikt punkt, hvor jeg nok synes at flertallet kunne fulgt Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og frigjort ressurser i Nav fra administrasjon til oppfølging av hver enkelt.

Kristelig Folkeparti går også imot den innstramningen som regjeringspartiene har fått flertall for når det gjelder antall måneder en person kan gå på arbeidsavklaringspenger etter endt attføring i påvente av arbeid. Vi tror ikke at folk venter i det lengste med å finne arbeid etter endt attføring hvis de har muligheter til det. Men vi tror at enkelte kan ha et reelt behov for å ha en trygghet i at inntekten er stabil i hvert fall i seks måneder etter attføring, mens de leter etter egnet arbeid. Med utviklingen som vi nå ser i arbeidsmarkedet, er det enda mindre grunn til å gjøre denne innstramningen. Jeg tviler særdeles sterkt på at dette er et kutt som Arbeiderpartiet og SV ville akseptert dersom det hadde blitt foreslått av en annen regjering.

Ordningen med tidsbegrenset uførestønad ble innført av den forrige regjering fra 2004, da med opptjeningsregler og stønadsregler lik det som gjaldt for de andre korttidsytelsene. Forsørgere med lav inntekt og mange barn kom dårlig ut. Det var en profil som Kristelig Folkeparti syntes var krevende å forsvare, og vi var derfor svært fornøyde da Bondevik-regjeringen foreslo å gå tilbake til ordningen med behovsprøvd barnetillegg i det budsjettet som den la fram før den gikk av høsten 2005.

Overgangen fra behovsprøvd til standardisert barnetillegg brukte statsminister Stoltenberg som bevis på såkalte usosiale vedtak under den forrige regjeringen. I dag er argumentasjonen snudd på hodet:

«Flertallet mener at behovsprøving i denne sammenhengen vil være unødvendig komplisert og kan føre til en kraftig reduksjon i den økonomiske lønnsomheten av økt arbeidsinntekt, noe som øker risikoen for å skape «stønadsfeller».»

Det er fristende å sitere hva Bjarne Håkon Hanssen sa i valgkampen 2005:

«Regjeringens konklusjon ser ut til å være at hvis du bare gjør det ille nok å være arbeidsledig eller ufør, skal flere gå ut i arbeid.»

Så vil vel regjeringspartiene vise til at barnetillegget tross alt er økt med 10 kr pr. dag siden forrige valg. Det er riktig. Samtidig har også grunnbeløpet økt, som det behovsprøvede barnetillegget er knyttet til. I sum betyr det at den maksimale inntektsreduksjonen pr. barn ved overgang fra behovsprøvd til standardisert barnetillegg nå er på nesten 21 100 kr. Jeg er glad for signalet som saksordføreren gav, om kontinuerlig å se på nivået.

Kristelig Folkeparti innser at når ulike ytelser slås sammen til én, kan ikke regelverket for barnetillegget være forskjellig avhengig av hva som ville vært ytelsen i det gamle systemet. Men vi er fortsatt opptatt av å vektlegge og ivareta sosiale hensyn når det gjelder barnetillegget. Derfor fremmer vi forslag om at Regjeringen vurderer nærmere akkurat forholdet mellom behovsprøvd og standardisert barnetillegg. Det er interessant, særlig i lys av tidligere

friske uttalelser, at regjeringspartiene ikke engang vil være med på å få en slik vurdering.

Jeg tar med dette opp det forslag som Kristelig Folkeparti fremmer i innstillingen.

Presidenten: Representanten Åse Gunhild Woie Due-sund har teke opp det forslaget ho refererte til.

André N. Skjelstad (V) [10:38:45]: Dette er en oppfølging av St.meld. nr. 9 for 2006–2007, Arbeid, velferd og inkludering.

Venstre støtter at hensikten med å innføre arbeidsavklaringspenger er å legge til rette for tidligere og tettere oppfølging av mottakere, og dermed bidra til at flere skal komme tilbake i arbeidsaktivitet. Dette er en samlet komité enig om.

Venstre har hele tiden ment at Nav-reformen skulle være en forenklingreform – en forenkling for brukeren. Derfor er det litt vanskelig å forstå at en ikke også følger dette opp med enkle ting, som navnet på selve ordningen, arbeidsavklaringspenger, som med letthet kunne vært avklaringspenger.

Venstre er enig i at formålet med arbeidsavklaringspenger skal være å sikre inntekt for personer mens de får aktiv behandling, deltar på et arbeidsrettet tiltak eller får en annen oppfølging med sikte på å skaffe seg eller beholde arbeid. Det kan ikke være helsetilstanden i seg selv som er det avgjørende, men at arbeidsevnen er nedsatt for lang tid eller varig, og at mottakeren skal vurderes i forhold til ethvert arbeid han eller hun er i stand til å utføre.

Venstre har liten tro på rigide system og regler, men ønsker i stedet en viss fleksibilitet som i større grad vil stimulere mottakerne til å komme i arbeid. Derfor mener Venstre at fravær inntil én dag pr. meldeperiode og fravær som skyldes sykdom, ikke skal føre til reduksjon i ytelsen.

Venstre er i likhet med resten av komiteen enig i at arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader skal kunne gis så lenge det er påkrevd, slik at en kan gjennomføre nødvendig aktivitet med sikte på å komme i arbeid, men ikke utover fire år.

En er videre godt fornøyd med at Regjeringen foretar en helomvending og foreslår å oppheve skillet mellom ansatte i privat sektor og ansatte i offentlig sektor, slik at også ansatte i privat sektor har rett til å få utbetalt uførepensjon fra sine tjenestepensjonsordninger mens de mottar arbeidsavklaringspenger.

Det er en selvfølge at det er viktig med en tett og nær dialog mellom etat og brukere. En samlet komité peker også på at det er den enkeltes behov som skal stå i sentrum for oppfølgingen, og at hyppigheten av møter eller kontakt avhenger av dette. Derfor har jeg litt vanskelig for å forstå at flertallet i komiteen ikke ser at samspillet mellom bruker og saksbehandler er så pass viktig at en må få mulighet til å bytte saksbehandler når det er påkrevd.

I siste rapport av Arbeid og velferd blir det bl.a. vist til at andelen uføretrygdede fra tidlig på 1990-tallet og fram til i dag har økt fra 8 til 11 pst. Det blir pekt på en bakgrunn av demografiske endringer, og delvis på forhold på arbeidsmarkedet og regelendringer på uføreområdet. Dette

er før dagens finansuro, og mye tyder på at Nav vil være enda viktigere for det vi har framfor oss.

Vi får flere og flere verktøy i Nav-kassen. Det har også blitt mer oversiktlig, altså en forenkling. Som flere har vært innom, er forventningene til Nav-reformen store. Tidligere statsråd Bjarne Håkon Hanssen sa i et intervju at Nav sliter, og det samme sa lederen av komiteen i et tidligere innlegg. Ja, statsråden har utvilsomt et ansvar. Skuta er på mange måter rigget, men mannskapet etterspør skipperen.

Statsråd Dag Terje Andersen [10:42:24]: Regjeringen har i denne proposisjonen lagt fram forslag om lovendringer om at dagens rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad erstattes av en ny midlertidig folketrygdytelse. Vi foreslår at den nye ytelsen kalles arbeidsavklaringspenger.

Forslaget følger opp et av hovedgrepene i St.meld. nr. 9 for 2006–2007, Arbeid, velferd og inkludering. Lovforslaget legger til rette for tidligere og tettere oppfølging av brukerne, og har som mål å bidra til at flere raskere kommer i arbeid.

Den nye ytelsen gir økonomisk trygghet. Det er dessuten lagt vekt på forenkling av regelverket, og på at det skal være tydelig for brukerne hvilke rettigheter og plikter de har. Arbeids- og velferdsetaten skal kunne bruke mer ressurser på relevant og arbeidsrettet oppfølging av hver enkelt bruker, og mindre ressurser på å avgjøre hvilken livsoppholdsytelse den enkelte kvalifiserer til. I de tilfellene der arbeid ikke er et alternativ, skal det gis en rask avklaring i forhold til en eventuell rett til uførepensjon.

Vi foreslår at arbeidsavklaringspenger og stønader til dekning av ekstrautgifter som følger av gjennomføringen av arbeidsrettede tiltak, tilleggsstønader, skal kunne gis til personer som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått arbeidsevnen nedsatt i en slik grad at de hindres i å skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid.

Arbeidsavklaringspenger skal gis til personer som har fått arbeidsevnen nedsatt med minst halvparten. Det skal videre være et vilkår at personen skal ha behov for bistand for å bli i stand til å skaffe seg eller beholde arbeid som han eller hun kan utføre. Alle som mottar ytelsene, skal ha en plikt til å bidra aktivt i prosessen med å komme i arbeid.

Ytelsene skal kunne gis så lenge det er påkrevd for å gjennomføre nødvendig aktivitet med sikte på å komme i arbeid, men allikevel ikke lenger enn fire år. Det skal dessuten, ved innvilgelse av ytelsen, fastsettes tidspunkt der Arbeids- og velferdsetaten sammen med mottakeren skal vurdere om den fastlagte oppfølgingen gir den ønskede framgangen for å komme i arbeid.

Hovedytelsen skal beregnes på samme måte som dagens ytelser og utgjøre 66 pst. av beregningsgrunnlaget. Minste årlige ytelse skal som hovedregel være 1,97 G, men 2,44 G for unge uføre. Alle mottakere som forsørger barn, skal få et standardisert barnetillegg. Ytelsene skal reduseres mot arbeidede timer i inntektsgivende arbeid.

Vi foreslår også at arbeidsavklaringspenger skal gi oppjeningsrett til foreldrepenger, og at uførepensjon etter fo-

retakspensjonsloven begynner å løpe tolv måneder etter at inntektsevnen ble redusert.

Vi foreslår dessuten at alle som henvender seg til det lokale Nav-kontoret, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, skal ha rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukeren skal få en skriftlig vurdering av sine muligheter for å komme i arbeid, behov for bistand og målet for og retningen på den eventuelle bistanden. Brukeren skal kunne klage på vurderingen. Det foreslås dessuten at brukeren skal delta i utformingen av en konkret plan for hvordan vedkommende gjennom ulike tiltak, behandlingsopplegg, egenaktivitet mv. skal komme i arbeid, og at denne skal kalles aktivitetsplan.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:46:05]: I vanlig straffelovgivning og i vanlig rettsoppfatning er det slik at den som forbryter seg, eller den som unnlater å gjøre det som skal gjøres innen de tidsfristene som er satt, er den som straffes eller stilles til ansvar.

Når det gjelder behandlingstiden ved Nav i påvente av en avklaring av om vedkommende har rett til uføretrygd, legger man i lovforslaget opp til at det er det motsatte som skal skje.

Mitt spørsmål er: Hva slags avansert logikk er det som ligger bak at det er brukeren som skal straffes hvis Nav ikke gjør jobben sin?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:46:46]: Det er viktig å ha med seg at tiden for å opprettholde ytelsen, er utvidet. Men vi mener altså at det er riktig å ha en tidsfrist som sikrer at en får en endelig avgjørelse av spørsmålet om uføretrygd, og mener, som både saksordføreren og komiteens leder har vært inne på, at det er riktig å legge trykket på at Nav faktisk skal gi den enkelte bruker svar – at ikke saker skal bli liggende lenge til behandling i Nav-systemet. Derfor mener vi at en frist er viktig.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:47:30]: Under høringen ble det reist mange innvendinger mot å redusere arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid, slik at det nå bare skal gis for tre måneder.

Kristelig Folkeparti deler den bekymringen som flere har. Arbeidsutsiktene til neste år ser ikke så lyse ut som for bare kort tid siden, og mange må starte med å søke jobb før deltagelse i arbeidsrettede tiltak eller annen oppfølging er avsluttet. For andre vil det ta tid å legge til rette arbeidsplassen på en god og praktisk måte, slik at en kan utnytte sin arbeidsevne fullt ut.

Mitt spørsmål til statsråden blir da: Ser statsråden at disse forhold kan trenge litt mer tid, eller er det slik at en virkelig tror at en utvidelse til seks måneder bare vil føre til at en utsetter å søke arbeid?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:48:26]: Ja, en generell utvidelse til seks måneder mener jeg kunne fungere som en dårlig inspirasjon til raskt å komme tilbake i arbeid. Vi mener at det er viktig, når en har vært gjennom

hele det løpet som det er bred enighet om i Stortinget at en skal gjennom, å holde det momentum som det er at en når den prosessen er avsluttet, så fort som mulig må komme tilbake i arbeid.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:49:02]: Jeg fikk i stad ikke svar på det jeg spurte om. Jeg fikk en gjennomgang av hva statsråden mente om dette, og det svaret som jeg fikk, var jeg langt på vei enig i. Jeg skulle selvfølgelig helst ha ønsket at man ikke hadde de tidsfristene.

Men mitt spørsmål var: Hva slags avansert logikk er det som gjør at man skal straffe brukeren når Nav ikke gjør jobben sin?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:49:29]: I den grad representanten syntes svaret mitt var uklart, var det kanskje med utgangspunkt i at representanten henviste til straffeloven – som jeg kanskje ikke synes er den riktige referansen for et tilbud i velferdssammenheng som det er bred politisk enighet om.

Men vi mener altså at det både for brukeren og for Nav er viktig at det foreligger en tidsfrist, der det gjøres klart at innenfor den tidsfristen må saken være ferdig behandlet og brukeren ha fått sitt svar. Ingen er tjent med at den fristen flyter ut – ikke brukeren og ikke de som har forpliktelsen til å levere i Nav.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:50:13]: Kristelig Folkeparti er innstilt på å øke ressursene i Nav, slik at det kan bli bedre oppfølging av brukerne.

Jeg er klar over at det er 14 dagers meldeperioder som er gjeldende praksis, men i den situasjonen vi har nå, kan vel ikke dagens praksis være noe selvstendig argument i seg selv. Jeg vil spørre statsråden: Mener han at gevinsten både for den enkelte bruker og for Nav er så stor ved å beholde dagens praksis at det i seg selv gjør den forenkling som opposisjonen har foreslått gjennom å gå over til månedlige meldeperioder, uaktuelt å vurdere?

Statsråd Dag Terje Andersen [10:51:01]: Jeg tror jeg skal få lov å starte dette svaret med å si hvor glad jeg er for at de store spørsmålene i denne reformen er det bred enighet om, som flere av representantene har vært inne på – og det tyder de uenighetsspørsmålene som vi står igjen med, på. Jeg er veldig glad for at vi kan gjennomføre en så viktig velferdsreform med denne grad av enighet.

Så til spørsmålet. Det å forholde seg til en historisk periode på 14 dager og gi de nødvendige opplysningene, er umiddelbart mer oversiktlig enn hvis en skal gjøre det hver enkelt måned. Det kan kanskje hver enkelt se for seg – hvis en etter en måned skulle gå tilbake i den siste månedens utøvde aktiviteter og redegjøre for detaljer der. Men jeg avviser altså ikke at vi kan vurdere den type spørsmål i et felles arbeid for stadig å forbedre en reform som det er bred enighet om. Som både saksordføreren og komiteens leder har vært inne på, er det ikke noen ideologisk forskjell på 14 dager og en måned. Det er et praktisk spørsmål.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Lise Christoffersen (A) [10:52:31]: Ot.prp. nr. 4 om arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivtetsplaner er et viktig skritt i bekjempelsen av fattigdom og et helt nødvendig skritt i retning av å virkeliggjøre arbeidslinja. Vi har startet og snart slutført gjennomføringen av Nav-reformen: sammenslåing av trygdekontor, arbeidskontor og sosialkontor til én dør der det før var tre. Ingen flere brukere skal være kasterballe mellom systemene, og vi skal ha et nytt fokus. Der en før så etter feil, skal en nå se etter muligheter. Der en før fulgte et detaljert regelverk, skal en heretter i større grad utvise lokalt skjønn. De som kjenner brukeren og det lokale arbeidsmarkedet, skal selv ta flere beslutninger sammen med den enkelte bruker, på brukerens premisser, ikke regelverkets.

Nav-reformen følges med argusøyne og har så langt blitt gjenstand for en del negativ oppmerksomhet. Noen har opplevd det motsatte av det som var intensjonen. Det er derfor satt inn tiltak for å holde produksjonen oppe i en periode med store interne omstillinger. Men Nav-reformen står ikke på egne ben. I tillegg til en betydelig administrativ omlegging kreves nye arbeidsverktøy og nye arbeidsmetoder. I St. meld. nr. 9 for 2006–2007 om arbeid, velferd og inkludering skisserte Regjeringen betydelige forenklinger i dagens stønadssystem og i tiltaksregelverket. Formålet var en forenkling til beste for brukerne, som skulle skje gjennom en avlastning av det administrative apparatet ved å gjøre saksbehandlingen enklere og åpne for individuelle planer på brukernes premisser. I dagens system har det fram til nå vært slik at hvis du har sykepenge, får du primært medisinske tiltak. Det samme gjelder for rehabiliteringspenge. Når det gjelder atferdingspenge, får du tilgang til alle arbeidsmarkedstiltak. Med tidsbegrenset uførestønad har det altså ikke vært krav om aktive tiltak i det hele tatt. Når det gjelder dagpenge, får du arbeidsmarkedstiltak, litt avhengig av din status, og ved sosialhjelp får du i veldig stor grad tilfeldige tilbud om tiltak. Stortingsmeldingen skisserte fire hovedgrep for en bedre brukeropfølging:

1. forenklinger i stønadssystemet
2. forbedring av tiltakspakkene
3. tidsubestemt lønnstilskudd
4. kvalifiseringsprogram for dem med små eller ingen rettigheter i folketrygden

Hovedgrep 3 og 4 er på plass. Tidsubestemt lønnstilskudd er innført i hele landet etter en prøveordning i fem fylker. Antall plasser fordobles fra 2009, og ordningen er ment for dem som ellers ville havnet på uførepensjon. Kvalifiseringsprogrammet er innført der Nav-kontorene er kommet, og fases inn i takt med reformen. Nå er det altså stønadssystemets og tiltaksregelverkets tur.

For halvannen uke siden var hovedgrep 2 på plass. Da vedtok Regjeringen ny forskrift med et nytt og bedre regelverk for arbeidsmarkedstiltakene, der ikke lenger stønadstype, men brukernes behov skal styre hvilke tiltak de får tilgang på. Alle typer tiltak blir tilgjengelig for alle typer arbeidssøkere.

I dag får vi hovedgrep 1, forenklinger i stønadssystemet, på plass. Dermed er de største systemhindringene for at brukerne skal komme inn i eller tilbake til arbeid ryddet

av veien. Det gjelder alle brukere, også flyktninger, som selvsagt har behov for særregler for å kunne stille likt med alle andre. Jeg blir like trist hver gang Fremskrittspartiet ikke lar en eneste sjanse gå fra seg til å hakke på flyktninger. Det synes jeg Fremskrittspartiet kunne holde seg for god til. Denne saken handler om et rettferdig system for alle som befinner seg innenfor Norges grenser.

Helt til slutt har jeg lyst til å vri dette over på noe litt mer positivt. Jeg er ganske imponert over tempoet til Regjeringen når det gjelder disse store reformene som har kommet på løpende bånd i inneværende periode. Så nå venter vi bare på å bli like imponert av resultatene, og det er jeg sikker på at vi kommer til å bli.

Det siste lille, knappe minuttet kunne jeg tenke meg å bruke til å svare på spørsmålet fra Per-Kristian Foss: Hva er skjedd med vurderingen av barnetillegget? Per-Kristian Foss ville gjerne ha svar fra noen rød-grønne politikere. Nå var ikke jeg her i forrige periode, men i valgkampen brukte vi argumentet som Per-Kristian Foss refererte til, for det det var verdt, og sa med fynd og klem at det var usosialt. Hva har skjedd med barnetillegget, spør Per-Kristian Foss. Det har ikke skjedd noe med barnetillegget, men det har skjedd noe med brukerne. Tidsbegrenset uførestønad ble en passiv ytelse uten rett til tiltak, egentlig et venteværelse for uførepensjon og i det hele tatt en underlig stønad som ikke brakte folk noe sted hen. Men nå er de innlemmet i et nytt, aktivt opplegg der de stiller med det samme utgangspunktet som alle andre når det gjelder arbeidsavklaringspenge.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå side 203)

Sak nr. 2 [10:57:45]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Kenneth Svendsen og Robert Eriksson om lov om endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser (Innst. O. nr. 34 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:105 (2007–2008))

Presidenten: Etter ønske frå arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gjeve høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Lise Christoffersen (A) [10:58:50] (ordfører for saken): Vi behandler i dag et forslag fra Fremskrittspartiet om endring i samordningsloven. Loven gjelder samordning av folketrygdens ytelser med brutto tjenestepensjoner

fra det offentlige. Samordningsloven ble innført i 1959, da behovsprøving av daværende alderstrygd ble opphevet, for å sikre at ingen fikk doble pensjoner. Samordningsfradraget gjøres i tjenestepensjonen. Alderspensjonen, og senere folketrygden, utbetales i sin helhet. Det er en praktisk ordning og spiller ingen rolle for den enkelte pensjonist. Det som spiller en rolle, er hvor stort fradraget egentlig blir, og der er det noen forskjeller.

Grunnpensjonen i folketrygden trekkes fra med 75 pst. av grunnbeløpet. En del av grunnpensjonen holdes altså utenom, og det er likt for alle. Så er det folketrygdens tilleggspensjon. Hvor mye skal trekkes fra der? Ja, det avhenger av den enkeltes opptjenestehistorie. Hovedregelen er at hele tilleggspensjonen trekkes fra, men ikke alltid. Har du hatt inntekt som bare er pensjonsgivende i folketrygden, skal den delen holdes utenfor – kravet om parallellitet. Har du hatt pensjonsgivende inntekt før eller etter ansettelsesforholdet i det offentlige, skal også den delen holdes utenom – kravet om samtidighet.

I 1962 krevde en gruppe statspensjonister at de, tross loven om det motsatte, skulle ha doble pensjoner, alderstrygd og statspensjon, uten samordning. Høyesterett avviste kravet og viste til at samordningsfradraget i tjenestepensjonen skulle erstattes fullt ut i utbetalt alderstrygd, senere folketrygd. Det er også det som skjer. Ingen får mindre enn full erstatning. Folketrygden utbetales i sin helhet, så alle får egentlig litt mer når deler av grunnpensjonen holdes utenfor.

Så finnes det også noen som får mer enn litt mer, fordi også deler av tilleggspensjonen fra folketrygden holdes utenfor samordningen. Og hvem er det? Det er f.eks. offentlig ansatte enker som delvis ble forsørget av ektefellen, et mønster som ikke var så uvanlig tidligere. Folketrygdens inntektsprøve etterlattepensjon sikrer alle forsørgede ektefeller mot å gå altfor mye ned i levestandard ved ektefellens død. Vi som måtte bli enker, er i jobb og tjener like bra eller bedre enn ektefellen, får ingenting ekstra fra trygden, heller ikke som pensjonister. Vi forsørger oss selv og trenger det ikke. Men den som helt eller delvis har vært forsørget av ektefelle, trenger det. Vi kan kalle det folketrygdens solidaritetstillegg, en positiv ordning for etterlatte. En alderspensjonert enke får den tilleggspensjonen som er best – sin egen eller 55 pst. av summen av egen og ektefellens.

Hvis du så jobber i det offentlige, fins det en gunstig regel til. Hvis du har tilleggspensjon fra folketrygden, der én del er arvet fra avdød ektefelle fordi ektefellen tjente mer, holdes differansen mellom egenopptjent og arvet tilleggspensjon også utenfor samordning. Alle andre stats- og kommunepensjonister med egenopptjent pensjon får trukket fra hele tilleggspensjonen. Så vi snakker altså i realiteten om en positiv effekt ved arvet tilleggspensjon. Du får mer enn full erstatning når tilleggspensjonen fra folketrygden samordnes med egen tjenestepensjon fra stat eller kommune.

Noen mener at den positive effekten er for liten. De vil at hele den arvede tilleggspensjonen skal holdes utenfor samordning, og kaller det en negativ effekt av å ha tjent egne penger at det bare er differansen som holdes utenom

i dag. Det regnestykket skulle jeg gjerne ha sett. Inntekten over livsløpet er jo høyere når man har tjent egne penger, tjenestepensjonen blir høyere, og man har en gunstigere samordning enn andre statspensjonister med samme kronebeløp i tilleggspensjon, men som har tjent opp alt selv. Var det noen som skulle snakke om negativ effekt, var det vel egentlig de som har tjent opp hele tilleggspensjonen sin selv. Men ennå er det ingen som har sagt at de misunner disse enkene den lille fordelene. Det kunne fort ha blitt annerledes dersom forskjellen hadde blitt enda større, ved at hele den arvede delen av tilleggspensjonen, 55 pst. eller mer, skulle holdes utenfor samordning.

Noen mener likevel at vi skal forskjellsbehandle disse enkene mer. En del av enkene mener det også selv, og hevder at det handler om jus. Fremskrittspartiet støtter dem altså i sitt lovforslag. Det er et politisk standpunkt og har ingenting med jus å gjøre. Politisk står Fremskrittspartiet alene om å gjøre den positive effekten av samordningsloven for disse etterlatte større enn den allerede er. Jeg overlater til Fremskrittspartiet selv å redegjøre for sitt syn, slik det framgår av representantforslaget.

De øvrige partiene innstiller på at forslaget ikke bifalles.

Robert Eriksson (FrP) [11:03:54]: Vi i Fremskrittspartiet vil gjerne redegjøre for vårt syn.

Saken dreier seg egentlig – veldig enkelt fortalt – om den negative effekten som oppstår. Og hvordan oppstår den effekten? Jo, den oppstår i de tilfeller der enken eller enkemannen kan tape på å ha tjent opp egne pensjonspoeng når pensjonen samordnes med avdøde ektefelles pensjon.

Lise Christoffersen etterlyste i sitt innlegg et regnestykke, og et regnestykke skal hun få. En avdød mann hadde tjent opp en tilleggspensjon på 60 000 kr pr. år, og enken, som hadde jobbet i 30 år i staten, har full opptjent pensjon. Så lenge hun er yngre enn 67 år, får hun ikke utbetalt egenopptjent tilleggspensjon fra folketrygden, og hun rammes ikke av feilen. Så blir hun 67 år og får honorert egenopptjening i folketrygden. Den gir en utbetalt effekt på 22 000 kr pr. år. Siden hun har full egenopptjent pensjon fra før, skal hun ikke ha noe mer, og en riktig samordning ville gå ut på at hun får et såkalt samordningsfradrag i statspensjonen på 22 000 kr, og hun får ingen nytte av egenopptjeningen i folketrygden. Folketrygden øker med andre ord med 22 000 kr, og statspensjonen reduseres med det samme beløp. Netto blir resultatet 0 kr i dette eksemplet. Regjeringen og departementet har funnet ut at de kan redusere statspensjonen med 40 000 kr, og dermed oppstår det en negativ effekt der enken i dette tilfellet taper 18 000 kr. Det er i disse tilfellene Fremskrittspartiet nå ønsker å foreta endringer. Det er i disse tilfellene vi ønsker å få bort denne urettferdigheten og denne vederstyggeligheten – som jeg oppfatter det som.

De fleste som blir rammet av dette, er kvinner. Stortinget har ved to anledninger, både i 1989 og i 1992, gitt store kompensasjoner for å rette opp store deler av den negative effekten. Videre er det fortsatt slik at det er en god del som rammes av negativ effekt, og det er overfor denne gruppen vi nå ønsker å rette opp.

I 2001 vedtok Stortinget at man skulle rette opp dette. Det har gått sju år uten at Stortinget har gjort noe med det. To regjeringer har sittet uten at man har fått effektivert denne saken.

Jeg vil også minne om at den 14. mai 2002 sa daværende statsminister Kjell Magne Bondevik at det var Regjeringens «fordømte plikt» å følge opp stortingsvedtak. Hvor blir det av Regjeringens plikt i denne saken til å følge opp stortingsvedtak? Er det en rask håndtering at det nå har tatt sju år? Med respekt å melde: Jeg synes ikke det virker som en rask og god behandlingsmåte.

I tillegg ønsker jeg å vise til Riksrevisjonens uttalelser i Dokument nr. 1 for 2008–2009, hvor det står:

«Riksrevisjonen konstaterer at Stortinget gjennom en 15-årsperiode har tatt opp problemet med at enkelte tjenestepensjonister taper på å få medregnet rettigheter til tilleggspensjon i folketrygden, såkalt negativ effekt. Riksrevisjonen har merket seg at departementet vil vurdere samordningen i arbeidet med pensjonsreformen. Avklaring av problemstillingene har tatt lang tid, og mange pensjonister har ikke fått de ytelsene som Stortinget opprinnelig la til grunn. Det kan derfor stilles spørsmål ved om framdriften i arbeidet til nå har vært i tråd med Stortingets forutsetninger.»

Det er en ganske klar presisering fra Riksrevisjonen om at man her har forventet at man skulle ha effektivert denne saken for lenge siden. Jeg vil også få lov til å benytte meg av anledningen til å sitere noe av det Steinar Gullvåg skriver i Tønsbergs Blad 7. juni 2008:

«Det rare er at de fleste som setter seg inn i saken, erkjenner at dagens samordningsregler virker urimelige og at det derfor bør tas affære. Haken er at det koster noen kroner.»

Det er nok der det ligger: Man er mer opptatt av å spare noen penger enn av at disse pensjonistene skal få sine rettmessig opptjente pensjonsrettigheter. Så sier han videre:

«Det hender når saker settes på spissen, at vi blir nødt til å stemme mot forslag som vi i realiteten er for, fordi vi stemmer som partigrupper og ikke etter individuelle oppfatninger.»

Jeg vil henstille til Gullvåg å stemme i henhold til sin overbevisning, og anmode om at han lar partipisken i Arbeiderpartiet få lov til å ligge.

Med dette tar jeg opp vårt forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har teke opp det forslaget han refererte til.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:09:10]: Ingen skal kunne påstå at samordningsregelverket er enkelt og oversiktlig. Ikke alle konsekvenser av samordningen er alltid like enkle å forklare.

Men i sum står det likevel fast at de offentlige tjenestepensjonsordningene er et gode for alle som omfattes av dem. 66 pst. av sluttlønn er en god pensjonsytelse.

For den konkrete gruppen som omfattes av samordningsfritaket som vi diskuterer i dag – forskjellen på 55 pst. av kombinert tilleggspensjon og egenopptjent tilleggspen-

sjon – gjelder det i tillegg at de uansett får enda høyere ytelse enn disse 66 pst.

Også Kristelig Folkeparti har vansker med å forstå hvordan Fremskrittspartiets forslag i denne sak faktisk skal kunne gjennomføres i praksis. Det har vært grundige utredninger av problemstillingen siden anmodningsvedtaket i 2001. Det er konkludert med at såkalt praksisendring ikke er mulig å gjennomføre uten lovendring. Og ulike lovendringer er blitt vurdert, men det er konkludert med at enten ville det være til ugunst for flere av dem som har vært opptatt av denne saken, eller så ville det skape nye urettferdigheter overfor andre grupper.

Jeg har vanskelig for å se at enda flere runder i denne saken vil kunne gi et annet resultat.

På denne bakgrunn støtter også Kristelig Folkeparti innstillingen om å avvise representantforslaget.

Statsråd Dag Terje Andersen [11:11:07]: Det framsette lovforlaget gjelder endring av samordningsloven, og dreier seg konkret om samordningen mellom offentlig tjenestepensjon og kombinert tilleggspensjon fra folketrygden.

Tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor sikrer alle offentlig ansatte en alders- og uførepensjon, egenpensjon, på minst 66 pst. av sluttlønnen ved full opptjenings-tid. Tjenestepensjon og pensjon fra folketrygden tilpasses hverandre gjennom samordning. Samordningen innebærer at pensjon fra folketrygden utbetales fullt ut, mens tjenestepensjonen reduseres gjennom et samordningsfradrag.

Helt siden folketrygden ble innført i 1967, har flere sider ved samordningen blitt kritisert fra ulike hold, og et av de områdene som det har vært mest fokus på, er nettopp samordningen med kombinert tilleggspensjon. Det er også i denne forbindelse uttrykket negativ effekt har oppstått, og det blir framstilt slik at man gjennom samordningen taper på å tjene opp egen tilleggspensjon.

Det må konstateres at dagens samordning er i samsvar med gjeldende regler. Det ble slått fast av Høyesterett allerede i 1994. Dermed er det ingen som får utbetalt for lite i forhold til gjeldende bestemmelser.

Dagens tjenestepensjoner i offentlig sektor må anses å være gode. Ingen får lavere samlet alders- eller uførepensjon enn 66 pst. av sluttlønnen. Jeg vil også understreke at det er ingen som taper i samlet pensjon på å motta kombinert tilleggspensjon. Disse får også alltid en samlet pensjon minst lik den egenopptjente pensjonen, som igjen alltid vil være minst like stor som bruttogarantien på 66 pst. av sluttlønnen.

For meg har det i denne saken hele tiden vært viktig å få klarlagt om noen taper økonomisk på å ha vært i arbeid og tjene opp egen tilleggspensjon. På bakgrunn av den gjennomgangen jeg har gjort, kan jeg ikke se at det er tilfellet. Jeg har heller ikke sett eksempler på at noen ikke har positiv effekt av å ha kombinert tilleggspensjon. Pensjonister som har kombinert tilleggspensjon, kommer gjennomgående gunstigere ut av samordningen enn de som bare har egenopptjent pensjon. Min konklusjon er derfor at det ikke er grunnlag for å forandre samordningsreglene på det punktet.

Jeg registrerer at forslagsstillerne, som også utgjør mindretallet i denne saken, i innstillingen har presisert at forslaget er å forstå slik at en ønsker en samordning for denne gruppen som innebærer at det ikke gjøres fradrag for mer enn det egenopptjeningen i folketrygden øker med.

Ingen får fradrag i tjenestepensjonen for et høyere beløp enn det egenopptjeningen i folketrygden utgjør eller øker med.

Saken om såkalt negativ effekt har nå versert i nærmere 20 år. Den har vært grundig utredet mange ganger. Høyesterett fastslo for snart 15 år siden at samordningen i disse tilfellene er i samsvar med loven. Saken er tatt opp og behandlet i Stortinget en rekke ganger.

Jeg ser stortingsflertallets konklusjon som en nødvendig avklaring av spørsmålet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [11:14:18]: Et gammelt ordtak sier at det er ikke lett å innbille en bonde at reven legger egg.

Statsråden sendte et brev til komiteen den 18. november, der han sa det han gjentar fra talerstolen i dag, at det ikke er noen som taper på samordningen.

Men hvis det er slik at det ikke er noen som taper, hvorfor kan ikke da Regjeringen støtte vårt forslag? Og hvis det er slik at det ikke er noen som taper, hvorfor er det da slik at departementet mener at å gjennomføre vårt forslag vil innebære en betydelig merkostnad? Den merkostnaden burde jo ikke ha kommet hvis det ikke er noen som taper allerede i dag.

For meg virker det som om statsråden ikke har innsett at det er to vidt forskjellige ordninger vi her snakker om – som det er betalt inn til, og som det skal utbetales fra.

Statsråd Dag Terje Andersen [11:15:19]: Som også saksordføreren gjorde grundig rede for, snakker vi om tilfeller der en etter en kombinert tilleggspensjon ender opp med en pensjonsytelse som i de fleste tilfeller er betydelig over det en har i egenopptjent pensjon. I dette ligger at ingen taper i forhold til egenopptjent pensjon.

En ganske typisk ytelsesgrad for dem som har kombinert tilleggspensjon, vil ligge mellom 75 pst. og 80 pst. av den lønnen en hadde da en sluttet. Haken ved forslaget til Fremskrittspartiet er at noen av dem som kommer godt ut med dagens ordning, kunne få en ytelse helt opp mot 95 pst. 95 pst. er høyere enn 78 pst., men det er altså ikke noe tap i forhold til egenopptjent pensjon.

Robert Eriksson (FrP) [11:16:20]: Jeg har lyst til å utfordre statsråden videre på det han tar opp her, for det han konsentrerer seg om, er kun egen tilleggspensjon som er opptjent. Han vil tydeligvis ikke i det hele tatt touche at det her er betalt inn til en pensjonsordning en etterlattedel som skal sikre inntekt ved bortfall av den ene. Det er jo i disse tilfellene og med den problematikken man taper.

Og når man ser på samordningsfradragene, er det helt opplagt at den gruppen vi snakker om i dette forslaget, får et større fradrag enn det som er deres egen tilleggs-

opptjening. Vil statsråden endre samordningsfradraget slik at alle får samme samordningsfradrag, ut fra hvordan samordningsloven skal forstås og praktiseres?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:17:19]: Denne saken har nå vært diskutert – som jeg og andre har sagt – gjentatte ganger i mange år. Jeg har selv vært engasjert i spørsmålet før jeg ble statsråd, bl.a. vært i tett kontakt med aksjonskomiteen og gått inn i saken med utgangspunkt i at jeg synes det er urimelig at noen skal tape pensjon på å ha vært i jobb. Jeg har invitert aksjonskomiteen til å komme med tall fra personer de har kontakt med, som kan dokumentere at noen faktisk får mindre som etterlatte enn det de har i egenopptjent pensjon. Det finnes ikke noe slikt tilfelle.

Når representanten nå spør om jeg vil komme tilbake med saken på nytt, må jeg minne om at Stortinget også behandlet denne saken på bakgrunn av regjeringen Bondeviks forslag til revidert nasjonalbudsjett i 2003. Til tross for det har altså Bjarne Håkon Hanssen tatt opp og jeg videreført en ny gjennomgang av saken, og konklusjonen er altså slik den nå foreligger i brevet fra meg, i tråd med innstillingen fra komiteens flertall.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk. Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Robert Eriksson (FrP) [11:18:51]: Jeg vil avslutningsvis få si at jeg er veldig skuffet over den retorikken som både statsråden og representanten Christoffersen i sitt hovedinnlegg som saksordfører har lagt seg på, der man bevisst konsentrerer seg om den ene pensjonsordningen og ikke ser på begge pensjonsordningene.

Det er jo nettopp når man ser begge pensjonsordningene i sammenheng, man så tydelig ser at det er en liten gruppe kvinner som blir rammet av negativ effekt. Jeg synes det er synd at vi i denne salen har et klart flertall som gir uttrykk for at man ikke har til hensikt å endre det, men at man fortsatt aksepterer at en del kvinner skal diskrimineres når det gjelder pensjonsrettigheter. Jeg hadde ikke i min villeste fantasi drømt om at partier som SV og Arbeiderpartiet skulle være de som stod fremst for å fremme denne diskrimineringen.

Det er også riktig, som statsråden sier, at denne saken har vært til behandling en rekke ganger. Den har vært utredet. Men Stortinget – og det er det som er clouet her – vedtok i 2001 at man skulle fjerne negativ effekt for den gruppen vi snakker om i dette forslaget. Det har gått sju år – med to regjeringer – uten at man har effektuert vedtaket.

Statsrådets forgjenger i nåværende regjering, Bjarne Håkon Hanssen, sa også at man skulle se dette i sammenheng med pensjonsreformen. Det kom ingenting i pensjonsreformen om negativ effekt. Heller ikke da man la fram forslag til ny lov om alderstrygd, kom det noe om negativ effekt.

I våre merknader i innstillingen viser vi til at Norsk Pensjonistforbund har bedt om en redegjørelse av tolv punkter, men de har ennå ikke, meg bekjent, fått svar fra departementet. Hvorfor kan man ikke på en enkel måte

besvare disse spørsmålene? Hvis dette er utredet og man sitter med klare svar, bør man iallfall kunne meddele Stortinget de svarene. Men saken er – slik jeg opplever det – at man ikke har til hensikt å endre dette, ikke har til hensikt å gi folk den rettigheten som de har oppjent.

Jeg vil nok en gang, helt avslutningsvis, minne om at her er det betalt inn til to forskjellige pensjonsordninger, der to forskjellige hensyn skal ivaretas. Det ene gjelder bl.a. inntektsbortfall ved ektefelles død. Og på det området er statsråden ikke i nærheten av å gi et svar.

Lise Christoffersen (A) [11:22:06]: Jeg synes ikke det kan stå uimotsagt når Fremskrittspartiet gang på gang, både i innlegg og i replikker, framstiller dagens samordningsregler som om det er noen som taper. Det er feil. Det er noen som vinner.

Og når representanten Robert Eriksson sier at flertallet – alle de andre partiene i denne salen – har en diskriminerende holdning overfor kvinner, synes jeg det på en måte faller på sin egen urimelighet. Jeg følte behov for å ta ordet fordi Fremskrittspartiet legger et regelverksrøyketeppes over det som saken egentlig handler om, og snur hele saken på hodet.

Det er altså slik at i samordningsregelverket for personer som er medlemmer av Statens Pensjonskasse, og som blir etterlatte, er det lagt inn en fordel for de etterlatte som tjener mindre enn avdød ektefelle, nettopp for at de etterlatte skal slippe å gå veldig mye ned i levestandard når ektefellen faller fra, fordi de helt eller delvis har vært forsørget av ektefellen. Det er i stor grad et generasjonsfenomen. For dem som tjener like mye som ektefellen, samordnes det som for alle andre med egenopptjent tilleggspensjon i folketrygden dersom de skulle miste ektefellen.

Jeg kan ta meg selv som eksempel. Før jeg begynte på Stortinget, var jeg medlem av Statens Pensjonskasse. Jeg tjener omtrent det samme som min samboer. Han betaler også til folketrygden, som har en etterlattedel. Hvis han skulle falle fra, kunne jeg da teoretisk sagt at halvparten av min tilleggspensjon egentlig er tjent opp av ham, for han har betalt inn til folketrygden i den tiden han var yrkesaktiv. Og så skulle jeg ha en gunstigere samordning enn en enslig person som er medlem av Statens Pensjonskasse og i likhet med meg har betalt inn alt selv til Statens Pensjonskasse, og har betalt inn alt selv til folketrygden.

Det Fremskrittspartiet egentlig foreslår her, er at slike som meg, som har vært så heldig å ha en samboer, eller de som har vært gift, skal få en gunstigere samordning enn enslige som har hatt akkurat den samme inntekten, og som har betalt inn akkurat like mye. Det er realiteten i denne saken.

Vi har en positiv effekt for dem som trenger noe ekstra for å opprettholde levestandarden etter at de er blitt etterlatte, og den skal ingen av oss misunne dem. Men vi skal ikke utvide det til at alle skal ha gunstigere samordningsregler. Vi har faktisk en positiv effekt i samordningsreglene i dag for etterlatte som har tjent mindre enn ektefellen. Det er det saken handler om.

Statsråd Dag Terje Andersen [11:25:17]: Jeg tok, i likhet med representanten Christoffersen, ordet for å kom-

mentere det at vi ikke skulle ha tatt hensyn til de forskjellige innbetalingene her. Det er jo helt feil. Det er nettopp ved å ta utgangspunkt i og sammenligne de totale ytelsene at en tar hensyn både til summen av innbetalingsgrunnlagene og den samordning som skjer. Det er altså slik at det i alle tilfeller faller bedre ut enn egenopptjent pensjon. Det er å ta hensyn til begge innbetalingene.

Så er det en viss logikk i, som representanten Christoffersen var inne på, at når en som etterlatt skal ha kompensasjon for den forsørgelse en tidligere har hatt, er behovet for den kompensasjonen mindre hvis en har hatt stor inntekt selv, altså delvis vært forsørget eller likeverdig forsørget, som representanten Christoffersen kom med et eksempel på.

Jeg er enig i at sju år er lang tid. Som jeg sa: Den forrige regjeringen omtalte saken i revidert budsjett 2003, og Stortinget kom da ikke til noen annen konklusjon. Jeg er enig i at sju år er lang tid, og fem år er også lang tid. Selv om saken ble behandlet i revidert budsjett 2003, tok altså min forgjenger, Bjarne Håkon Hanssen, saken opp på bakgrunn av henvendelser fra aksjonskomiteen, og han har gått grundig inn i saken. Jeg har selv gjort det, lenge før jeg ble statsråd. Det gjorde – og det kan jeg godt innrømme nå – at jeg forsinket denne saken fra juni/juli og fram til mitt brev gikk til Stortinget, fordi jeg ønsket at aksjonskomiteens argumenter ytterligere en gang skulle prøves, både i samtaler, ved dokumentasjon og i møter i departementet med fagfolk, med politikere og med aksjonskomiteen.

Etter en slik grundig gjennomgang ser vi altså at de som får en positiv effekt av regelverket, har en tilleggsytelse utover egenopptjent pensjon, og at det ikke kan dokumenteres eksempler på at noen kommer dårligere ut enn egenopptjent pensjon – tvert imot kommer mange veldig godt ut. Mange av dem som kommer veldig godt ut, ville ha kommet mye bedre ut hvis Fremskrittspartiets forslag til regelverk hadde blitt vedtatt.

Derfor mener vi, som tidligere konkludert, at det ikke er noe grunnlag for å forandre et regelverk som gir en merytelse til dem som er en del av denne samordningen, utover egenopptjent pensjon – til en pensjon som i utgangspunktet gir et godt ytelses- og kompensasjonsnivå. Det er nok andre som heller trenger styrking av sin pensjon i framtiden.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 217)

Sak nr. 3 [11:28:24]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.) (Innst. O. nr. 33 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 72 (2007–2008))

Presidenten: Etter ønske frå komiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gjeve anledning til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:29:21] (ordfører for saken): Prinsippene i EØS-avtalen artikkel 1 om fri personmobilitet omfatter retten til innreise, opphold og arbeid i et annet medlemsland for borgere av et EØS-land og deres familiemedlemmer. Ikke-diskrimineringsprinsippet forbyr forskjellsbehandling av borgere fra de ulike EØS-landene på grunnlag av nasjonalitet.

Direktiv 2004/38/EF gjelder retten til å kunne ferdes fritt for EØS-borgere og deres familiemedlemmer. Det samler og erstatter tidligere forordninger og direktiv på området. Direktivet samler og erstatter flere rettsakter om at personer kan ferdes fritt, og i tillegg blir mye av den rettsutviklingen som er skjedd gjennom fortolkningene til EF-domstolen, regelfestet.

Direktivet klargjør EØS-retten og innebærer også noen materielle endringer og administrative forenklinger, særlig om retten til innreise og opphold. EØS-komiteen vedtok den 7. desember 2007 å innlemme direktivet i EØS-avtalen, forutsatt at Stortinget samtykket i det. Stortinget gav sitt samtykke den 23. mai 2008.

Ot.prp. nr. 72 for 2007–2008 foreslår hvordan direktivet kan gjennomføres i norsk rett. Dette er en oppfølging av komiteens arbeid i forbindelse med resten av utlendingsloven i Innst. O. nr. 42 for 2007–2008, jf. Ot.prp. nr. 75 for 2006–2007, der forhold knyttet til EØS-borgere ikke ble drøftet. Ot.prp. nr. 72 har også relevans for tjenestedirektivet og tjenestemobilitet for EØS-borgere og tredjelandsborgere. Jeg vil poengtere at flertallet har en positiv holdning til arbeidsinnvandring fra både nye og gamle EU-land.

EF-domstolens avgjørelse i den såkalte Metock-saken har skapt reaksjoner i flere land. Flere har uttrykt bekymring for at dommen kan føre til misbruk av EØS-avtalens bestemmelser. Vi er også kritiske til dommen. Saken følges nå opp ved at EU-kommisjonen vil utarbeide retningslinjer for hvordan direktivet skal tolkes. Retningslinjene ventes å bli lagt fram i juni 2009.

Komiteen har mottatt brev fra statsråd Dag Terje Andersen, datert den 28. november og den 8. desember i år. I brevene kommer det fram at Regjeringen vil følge prosessene i EU nøye. Flertallet vil med bakgrunn i disse brevene foreslå en presisering av forskriftshjemmelen i § 110 femte ledd første punktum for eventuelle justeringer eller restriksjoner som følge av kommisjonens retningslinjer for tolkning av direktivet.

Flertallet ber Regjeringen vurdere om det er behov for regelendringer for å unngå misbruk av EØS-avtalens bestemmelser, og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte. Flertallet mener det er viktig å sikre at det er det norske regelverket som ligger til grunn i slike saker også framover. Vi forutsetter at personer som omfattes av di-

rektivet, skal ha lovlig opphold, og vi ber Regjeringen foreta skritt dersom dommen blir stående og det oppdages misbruk.

Med dette vil jeg anbefale innstillingen fra flertallet.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplansen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:32:49]: Direktiv 2004/38/EF er i utgangspunktet et uproblematisk direktiv etter intensjonene. Derfor var det også forventet at dette skulle være et direktiv som ville gå igjennom i Stortinget uten stor uenighet. Fremskrittspartiet stiller seg også bak intensjonen i det såkalte oppholdsdirektivet. Men etter at Stortinget tilsluttet seg direktivet i sommer, kom den såkalte Metock-dommen i EU, som i praksis setter til side vesentlige deler av nasjonale innvandringsregler i EU-land.

Metock-saken fant sted i Irland. Det var en situasjon hvor asylsøkere som hadde fått avslag på opphold, likevel klarte å få opphold etter EUs regler. På tross av en kjennelse i irsk høyesterett fikk man altså opphold i Irland som familieinnvandrere. Dette er problematisk. Det er problematisk for flere europeiske land som har ytret seg ganske sterkt mot direktivet. Særlig Danmark har beklaget sterkt direktivets virkning, og mange har pekt på at den virkningen man ser av Metock-dommen, aldri var tiltenkt. Derfor har det også vært tatt initiativ for å forsøke å få endret direktivet. Men i forrige uke ble det altså ganske klart at EU så langt har satt foten ned, og det ser ikke ut til at man med det første har store muligheter for å endre direktivet – og det særlig til Danmarks sterke beklagelse.

Dette vil også få virkning for Norge. Direktivet vil gripe rett inn i nasjonale innvandringsregler. Det vil få konsekvenser for de varslede såkalte asylinnstramminger som Regjeringen legger opp til skal komme til neste år. Da blir dette veldig spesielt, all den tid Stortinget ikke har oversikt over virkningene av Metock-dommen, og all den tid virkningene av disse lovendringene som vi nå foretar på grunnlag av direktivet, er ukjente. Det er en rekke vesentlige faktorer her som Stortinget ikke er kjent med.

Proposisjonen nevner ikke Metock-dommen, fordi den var laget før Metock-dommen var et faktum. Jeg var tidligere ordfører for denne saken da vi utsatte saken to ganger i komiteen. Jeg følte det nødvendig å trekke meg som saksordfører fordi Fremskrittspartiet mener at disse lovendringene er direkte uansvarlige, fordi EU visstnok har truet Norge med såkalte artikkel 102-prosedyrer. Fordi vi ikke er raske nok til å implementere direktiv i norsk lovgivning, går Odelstinget til det skritt i dag – dessverre – å gjennomføre lovendringer basert på et direktiv som vi ikke er kjent med konsekvensene av. Dette er intet annet enn direkte uansvarlig.

Så må man gjerne si – og det hører jeg mange gjør – at man har håp om at prosesser i EU skal rydde opp i denne situasjonen. Men det er veldig vanskelig å se at det vil la seg gjøre med det første, for som jeg sa tidligere i mitt innlegg, har man i hvert fall i første runde fått

et klart nei fra EU. Da synes jeg det burde være en selvfølge at Odelstinget nå sendte saken tilbake til Regjeringen og bad om en skikkelig utredning, som komiteen og Stortinget kunne ta stilling til, istedenfor at det nå presses igjennom på uansvarlig vis.

Derfor fremmer Fremskrittspartiet i utgangspunktet forslag om å sende saken tilbake til Regjeringen. Dersom forslaget faller i Odelstinget, noe det dessverre kan se ut til at det gjør, ser vi oss faktisk nødt til å stemme imot denne lovendringen. Det er ikke noe Fremskrittspartiet gjør ofte i tilknytning til direktiv, men vi mener man først og fremst har et ansvar i forhold til de lover og regler som skal gjelde nasjonalt. Da får hensynet til EØS komme i andre rekke.

Jeg tar opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:38:07]: Denne saken viser et av EØS-avtalens mange dilemmaer. Da en skrev under EØS-avtalen på starten av 1990-tallet, var det veldig klart og avgrenset hva EØS handlet om. En ser så at en på område etter område kommer inn i nye gråsoner. Denne saken er også en konsekvens av at det er nye gråsoner der EØS-avtalen går inn i nasjonal innvandringspolitikk.

Det som er et hoveddilemma i saken, er om arbeidsinnvandrere har andre rettigheter enn norske statsborgere som ønsker familieinnvandring, og hvilke konsekvenser det har. Det er også noe av problemstillingen i forhold til de dommene som tidligere har vært referert i debatten. Derfor var det viktig for Senterpartiet at en fikk en veldig klar merknad i forhold til at det er det nasjonale regelverket som skal ligge til grunn, og at det fortsatt skal være nasjonal politikk som er styrende på feltet slik at en ikke igjen får et nytt felt der EØS-avtalen overstyrer nasjonal politikk. Vi er i alle fall glade for den brede, samlede merknaden i forhold til at den nasjonale politikken fortsatt skal være den dominerende.

Statsråd Dag Terje Andersen [11:39:44]: Den foreliggende lovproposisjonen avslutter et langvarig arbeid både i EFTA og her. Loven vil gi EØS-borgere og deres familiemedlemmer rett til å ferdes og oppholde seg fritt i medlemslandene. Proposisjonen med nødvendige tillegg og endringer i utlendingslovgivingen er en oppfølging av Stortingets vedtak tidligere i år om å innlemme direktiv 2004/38/EF i EØS-avtalen. Retten til å ferdes og oppholde seg fritt i medlemslandene tilhører kjerneområdene i EØS-avtalen. Lovforslaget klargjør og forenkler regelverket og videreutvikler de rettighetene som alt følger av EØS-avtalen. Lovforslaget er i all hovedsak en videreføring av gjeldende rett, samtidig som enkelte viktige nye ordninger blir innført. Det vil forenkle det å slå seg ned og arbeide i andre land vesentlig, noe vi vil ha stor glede og nytte av.

EØS-borgeres og deres familiemedlemmers rett til varig opphold etter fem år og rettigheter for familiemedlemmene om f.eks. EØS-borgeren dør, er viktig og vil

redusere den enkeltes betenkeligheter ved å ta arbeid i et annet land, f.eks. Norge. De administrative forenklingene er også viktige. Tyngende byråkratiske ordninger skal ikke lenger prege den første tiden av en EØS-borgers opphold i landet. Ordningen med søknader om oppholdstillatelse blir avløst av en registreringsordning – en fordel både for den enkelte og for forvaltningen.

Jeg er svært tilfreds med den store graden av enighet om de fleste forslagene, ikke minst forslagene knyttet til det med rask og enkel saksbehandling og muligheten for varig oppholdsrett med varig oppholdsbevis for EØS-borgere. Når det er sagt, vil jeg også kommentere dommer som er avsagt av EF-domstolen etter at Stortinget gav sin tilslutning til å innlemme direktiv 2004/38/EF i EØS-avtalen, og etter at Regjeringen fremmet lovproposisjonen som nå behandles.

Avgjørelsene i den såkalte Metock-saken setter visse grenser for hvilke nasjonale innvandringsregler som er forenlige med EF-retten. Helt siden EØS-avtalen ble inngått, har kvinner og menn fra andre EØS-land hatt rett til å ha med seg sin familie når de gjør bruk av retten til å bevege seg fritt i EØS-området. Den retten gjelder både når familiemedlemmene er borgere av et EØS-land, og når de er tredjelandsborgere. Metock-dommen innebærer at det ikke kan kreves at familiemedlemmet allerede har lovlig opphold i EØS. De bestemmelsene dommen bygger på, finner man igjen i dagens EØS-avtale, men de har ikke blitt satt slik på spissen tidligere. Det innebærer at ikke å innlemme direktivet i EØS-avtalen ved foreliggende lovforslag neppe vil ha reell betydning for våre forpliktelser. Jeg kan derfor ikke se at det har noen hensikt å gjøre som Fremskrittspartiet foreslår, nemlig å sende proposisjonen tilbake til Regjeringen.

Samtidig er det bekymringsfullt at domstolens tolkning begrenser mulighetene for å stille en del formelle krav som kan motvirke misbruk av innvandringsreguleringen. Det har skapt debatt i flere EU-land, og også her. Som nevnt i brev til kommunal- og forvaltningskomiteen, vil Norge delta i det arbeidet som EU-kommisjonen har satt i gang med å gi retningslinjer for hvordan direktivet skal tolkes.

Jeg er glad for at flertallet i komiteen er kommet fram til en løsning som gjør at vi kan få etablert de ordningene som er foreslått, og samtidig kan arbeide videre sammen med andre land for å hindre misbruk og omgåelser av innvandringsregelverket.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:43:34]: Gjennom to brev som har gått mellom komiteen og statsråden, har statsråden i realiteten gjort rede for at det er heftet en vesentlig grad av usikkerhet ved virkningen av Metock-dommen for praktiseringen av nasjonal innvandringspolitikk. All den tid vi må innse at vi vet for lite om hva dette kan bety for praktiseringen av ikke minst – som jeg nevnte i mitt innlegg – de såkalte asylinnstramminger som Regjeringen legger opp til neste år, hvordan er det da mulig å gå imot en skikkelig utredning, slik Fremskrittspartiet ønsker? Er det slik at det her er hen-

synet til EØS-avtalen som i realiteten går foran nasjonale hensyn?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:44:41]: Det er riktig at jeg har kommentert spørsmål fra komiteen i to brev. Det som går fram av de brevene, er at konsekvensene av den dommen som det refereres til, sannsynligvis ville ha vært de samme, uavhengig av innføringen av direktivet, i forhold til eksisterende EØS-rett. Da mener vi den riktige strategien for å unngå utilsiktede virkninger er at de som faktisk utformet direktivet, jobber sammen med EU for å sørge for at vi får en presisering av det regelverket som allerede er der, noe EU-kommisjonen jobber med og kommer til å jobbe videre med.

Jeg vil for øvrig si at det er ganske spesielt at representanten mener at de tiltak som er foreslått av Regjeringen i forhold til å stramme noe inn på asylinstituttet – ikke for dem som har beskyttelsesbehov, men for de mange som kommer uten å ha det – skulle bli rammet av dette, i og med at representanten tidligere har omtalt det som totalt virkningsløst.

Björg Tørresdal (KrF) [11:45:54]: Arbeidsinnvandring er positivt, arbeidsinnvandring er nødvendig for norsk økonomi, og reglene for familiegjengenforening for dem som kommer hit som arbeidsinnvandrere, bør kunne forenkles. Det er engang slik at de aller fleste arbeidsinnvandrere innenfor EØS-området som kommer til Norge, blir her kort tid og reiser hjem igjen. Ut fra det synes Kristelig Folkeparti det er positivt at man gjør det lettere for arbeidsinnvandrere å slå seg ned i Norge. Det sa vi også da vi behandlet denne saken tidligere i år.

Så er det oppstått noen komplikasjoner som statsråden har redegjort for. Kristelig Folkeparti synes det er riktig å støtte flertallet i denne salen i dag i å innføre dette direktivet, men vi må være åpne for å gjøre endringer dersom det blir nødvendig.

Det eneste jeg vil spørre statsråden om, er: Frykter statsråden at vi vil se et omfattende misbruk av dette direktivet? Det ligger under i spørsmålet mitt at jeg ikke frykter det. Jeg tror ikke vi vil se mange proformaekteskap – vi har lovgivning som hindrer det. Frykter statsråden at vi får et problem med dette direktivet?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:46:56]: Punkt 1: Det er ikke grunn til å tro at vi får et problem av stort omfang. Punkt 2: Det er grunn til å tro at det problemet ville vi hatt uavhengig av implementeringen av direktivet.

Når det er sagt, vil jeg si at jeg er opptatt av at de regler vi utvikler, ikke skal kunne omstøtes av den typen dommer, når det heller ikke er tilsiktet av dem som faktisk laget direktivet i sin tid. Derfor kommer vi til å jobbe tett sammen med EU-kommisjonen for å sørge for at direktivet blir fortolket på en måte som er i tråd med intensjonen og ikke kan utvides av domstolen. Jeg er enig med representanten i at arbeidsinnvandring grunnleggende sett er positivt. Det er noe vi har hatt behov for i Norge, og det er noe vi kommer til å ha behov for i Norge. Jeg er glad for at det er klare kjøreregler og mindre byråkrati rundt

det. Det blir et resultat av det vedtaket Odelstinget er i ferd med å fatte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:48:03]: I min forrige replikk viste jeg til at Metock-dommen faktisk kan få negative virkninger for de bebudede innstramminger i forbindelse med asyl som Regjeringen legger opp til neste år. Det gjelder særlig innstramminger i reglene for familieinnvandring for personer som har opphold i Norge på humanitært grunnlag, de kan bli berørt. Men Stortinget har ikke engang fått utredet konsekvensene. Man vedtar nå en lovendring som kan få utilsiktede virkninger. Det spesielle her er at oppholdsdirektivet i varierende grad er implementert i diverse EU-land. Norge skal altså igjen gå foran og implementere lovendringer etter direktivet, gå foran det som EU gjør.

Hvordan går det an å forsvare det, all den tid det hersker usikkerhet rundt Metock-dommen?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:49:15]: Det å si at vi går foran EUs egne medlemsland blir litt spesielt, når vi vet at vi allerede har lagt bak oss den datoen da direktivet skulle vært implementert. Vi er faktisk sent ute med implementeringen. I dette tilfellet oppfattet jeg komiteen slik at det er et felles ønske om at de regler vi lager og krangler om politisk i Norge, skal kunne følges opp selv innenfor det europeiske regelverket. Det er vi enige om. Den beste strategien for det er å påvirke kommisjonens videre arbeid, og være blant de mange andre land som er opptatt av at en ikke skal kunne få utilsiktet familiegjengenforening via en omgåelse av det som i veldig mange land er regelverket – at en faktisk må ha oppholdstillatelsen på plass i det landet det gjelder. Det ønsker Regjeringen å følge opp i nært samarbeid med EU-kommisjonen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3 (Votering, se side 217)

Sak nr. 4 [11:50:26]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i husleieloven (Innst. O. nr. 27 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 74 (2007–2008))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Karin Yrvin (A) [11:51:35] (ordfører for saken): Et viktig mål i boligpolitikken er å sikre leierne stor grad av botrygghet. Husleieloven handler om hvilke rettigheter og plikter leier og utleier har i et leieforhold. At det er en viktig lov, kan vi se av hvem som er på leiemarkedet, og hvem som er på eiemarkedet.

Vi vet at flertallet av dem som leier, har lav inntekt. Dette henger ofte sammen med aldersmønsteret på leierne. Over halvparten av dem som er i 20-årene, leier, og det er en overrepresentasjon av innvandrere og minoritetsgrupper blant leierne.

Norge står i en særstilling i nord- og mellomeuropeiske land når det gjelder boligmarkedet, vi har en høy eierandel. Andelen husholdninger som leier, er i overkant av 20 pst. Det er en villet politikk at vi har så stor eierandel. Det at så mange eier, er en anerkjennelse av at det å ha et godt og trygt sted å bo er en av grunnverdiene i velferdssamfunnet. Det er resultatet av en villet utvikling. Like viktig er trygghet for dem som leier.

Regjeringen har foreslått for leieavtaler som er inngått for en viss tid, at utleieren i boligleieforhold skriftlig må opplyse om at leieavtalen ikke kan sies opp i den avtalte leietiden. Etter forslaget vil brudd på denne opplysningsplikten føre til at leieren likevel kan si opp leieavtalen i leietiden.

Det foreslås også en adgang til å avtale at leieren skal betale for utleierens utgifter til vann og avløp i leien når disse utgiftene skal betales etter målt forbruk. Det er foreslått flere endringer i depositumsbestemmelsen, bl.a. at utleieren ikke lenger kan få utbetalt skyldig husleie uten at leieren varsles på forhånd.

Det er foreslått endringer av spesialreglene ved utleie av klausulerte boliger til bruk for personer med spesielle boligbehov av varig eller midlertidig karakter. Det er foreslått én bestemmelse om utleie av boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet og en annen bestemmelse om utleie av klausulerte boliger til elever og studenter. I begge bestemmelsene foreslås det bl.a. en mulighet til å inngå tidsbestemte leieavtaler av kortere varighet enn tre år, begrensninger i adgangen til framleie og en rett for utleieren til å disponere boligen under leierens fravær.

Så er spørsmålet hvordan vi skal hindre urimelige leievilkår og få gode rettigheter for dem som er på leiemarkedet. Komiteens flertall har ønsket at det utarbeides bedre leieprisstatistikk for å finne et grunnlag for gjengs leie. Årsaken er at det i dag etter at et leieforhold har vart i tre år, kan kreves regulering av leien til gjengs leie. Men det er et problem at vi på landsbasis ikke har noe erfaringsgrunnlag for å fastslå hvilket nivå som er riktig for en vurdering av gjengs leie.

Hele komiteen viser til at Regjeringen foreslår at utleiers utgifter til vann kan kreves i tillegg til leien når utgiftene betales etter målt forbruk. Komiteen mener at dersom dette skal tas inn i leien, må det ikke komme i tillegg til opprinnelig leiepris, og at dersom leietaker vil installere vannmåler, skal leietaker dekke kostnaden, men hvis utleier ønsker det, skal utleier dekke kostnaden. Formålet er å søke å redusere vannforbruket av hensyn til klima og miljø.

Hele komiteen er på litt ulik måte enig om at studentene må kunne ha en felles depositumskonto, og at renteinntektene må tilfalle formålet med studentsamskipnaden.

Komiteens flertall er også positiv til at det i forarbeidene til loven kommer klart fram at det er utleier som har ansvaret for vedlikehold av fellesarealer og tilbehør og gjenstander som leieren etter avtalen har rett til å bruke. Det er viktig at dette også presiseres til å gjelde kommunale boliger, og at dette faktisk følges opp av utleier. Det bes spesielt om at departementet kommer tilbake med forslag til løsninger på hvordan dette kan praktiseres og følges opp bedre enn det som gjøres i dag.

Flertallet ønsker også å gjøre tidsbestemte avtaler til en hovedregel og ønsker å skille mellom private og profesjonelle utleiere. Departementet bes komme tilbake med en vurdering av disse problemstillingene. Også når det gjelder gjengs leie, ber man departementet komme tilbake med en vurdering for å sikre mot urimelige leievilkår og for å få en oversikt over om det finnes bedre måter å regulere husleieområdet på enn det som finnes i dag. Vi ber ikke om mer – heller ikke om mindre.

Departementet bes også komme tilbake med en oppfølging med tanke på hvordan husleieloven skal harmoniseres med plan- og bygningsloven med hensyn til klima og miljø.

Til slutt styrker vi muligheten for husleietvistutvalg.

Med dette legges innstillingen fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i husleieloven fram.

Ib Thomsen (FrP) [11:56:13]: Fremskrittspartiet foreslått at loven ville legge opp til en omfattende og detaljert regulering på flere områder innenfor utleiemarkedet for boliger, med det resultat at utleier mister noe av kontrollen og råderetten over egen eiendom.

Lovgivning for utleievirksomhet som griper sterkt inn i eiers disposisjonsrett over egen eiendom, kan skape skepsis og uvilje til å leie ut blant mange private utleiere og føre til redusert tilbud av utleieboliger. Det bør være et viktig boligpolitisk mål å oppnå en effektiv utnyttelse av den eksisterende boligmassen gjennom å stimulere boligeiere til utleie av ledige boligarealer i egen bolig. Det bør være en full avtalefrihet for fastsettelse av leibeløp ved utleieforhold. Husleiens størrelse og art er derfor et forhold som bør bestemmes av partene selv gjennom avtale.

Det offentliges inngripen i det private marked skal være begrenset til å stimulere til fri konkurranse samt streng kontroll, slik at uheldig kartell- eller monopolvirksomhet ikke oppstår.

Fremskrittspartiet er av den mening at offentlig innblanding i utleieforhold som er omtalt i loven, herunder leiens størrelse, i seg selv er en kilde til å skape konflikter mellom leier og utleier. Det er derfor viktig å begrense at utleieforhold underlegges offentlige bestemmelser og kontroll som kan skape enda større problemer enn de som eventuelt kan oppstå i et fritt marked.

Huseiernes Landsforbund mener at det bør åpnes for å tillate separat betaling for flere tilleggsytelser enn det som er mulig innenfor dagens lov, og mener mulighet for separat betaling for vann og avløp er et skritt i riktig retning,

somsaksordføreren også var innom i sitt innlegg. Leieta-ker bør også kunne pålegges å betale for renovasjon og fei-ning. Det er den som bruker tjenesten, som bør betale for den – dette for å sikre en effektiv ressursutnyttelse og en mer miljøvennlig atferd.

Fremskrittspartiet viser til praksisen med at student-samskipnadene benytter felles depositumskonto, som saksordføreren også var inne på, bl.a. fordi internasjonale studenter må gjennom en lang prosess før de kan få opprette egen bankkonto i Norge.

Fremskrittspartiet mener det er svært positivt at det i forarbeidet til endringene i loven kommer klart fram at det er utleier som har ansvaret for vedlikehold av fellesarea-ler og tilbehør og gjenstander som leieren etter avtalen har rett til å bruke. Det er viktig at det presiseres at dette også gjelder kommunale boliger, og at dette faktisk følges opp av utleier.

Utleier må kunne ha muligheter til å begrense hvor mange personer som kan tas opp i den husstanden man i utgangspunktet kun leide ut til en eller to personer. Uten eiers godkjennelse må det begrenses til ektefelle eller sam-boer samt begges barn. Det er flere forhold som taler for at utleier må kunne påvirke og begrense hvor mange perso-ner som kan tas opp i en husstand i en utleiebolig der det i utgangspunktet kanskje bare var hensikten å leie ut til en eller to personer. En slik styringsmulighet over egen eien-dom kan være viktig både av hensyn til eventuelle naboer, økt slitasje på boligen og boforholdene for dem som leier, og ikke minst av sikkerhetsmessige hensyn med tanke på brann. Derfor støtter Fremskrittspartiet Regjeringens for-slag om å stramme inn reglene knyttet til overbefolkning i boliger. «Gjengs leie» som begrep har betydelig effekt ved at utleier og leietaker blir enige om leienivå, uten at det blir en sak i rettssystemet.

Hvis det lages detaljerte lister på det nivået som fler-tallet legger opp til, er jeg redd for at det i realiteten vil bli en statlig styring av leiepriser som setter markedsme-kanismene ut av spill. En slik utvikling vil over tid redu-sere tilbudssiden i et leiemarked. Det er derfor overras-kende at flertallet går inn for denne type løsning uten at konsekvensene er utredet.

Jeg ønsker å ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstil-lingen.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp de forslag han refererte til.

Bent Høie (H) [12:00:52]: Høyres holdning er at det lovforslaget som ble lagt fram av Regjeringen, i utgangs-punktet var relativt godt balansert mellom rettighetene til både leietaker og utleier.

Det var likevel et par forhold der vi ønsket å gjøre noen endringer. Det ene er knyttet til renovasjon og feiing, som også representanten Thomsen var inne på. Vi ønsket også å ha noe strengere regulering i forhold til overbe-folkning. Vi synes at loven går i riktig retning, men at en del av de merknadene som følger paragrafen, i realiteten svekker betydningen med hensyn til overbefolkning. En del av de brannene vi har sett i høst, viser at det er vik-

tig å ha et klart regelverk på det området. Derfor har vi også sammen med Fremskrittspartiet lagt inn merknader om dette.

Gjennom innstillingen har det imidlertid kommet fram at regjeringspartiene, og flertallet, ønsker en annen hus-leiepolitikk enn det som Regjeringen i utgangspunktet har foreslått – og det er overraskende. Spesielt dreier dette seg om de føringene som er knyttet til begrepet «gjengs leie». Vi er redd for at forslaget fra flertallet, nemlig at Regjerin-gen skal arbeide videre med å utarbeide detaljerte oversik-ter over gjengs leie i hele landet, og på bydelsnivå, i reali-teten er første steg mot en statlig husleieregulering. Dette forsterkes ved at komiteens flertall ikke er med i merknaden fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det sies:

«Komiteens medlemmer (...) forutsetter at et bedre grunnlag for å beregne gjengs leie ikke er det samme som å gjeninnføre husleieregulering og pristak.»

Dette er en merknad som regjeringspartiene bevisst ikke er inne i, og det understreker at vi har rett i våre anta-gelser om at dette pålegget til Regjeringen om å starte et arbeid om bedre statistikk når det gjelder gjengs leie, er et første steg mot innføring av det som Oslo SV og Oslo Ar-beiderparti har foreslått, nemlig statlig husleieregulering.

Dette forsterkes ytterligere ved at komiteens flertall, bl.a. regjeringspartiene, sier i merknadene at dagens be-stemmelser om prisvern har hatt begrenset effekt som mid-del for å hindre urimelige leienivåer. Videre ønsker de at gjengs leie skal ha betydning tidligere i leieforholdet enn etter at det har vart i tre år – altså igjen en klar føring for at gjengs leie i realiteten skal bli utgangspunktet for leieavtalen, ikke markedsleie.

Dette vil ha mange effekter. Den alvorligste effekten vil åpenbart være at det kommer færre leieobjekter på mar-kedet. Det betyr at boligkøene kommer til å bli lengre. De som mangler boliger, kommer til å få det enda vanske-ligere enn det de har i dag. Det kommer til å føre til at ved-likehold av de boligene som spesielt retter seg mot denne gruppen, kommer til å bli dårligere. Det kan også over tid føre til det en opplevde tidligere, nemlig til en svart leie-økonomi, der begrensningen på utleieobjekter og leiepri-ser gjør at det er de som har muligheter til å betale under bordet, som vil stå først i leiekøen.

Jeg vil advare veldig sterkt mot de føringene fra fler-tallspartiene som ligger – som pålegg til Regjeringen – i denne innstillingen, og jeg er veldig overrasket over at re-gjeringspartiene går så langt i å instruere sin egen regjering om å innføre en helt ny husleiepolitikk i Norge.

Ingunn Gjerstad (SV) [12:05:21]: Politikk, herunder lovgivning, er jo i alt sitt vesen en kamp om makt og interesser.

Det bør derfor ikke overraske noen at vi i SV – nå som før – tar parti for de eiendomsløse. Med bakgrunn i mine egne erfaringer både som leietaker og boligeier er det én ting som slår meg som litt uheldig i disse debattene. Alt-for ofte gjøres alle som er leietakere, i stedet for eiere, av bolig, til en slags klienter. Men det er jo ikke slik – det trenger i hvert fall ikke å være slik.

Mange får ikke lån, selv om de kunne tenkt seg å eie, bl.a. grunnet manglende, lav eller ustabil arbeidsinntekt, men de klarer godt å leie. En kan bo godt til leie – alene eller sammen med andre – og mange velger faktisk også, hele eller deler av livet, å ikke påta seg økonomiske forpliktelser og lån som binder dem fast.

Det er faktisk slik at over 400 000 arbeidstakere – etter LOs definisjon av lav lønn – er lavtlønnede og kanskje sliter litt på boligmarkedet. Men jeg tror at mange vil føle seg fornærmet over å komme i en kategori som skal hjelpes med særskilte tiltak av «de andre», som er boligeierne. Frihet er som kjent så mangt – ikke bare materiell frihet, selv om den er grunnleggende viktig.

Når det er sagt, må vi legge til rette for å unngå utnyttning. Det at alle folk har et boligbehov gir – særlig ved knapphet på boliger – mulighet for spekulasjon, og vi har sett at det faktisk er mye dyrere å leie enn å eie, særlig i byene. Derfor er det vår plikt som lovgivende forsamling å regulere forholdene for å unngå den sterkeste rett, eller at jungelens lov skal rå.

Fremskrittspartiets avtalefrihet er ikke nødvendigvis et gode, verken for boligeiere eller for arbeidstakere. I andre land er det vanligere å leie bolig, og derfor har en også ofte bedre reguleringer av det, nettopp fordi det er en arena der interesser står mot hverandre.

Når kommunalkomiteens flertall har bestemt seg for å be departementet se nærmere på hva som er leieprisene rundt omkring, med sikte på å hindre urimelige leienivåer, er dette veldig bra. Og når vi har et skikkelig statistikkgrunnlag, vil det bli mye enklere å finne en gjengs leie som ikke er markedsleie.

Vi i SV er også veldig fornøyd med de sterke føringene som er blitt lagt for å sikre folk tidsbestemte leieavtaler. Når disse også blir regulert etter regler, vil det skape mer trygghet for den enkelte som leier.

Bolig er et helt grunnleggende behov. Å sikre større trygghet for leietakere er gode steg på veien mot et mer rettferdig samfunn med like muligheter for ulike mennesker.

Björg Tørresdal (KrF) [12:09:01]: I Norge har vi en god tradisjon for å stimulere til at folk skal få bo i egen bolig. Egen bolig i et trygt miljø er et av de viktigste velferdsgodene i samfunnet. Hovedmålet i Kristelig Folkepartis boligpolitikk er derfor å legge til rette for å få et stabilt boligmarked der alle får mulighet, dersom de ønsker det, til å bo i egen bolig.

Når det er sagt, er det nødvendig og veldig positivt med økt politisk fokus på å styrke leiesektoren. Husleieloven ivaretar sentrale mål i boligpolitikken. Det er viktig at vi sikrer rettighetene til dem som leier bolig, slik at deres bosituasjon kan være trygg og stabil. Dette må selvsagt veies opp mot utleiers motivasjon for å leie ut. Blir det for strengt å leie ut en bolig, vil færre gjøre det. Det er logisk. Vi må også legge forholdene til rette for utleierne, fordi de representerer et helt nødvendig og viktig supplement på boligmarkedet. Det er viktig at vi legger forholdene til rette også for at de skal være villige til å leie ut. Jeg synes at forslaget fra Regjeringen når det gjelder hus-

leieloven, har en god og riktig balanse mellom utleiers og leiers rettigheter.

Husleieloven regulerer plikter og rettigheter i forholdet mellom leier og utleier for en del boliger. Kristelig Folkeparti står sammen med regjeringspartiene og Venstre i flertallet og støtter lovforslaget. Flertallet foretar enkelte presiseringer og ber departementet komme tilbake med nye vurderinger eller foreta oppfølging i forbindelse med forskriftsarbeidet. Dette er det gjort rede for tidligere i denne debatten, og jeg vil slutte meg til det meste av det, istedenfor å gjenta alt.

Endringene som er gjort, er fornuftige endringer ut fra erfaringer en har fått i de årene husleieloven har virket, siden 2000. I det hele tatt er husleieloven en fornuftig og logisk lov. Det er viktig at det blir gjort et arbeid for å gjøre husleieloven kjent for dem som leier bolig. Det er nok mange som ikke kjenner rettighetene de faktisk har. Jeg tror ofte en kan si det slik at det ikke er noe feil med loven, men med oppfølgingen av loven på en rekke punkter.

Utfordringen med overbefolkning i leiligheter har blitt tydelig for oss dette året, til dels gjennom tragiske oppslag i pressen om hvordan f.eks. polske arbeidere har blitt stuet sammen i trange leiligheter for at norske arbeidsgivere skal spare penger. Dette er uverdige, og det er bra at reglene knyttet til overbefolkning blir noe strammere inn, nettopp for å unngå denne typen misbruk. Det må ikke legges til grunn et veldig rigid regelverk på dette området, men proposisjonen gjør hjemmelen litt for vid når den beskriver at en ikke skal legge til grunn en streng norm.

Studentsamskipnadene var aktive under høringen av husleieloven. De pekte bl.a. på problemet med et krav om at en depositumskonto skal opprettes for hver enkelt student. Det vil medføre en ekstrakostnad i administrasjonsutgifter som ville måtte lempes over på studentene. Denne rutinen vil dessuten særlig skape problemer for internasjonale studenter. Før man kan opprette en bankkonto i en norsk bank, må man ha et 11-sifret norsk personnummer fra Folkeregisteret. Det tar gjerne tid, og er ofte ikke klart før lenge etter at studenten har flyttet inn i boligen. Det er positivt at flertallet i innstillingen ber om å få forskrifter på plass til loven som gjør at studentsamskipnadene unntas fra dette kravet. Det er fornuftig. Krav til egen depositumskonto for hver student ville være, som komiteen bemerker i innstillingen, en unødvendig byråkratisk ordning.

Så til slutt: Jeg er enig med representanten Høie, som i sitt innlegg sa at han vil advare mot statlig regulering av leieprisene. Det kan virke som om en ønsker å gå et skritt i retning av det nå, og det er ikke ønskelig. For det er nemlig slik at det er et stort potensial i Norge. Vi har mange kvadratmeter i hus i Norge og plass til å leie ut mye mer av det arealet som finnes. Vi må motivere til at flere ønsker å leie ut deler av sin bolig på en enkel måte, slik at boligprisene vil gå ned for alle dem som har behov for en leid bolig. Vi trenger altså flere, ikke færre utleieenheter.

Vera Lysklætt (V) [12:13:37]: Norge skiller seg ut fra mange land ellers i Europa med en høy andel som eier sin egen bolig. Det betyr at leiesektoren står sterkere i mange

andre land enn i Norge. En lav andel leieboere er trolig en av grunnene til at vi i Norge ikke har utviklet egne regler for beboerrepresentasjon på linje med andre land i Europa. En lav andel leieboere bør ikke være et argument for å fortsette å diskriminere leieboeres rett til medvirkning og påvirkning når det gjelder egen bosituasjon.

Venstre foreslår at vi starter med å gi leieboere i utleieeiendommer over en viss størrelse økte rettigheter til medvirkning. Dette er en åpenbar rettighet til medvirkning og deltakelse som er svært regulert i borettslag og boligsameier. Dette må vi overføre også til leiesektoren. For oss er det naturlig at beboere i leiegårder skal få rett til å ytre sin stemme i et leiegårdsstyre om de er for eller mot kameraovervåking i bakgårder og oppganger. Vi tror at beboerne i større grad vil ta del i og ansvar for drift, vedlikehold og bomiljø med økte rettigheter.

Venstre ber derfor Regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag som gir leieboere i boligleieforhold over en viss størrelse, og som forholder seg til profesjonelle utleiere, en lovbestemt rett til medinnflytelse. Dette vil også være i tråd med Venstre ambisjon om å profesjonalisere utleiesektoren, både på utleie- og leietakersiden. Medinnflytelse, dialog og langsiktighet er en viktig del av dette.

Venstre mener det norske leiemarkedet er preget av dårlig organisering på utleiesiden og mange uerfarne leietakere på den andre siden. Myndighetene må derfor bidra til å profesjonalisere utleiesektoren og bidra til mer langsiktighet. I Norge har vi en særlig tradisjon for å stimulere eid bolig. Vi ser for oss at leiesektoren kommer til å vokse de nærmeste årene, på grunn av både økonomisk uro og økte ungdomskull.

Studentsamskipnaden i Tromsø har organisert både utleiere og leietakere ved hjelp av Internett – et enkelt og billig virkemiddel som kan bidra til at flere byer i landet gjør det samme. Sammen med lovendringer er dette eksempler på enkle tiltak for å organisere sektoren bedre og bidra til mer profesjonalitet. Vi ser også for oss flere ideelle boligstiftelser inn i leiesektoren, og utfordrer Regjeringen på en politikk for å bidra til å etablere disse. Det er også behov for å styrke informasjonstiltak overfor særlig unge leieboere. Vi ser gjerne for oss at Regjeringen ser på hvilke aktører som kan være aktuelle i en slik sammenheng. Både kommuner, Unginfo, Ungbo, boligsamvirker og studentsamskipnader er det naturlig å vurdere.

Når det gjelder grunnlagt for gjengs leie, er Venstre positiv til å utrede om det er mulig å skaffe til veie et bedre grunnlag for prisdannelse. Internettsatsingen som Studentsamskipnaden i Tromsø har gjort, med å samle utleie- og leietakerinformasjon på én side, sammen med kartinformasjon og bydelsvise sammenlikninger, har ført til at leieprisene har stagnert og korrigert seg. Dette viser at det er en del å hente i leiesektoren på organisering. For øvrig forutsetter vi at det ikke er ment å gjeninnføre husleieregulering. Det framstod som noe underlig at sentrale representanter fra Arbeiderpartiet og SV i Stortinget gikk ut med forslag om husleieregulering samme dag som komiteen avgav sin innstilling i denne lovsaken. Husleieregulering har ikke vært tema i komiteens behandling av denne saken.

Til slutt vil jeg si at Venstre har endret syn på hus-

leietvistutvalgene etter forsøkene som er gjort i Oslo og Akershus. Vi støtter nå en videreføring av disse på permanent basis og mulighetene for å opprette slike utvalg flere steder etter lokale initiativ.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:18:32]: Regjeringa sitt mål er at alle skal bu trygt og godt. Det gjeld uavhengig av om ein eig eller leiger.

Husleigelova skal regulera avtalar om rett til å leiga husrom mot vederlag. Det er likevel slik at den avtalen som blir inngått mellom den enkelte som leiger ut, og leigetakaren, er avgjerande viktig.

Regjeringa varsla i Soria Moria-erklæringa ein gjennomgang av husleigelova. Dagens sak er ei utkvittering av det punktet. Eg registrerer brei støtte frå komiteen til de endringane som no blir føreslege, f.eks. opplysningsplikt ved tidsbestemte avtalar og moglegheit for utleigar til å ta særskild betaling for forbruksbaserte utgifter. Det siste trur eg er bra både for klima og miljø og forbruk totalt sett. Det vil òg vera ein fordel for mange einpersonshushald.

Så blir det samtidig frå fleirtalet si side gjeve nokre klare oppdrag for vidare arbeid. Forslaget til endringar i denne lova vart lagt fram i juni. I løpet av hausten har boligpolitikken, naturleg nok òg situasjonen på leigemarknaden, fått auka merksemd. Så eg har faktisk stor forståing for at det her blir stilt ein del spørsmål ved forskjellige sider ved dagens lov.

Lat meg då kort kommentera følgjande tema: For det fyrste innstramming i forhold til tidsbestemte avtalar. Til det er det å seia at ifølgje SSB er fleirtalet av dei avtalane som blir inngåtte, tidsbestemte. Eg forstår jo intensjonen med innstramming, men der er det nok slik at fakta i saka må på bordet fyrst. Eitt av spørsmåla i leigemarknadsundersøkinga til SSB skal frå neste år vera om det blir inngått tidsbestemte eller tidsubestemte leigeavtalar. Det vil gje betre data.

Så kjem eg til å engasjera eit forskingsinstitutt for å gjera ein konsekvensanalyse av ei eventuell innstramming i bruken av tidsbestemte kontraktar, og i ettertid eventuelt vurdere om det er behov for ytterlegare innstrammingar.

Når det gjeld spørsmålet om prisstatistikk, er det nok slik at han ikkje er så god i delar av landet. Det er samtidig ei ganske omfattande sak å få til god statistikk. Her er det husleigenemnder i mange kommunar som kan bidra til å fortelja meir om kva som er gjengs leige. I Oslo og Akershus kan Husleigetvistutvalet fastsetja kva det skal vera, altså både kva vi kan gjera for å få fram betre statistikk, og om det i forlenginga av det kan vera aktuelt å følgja opp nærare. Spørsmålet om gjengs leige er òg noko som eg må koma tilbake til.

Så er det òg reist eit spørsmål om prisregulering. Det er slik at prisen for å kjøpa bustader ikkje er regulert. Det kan då synest litt spesielt å innføra regulering for den som leiger. Eit viktig motargument er iallfall at det er fare for at det kan bli fleire og ikkje færre utleigebustader på marknaden, og slik må vi ikkje stella oss. Men det er òg noko som eg skal sjå på på kva måte eg kan følgja opp, likeins det som er sagt om depositum.

Så må eg til slutt seia at Husleigetvistutvalet gjer ein

formidabel jobb med dei fagfolka som dei har, så eg er faktisk overraska over at det er nokon som helst i komiteen som ynskjer å avvikla akkurat det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [12:23:49]: Statsråden var i innlegget sitt inne på husleieregulering, men jeg fikk ikke helt tak i hva som var konklusjonen. Jeg har jo forstått at Regjeringen snuser på å innføre denne reguleringen både i Oslo og i resten av landet. Jeg ser at det blir vanskelig å sette en pris på boligene, og at det kan bli en utfordring. Ser statsråden hva som kan bli konsekvensen ved å innføre en slik statlig husleieregulering, som jeg oppfatter at Regjeringen kommer til å gjøre?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:24:34]: Eg vil gjerne svara meir utfyllande på det spørsmålet.

Det er slik at Arbeidarpartiet i Oslo og SV har teke opp denne saka. Dei er opptekne av at det skal vera mogleg for fleire innanfor rimelege grenser få leiga ein bustad. Dei er opptekne av utviklinga i leigesektoren slik som han no er.

Mitt svar vil vera at det ikkje er sikkert at ei regulering vil bety fleire utleigebustader. Det kan bety færre. Det er faktisk òg slik at marknaden snur fort. Ei regulering kan innebera at leigene vil vera høgare enn elles. Difor er mitt svar at det er mange sider ved denne saka som må greiast ut nærare.

Bent Høie (H) [12:25:45]: Som jeg var inne på i mitt innlegg, er det veldig mye i merknadene fra regjeringspartiene om gjengs leie som peker i retning av en statlig husleieregulering – både detaljgraden det legges opp til, og også hvordan begrepene brukes. Dette ble forsterket i innlegget fra SV under debatten, der representanten sa «gjengs leie som ikke er markedsleie». Gjengs leie i dag er jo nettopp uttrykk for markedsleien i et område og en paragraf som hindrer at utleier skal kunne ta pris som ligger over markedspris i området.

Er det slik at statsråden kan stille seg bak de merkna-dene og føringene som ligger i innstillingen fra regjeringspartiene?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:26:39]: Eg oppfattar desse merknadene som eit ynske om å sjå nærare på leigemarknaden, bidra til at ein kan få fram fleire opplysningar omkring kva som er den vanlege leiga – og det faktisk til gagn både for den som leiger ut, og for den som er leigetakar. I den grad dette av nokon kan bli oppfatta som ei direkte bestilling med tanke på å innføre prisregulering, vil eg nok eg seia at frå desse merknadene og til ei eventuell slik innføring, er det ein lang veg å gå. Som eg sa i mitt førre replikk svar, her er det nok mykje som då eventuelt må greiast ut nærare. Eg synest det viktige no er å nytta dei instansane som leigetakarane og dei som leiger ut, faktisk har i dag – t.d. dei lokale husleigenemndene.

Björg Tørresdal (KrF) [12:27:52]: Situasjonen i Norge i dag er slik at leietakers rettigheter er godt regu-

lert i lovverket og gjennom de endringene som skjer nå, og det er viktig. Det som må følge med, er informasjon til den enkelte leietaker.

Så til utleier. Slik det går fram av i innstillingen, kan det synes som om det ligger en innstramming i forhold til utleier. Det bekymrer Kristelig Folkeparti, fordi det er, som statsråden sa, behov for flere, ikke færre utleieboliger. Kan vi stole på at statsråden i sitt arbeid videre med dette er oppmerksom på at en ikke skal stramme inn overfor utleier, slik at en får tatt i bruk det potensialet som finnes av ledige leiligheter i Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:28:37]: Det står ikkje heilt klart for meg kva eksempel Tørresdal her kjem med. Eg ser at det er fleire frå komiteen som har sagt at i dei endringane som her ligg, er det ein god balanse mellom kva som skal regulerast – som gjeld utleigar på nokre punkt, og som òg gjeld leigetakar. Det som er min intensjon, er framleis å varetaka denne balansen. Det er gjeve nokre bestillingar som spesifikt går på leigetakar. Eg har orientert om korleis eg vil følgja dei opp. Men eg trur at heile lova, inklusiv dei endringane som blir gjorde i dag, er med og fortel at i eit leigeforhold er det to partar, der begge skal varetakast av lovverket.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 222)

Sak nr. 5 [12:29:57]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. (gjennomføring av forvaltningsreformen) (Innst. O. nr. 30 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 10 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tore Hagebakken (A) [12:31:08] (Komiteens leder og ordfører for saken): Forvaltningsreformens mål er å desentralisere makt og myndighet. Gjennom en betydelig utvidelse av fylkeskommunenes ansvarsområde på ulike sektorer styrkes det regionale folkevalgte nivået både som utviklingsaktør og tjenesteleverandør.

Forvaltningsreformen innebærer først og fremst nye og viktige ansvarsområder for fylkeskommunene. Flertallet støtter Regjeringa i at forsterket fylkesmodell legges til grunn, og at det sentralt fra ikke tas initiativ til å endre

fylkesinndelingen. Politikken er ikke endret med hensyn til fylkeskommuner som eventuelt frivillig skulle ønske å slå seg sammen.

Samtidig understreker vi at forsterket fylkesmodell nødvendiggjør vedtak om pålagt plansamarbeid mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune.

Vi rød-grønne, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det regionale folkevalgte nivået er viktig for å ha god, folkevalgt styring på viktige samfunnsområder, der staten kan bli for stor og for langt unna og kommunene i mange tilfeller for små.

Ofte finner vi de beste løsningene på tvers av grenser, og når vi evner å samhandle. Om det interkommunale samarbeidet er omfattende, trengs et regionalt nivå som nettopp samhandler med kommunene hver for seg og interkommunalt, og bidrar i god dialog med staten.

Kombinasjonen utviklingsaktør og tjenesteleverandør gir fleksibilitet og handlingsrom og effektivitet i beslutningene. Jeg ser for meg at fylkeskommunen, bl.a. gjennom sitt opplæringsansvar, også blir en viktig partner for mange i arbeidet med å redusere de negative følgene av finanskrisen og snu problemer til muligheter. Fylkeskommunen trengs, ikke minst i krevende tider. Nå sørger vi for at fylkeskommunen får mer muskler. – Jeg skal stoppe der om betydningen av tre forvaltningsnivåer.

I dag handler det om lovverket som får de fleste av de nye oppgavene på plass, der jeg særlig vil framheve ansvaret for øvrige riksveger med tilhørende ferjeforbindelser og det viktige og betydelige medeierskapet i Innovasjon Norge.

Når det gjelder øvrige riksveger, utgjør det en så stor og viktig oppgaveoverføring til fylkeskommunene at komiteens flertall forutsetter at det stilles tilstrekkelig kompetanse til rådighet. Videre forutsetter alle partier, unntatt Fremskrittspartiet, at staten og fylkeskommunene kommer til enighet når det gjelder de økonomiske forhold knyttet til oppgaveoverføringen.

Forvaltningsreformen gir fylkeskommunen mer ansvar på utdanningsområdet. Når drifts- og finansieringsansvaret for fagskolene blir overført, må de statlige ressursene overføres på en mest mulig rettferdig måte, samtidig som det må vurderes en oppgjørsordning mellom fylkeskommunene. Det er svært viktig å sikre studentene frie valgmuligheter over fylkesgrensene. Flertallet er for øvrig opp-tatt av at Regjeringa vurderer om gratisprinsippet også bør lovfestes for utdanninger på fagskolenivå.

Sist uke tok den alltid like proaktive rød-grønne regjeringa en beslutning som innebærer ytterligere en oppgave overført til fylkeskommunene med virkning fra 1. januar 2010, samtidig med de andre oppgavene. Det gjelder vedtak i konsesjonssaker for mini- og mikrokraftverk inntil 1 megawatt, som skal delegeres fra NVE til fylkeskommunen. Dette vil styrke det regionale sjølstyret i saker som i første rekke berører lokale og regionale interesser, og vil bidra til en effektiv behandling og ivareta arbeidsplasser i distriktene.

Flere oppgaver kan være aktuelle sjøl om det er for tidlig å si noe mer konkret nå. Men komitéflertallet er positiv til at Regjeringa vil se nærmere på om ytterligere opp-

gaver innenfor miljø og landbruk best kan forvaltes av fylkeskommunene. Regjeringa har bl.a. varslet at den vil komme til Stortinget med egne saker om forvaltning av verneområdene og ny lov om naturmangfold.

Høyrepartiene og vi andre har helt forskjellige syn på om det skal være to eller tre forvaltningsnivåer. Det er kun på ett punkt i komiteens innstilling vi står samlet, så det bør gjøre inntrykk. Det gjelder forsøksordningen for lokal forvaltning av bygdeutviklingsmidler i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen. Ordningen ser ut til å fungere godt med hensyn til engasjement og utvikling av lokalsamfunnet. Komiteen forutsetter derfor at det ikke legges hinder i veien for at slik forvaltning av BU-midler kan videreføres. Dette må ivaretas i en reform som handler nettopp om desentralisering av myndighet.

Når vi først er innoom mitt hjemfylke, Oppland, kan jeg som innlandskrabbe konstatere at også vi på de kanter vil ta del i den marine delen av forvaltningsreformen. Sammen med mange andre nye oppgaver vil myndigheter etter akvakulturloven i innlandsfylkene bli overført fylkeskommunene fra 2010.

Helt til slutt: Komiteens flertall er positiv til at forsøk knyttet til enhetsfylkemonellen vurderes gjennomført eller videreutviklet på regionalt nivå etter at forvaltningsreformen er på plass. Det kan være aktuelt for å få nye erfaringer. Etter hvert bør en også kunne vurdere annen forsøksvirksomhet som interessant.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Ib Thomsen (FrP) [12:36:35]: I et lite land som Norge må det være tilstrekkelig med to forvaltningsnivåer, stat og kommuner. Derfor kan man avvike fylkeskommunen som forvaltningsnivå og fordele oppgavene mellom de to resterende forvaltningsnivåene.

Stortingets valgkretser behøver ikke bli berørt av dette – dette for kanskje å berolige noen representanter som er bekymret for akkurat det.

Etter at helseregionene kom i 1999, har ikke fylkene hatt noen oppgaver som kan rettferdiggjøre dette mellomnivået.

Fylkeskommunenes styrke etter 2002 har vært at de er eiere og drivere av videregående opplæring, og det er etter min mening ikke en oppgave som er tilstrekkelig til å opprettholde et direkte folkevalgt mellomnivå.

Regjeringens regionsreform var mislykket, og forslagene i den framlagte forvaltningsreformen vil heller ikke styrke lokalt selvstyre eller lokaldemokratiet. Tvert imot, Regjeringens forslag vil innebære en svekkelse av lokaldemokratiet og kommunenes mulighet til å utvikle seg ut ifra lokale forutsetninger og behov. Regjeringen undervurderer kommunenes evne og vilje til å ta ansvar for utviklingen i kommunene og kommunenes ønske om å ta sitt forvaltningsansvar på alvor i tråd med framtidige generasjoners interesser og behov.

Forslagene fra Regjeringa føyer seg inn i en lang rekke av forslag som fører til reduserte muligheter for kommunene til å styre i egen kommune. Den rød-grønne regje-

ringen innskrenker kommunenes bestemmelsesrett, f.eks. ved å stramme inn byggeforbudet i 100-metersbeltet over hele landet, gjøre regionale planer bindende og innføre forbud mot kjøpesentre. Dette er noen eksempler.

Den nye markaloven er under utarbeidelse, og mye tyder på at markagrensen blir definert i lov uten at de berørte kommuner rundt omkring i Akershus har vært involvert i forkant av dette.

Inntektssystemet straffer folkerike kommuner med store oppgaver, og det er innført økt krav om å innføre eiendomsskatt før det utdeles skjønnsmidler. Fremskrittspartiet ønsker større og sterkere kommuner. Fremskrittspartiet ønsker at den enkelte kommune skal få bedre styring med egen økonomi ved selv å forvalte sine inntekter utover grunnleggende velferdstjenester, og den enkelte kommune skal ikke bli pålagt oppgaver fra staten uten at finansieringen av disse oppgavene er sikret.

Fylkeskommunen er veimyndighet for fylkesveier og har en rolle både som tjenesteproducent og regional utviklingsaktør for dette veinettet. Ansvaret for fylkesveiene betyr at fylkeskommunen har finansieringsansvar for planlegging, bygging, utbedring, vedlikehold og drift av fylkesveier.

Kommunene skal ha samlet finansielt ansvar for kulturpolitikken på kommunalt nivå. Det betyr at kommunene i tillegg til dagens fylkeskommunale oppgaver skal ha ansvaret for forvaltningen av nåværende statlige tilskuddsordninger til det lokale kulturtilbudet. Jeg viser til Fremskrittspartiets og Høyres forslag som er fremmet, om at politikk knyttet til pengespill og spilleautomater skal bestemmes av kommunene, og at man i den forbindelse må ta hensyn til inntektene til de frivillige organisasjoner.

Fremskrittspartiet mener kommunene også bør få rett til å forvalte motorisert ferdsel i utmark, og tror dette vil medføre økt vilje i kommunene til å gjennomføre god kommuneplanlegging og kartlegging av de mest sårbare naturområdene.

Så ønsker jeg å ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har teke opp dei forslaga han refererte til.

Bent Høie (H) [12:40:57]: Den saken vi har til behandling i dag, er historien om elefanten som ikke bare fødte en mus, men om elefanten som fødte en død mus.

Da denne saken ble presentert for Stortinget etter regjeringsskiftet, var de ordene som ble brukt, at dette skulle være den største demokratireformen i moderne tid. Vel, jeg tror at engasjementet og innholdet i denne proposisjonen står for seg selv som en bekreftelse på at den type spådom ikke slo helt til.

Man har nå endt opp med en løsning der flertallet går inn for å tilføre fylkeskommunene noen flere oppgaver, men på de fleste områdene vil jo allikevel disse oppgavene også ivaretas av fylkesmannen, og det vil være en god del dublering av oppgaver mellom fylkesmannen og fylkeskommunene i enda større grad enn i dag. Det betyr at i realiteten er den saken vi har til behandling i dag, som

også representanten Thomsen var inne på, en videreføring av den rød-grønne regjeringens kontinuerlige angrep på det kommunale selvstyret. Kommunene vil igjen oppleve ikke bare å bli overprøvd av fylkesmannen, men i enda større grad å bli overprøvd av fylkeskommunene i forhold til sine lokale beslutninger.

Jeg er veldig glad for at saksordføreren fra Arbeiderpartiet ikke tok de største og de tyngste ordene i sin munn da han la fram denne saken. Jeg har nemlig en drøm om at Arbeiderpartiet i neste stortingsperiode, når de blir kvitt tvangstrøyen fra Senterpartiet og SV, skal kunne være med på en bred politisk forankret demokratireform som tar utgangspunkt i kommunenes oppgaver. For hovedproblemet med denne reformen er at den har hatt som utgangspunkt å bevare et forvaltningsnivå som gjennom flere års forsøk har vist seg ikke å ha den nødvendige legitimitet verken hos staten eller hos kommunene. Statens manglende tro på fylkeskommunene har jo kommet til uttrykk kontinuerlig, men det sterkeste var da man overførte ansvaret for spesialisthelsetjenesten til staten. Man overførte ansvaret for barnevernet og forsøkte så gjennom et flertall som denne regjeringen har, å lage en reform som en gang for alle skulle sikre fylkeskommunenes videre eksistens ved å danne landsdelsregioner med store oppgaver. Det lyktes ikke, og det vil stå i historien som det siste forsøket på å redde fylkeskommunene.

Nå er man da kommet i den situasjonen at heller ikke kommunene gir fylkeskommunen legitimitet, og det klarer beviset for det er at alle kommuner i dette landet nå har etablert regionale samarbeidsfora, der kommunene nettopp samarbeider om de oppgavene som man sa skulle være fylkeskommunenes fremste oppgave, nemlig regional utvikling, planlegging og næringssamarbeid. Alt dette gjør kommunene i samarbeid i de regionale fora.

Fylkestingenes beslutninger på disse områdene har ingen legitimitet med mindre de er forankret i enighet mellom kommunene i de regionale organene. Det betyr at den løsningen som nå gjenstår, er en løsning som tar utgangspunkt i kommunene, en diskusjon om kommunenes oppgaver, der en ser for seg større og mer robuste kommuner som kan ta et helhetlig ansvar for barnevern, for videregående opplæring, for kollektivtransport, et større ansvar innenfor arbeidsformidlingen, Nav, altså en oppgavereform som gjør at beslutninger fattes nærmere der folk bor, som krever mindre statlige reguleringer og flere løsninger i nærheten av folk. Det som er bra med den saken vi har til behandling i dag, er at den setter en viktig sluttstrek for diskusjonen om fylkeskommunen og starten på en ny diskusjon om en helt ny forvaltningsreform. Jeg er veldig glad nå for å se at i utkastene til partiprogram for partiene på ikke-sosialistisk side er dette tanker som deles i alle partier, og mitt håp er at det også er tanker som snart vil deles av Arbeiderpartiet.

Presidenten: Presidenten har grunn til å tru at representanten Høie skal fremme forslag.

Bent Høie (H) [12:45:59]: Jeg vil ta opp det forslaget som ligger i innstillingen.

Presidenten: Representanten Bent Høie har teke opp det forslaget han refererte til.

Björg Tørresdal (KrF) [12:46:11]: Høsten 2006 fikk vi St.meld. nr. 12 Regionale fortrinn – regional framtid. Stortingsmeldingen la dessverre ikke opp til en omfattende demokratireform for ansvars- og oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene. Stortingsmeldingen inneholdt en plan for overføring av noen oppgaver innenfor samferdsel, kultur, næringsutvikling, forskning, landbruk og miljø fra stat til fylkes- eller regionsnivå. Denne overføringen av oppgaver vil selvfølgelig styrke fylkes- eller regionsnivået, men er langt fra tilstrekkelig for å sikre en framtidig forvaltningsorganisering med tre folkevalgte nivå, kommune, fylke/region og stat. Kristelig Folkeparti ønsket bl.a. å overføre flere og mer omfattende oppgaver enn det Regjeringen varslet i stortingsmeldingen, på områder som næringsutvikling, samferdsel og kultur.

Nå må vi konstatere at den varslede demokratireformen kun endte opp som en justering av dagens fylkeskommune. Etter Kristelig Folkepartis oppfatning er det ikke samsvar mellom målene for reformen og de oppgavene som Regjeringen var villig til å overføre.

Jeg registrerer at man i proposisjonen har gått bort fra å snakke om overføring av oppgaver til regionene og istedenfor overfører oppgaver til fylkeskommunene. Et flertall av høringsuttalelsene til fylkene viser at en forsterket fylkesmodell foretrekkes som modell for regional inndeling framfor en mellommodell eller regionmodell. Jeg er ikke overrasket over dette, ettersom stortingsmeldingen ikke varslet tilstrekkelig overføring av oppgaver til mellomnivået eller la grunnlag for noen sammenslåing av fylkeskommuner.

Svært mange av oppgaveoverføringene behandles i andre prosesser som det enkelte fagdepartement selv håndterer. De omtales imidlertid kort også i Ot.prp. nr. 10. Det handler om områder innenfor folkehelse, samferdsel, regionale forskningsfond, grunnskoleopplæring for voksne, kulturfeltet, enkelte oppgaver innen miljøvernområdet, regionale innovasjonsselskaper og landsbruks- og matområdet.

Opgaveoverføringen fra stat til fylke er beskjedent. Reformen medfører ingen vesentlig desentralisering av oppgaver og slik heller ingen særlig styrking av fylkeskommunen som regional utviklingsaktør. Jeg viser til våre tidligere merknader om overføring av oppgaver til de forskjellige områdene, slik det hadde vært hvis Kristelig Folkeparti hadde fått bestemme, i Innst. S. nr. 166 for 2006–2007.

Kristelig Folkeparti mener fortsatt at det bør overføres flere oppgaver fra staten til fylkeskommunene. Derfor har vi med støtte fra Venstre fremmet forslag om at Regjeringen åpner for forsøk med oppgaveoverføring fra stat til fylkeskommuner og til fylkeskommuner i samarbeid. Jeg stiller meg uforstående til at regjeringspartiene ikke støtter dette forslaget.

Overføringen av ansvaret for øvrige riksveier er viktig, og det er riktig, men jeg vil påpeke at det er et paradoks at det i denne proposisjonen ikke følges opp med en

overføring av tilhørende personell fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. En annen hovedutfordring er at veiene som overføres fra staten til fylkene, ikke er i tilfredsstillende stand. Et betydelig kostnadsproblem som følge av manglende vedlikehold i mange år overføres dermed fra staten til fylkeskommunen, uten at det er gitt noen løfter i proposisjonen om ekstra kompensasjon for å bringe veinettet opp til god standard. Kristelig Folkeparti forutsetter at overføringen av øvrige riksveier vil følges opp med en overføring av tilhørende personell fra Statens vegvesen til fylkeskommunene.

Det er ingen stor hemmelighet at Kristelig Folkeparti ikke er fornøyd med forvaltningsreformen slik den er endt opp. Vi mener at muligheten for å gjennomføre en viktig demokratireform er skuslet bort. Men subsidiært vil vi selvfølgelig støtte reformen fordi det er et bitte lite skritt i riktig retning.

Til slutt vil jeg ta opp Kristelig Folkepartis forslag.

Presidenten: Representanten Björg Tørresdal har teke opp det forslaget ho refererte til.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:50:46]: Det nye fylket blir et mer slagkraftig og bedre fylke enn det fylket vi har i dag. Det går i rett retning. Det er første gang på lenge at det har gått i rett retning, for regjering etter regjering har snakket, men det har alltid gått den andre veien. Denne gangen gjør man i hvert fall det motsatte. Endelig overfører man oppgaver til det fylkeskommunale og det fylkesvalgte nivå.

Utgangspunktet til Senterpartiet og Høyre, som har kommet til uttrykk her tidligere i debatten, er ganske forskjellig. Vårt mål er mer folkevalgt styre, både lokalt og regionalt. Det viktigste i det norske folkestyret er at vi har et mangfold av små og store kommuner tilpasset de geografiske og lokale utfordringer. For det er ikke det samme å drive en kommune som Engerdal, som er større enn Vestfold fylke, som å drive Skien. Så det er veldig store forskjeller. Det er det den norske kommunestrukturen er et uttrykk for. Nettopp fordi vi har så ulik geografi i Norge, trenger vi et mellomnivå som kan ta det overordnede syn og se på hvilke utviklingsmuligheter man har i det enkelte fylke.

Det som Regjeringen nå legger opp til, er en god oppfølging av de føringene som vi la i komitéinnstillingen i 2007. Det er en ny fylkesmodell som har blitt støttet av de aller fleste høringsinstanser. Man har ikke ønsket de store regionene, men har gått inn for å ha et forsterket fylke.

Et annet viktig prinsipp som jeg ønsker å understreke, er at Regjeringen og Stortinget understreket at frivillighet skal legges til grunn ved framtidig sammenslåing av kommuner og fylkeskommuner.

Det har vært krevende å få besluttet så omfattende oppgaveoverføringer fra det sentrale til det regionale nivået. Likevel uttrykkes det både fra regjering og fra flertallet i komiteen et ønske om å få til en ytterligere desentralisering av makt, og man ser at siden innstillingen ble avgitt, har man faktisk overført mer makt allerede: Fylkeskommunene skal nå behandle søknader om konsesjon

for utbygging av mini- og mikrokraftverk – et steg i riktig retning.

Når det gjelder den brede og omfattende diskusjonen, kan vi vise til debatten som var her 10. mai 2007, Innst. S. nr. 166 for 2006–2007.

Jeg vil ikke i dag gå videre i en diskusjon med Høyre og Fremskrittspartiet om prosessen de ønsker å starte om å nedlegge det regionale nivå og få på plass en helt ny kommunestruktur. Det er jeg helt sikker på kommer til å skape en sentralisering av makt og myndighet, og det vil bli langt færre folkevalgte og over tid mer statsstyre og mindre demokrati. Jeg håper også at Høyre og Fremskrittspartiet tør å synliggjøre hvilken ny grense de faktisk ønsker å ha. De snakker om en kommunestrukturreform i store ord, men når det kommer til det lokale nivået, hører vi aldri hvor den nye kommunen skal ligge, og hva som er den gode begrunnelsen for at man skal slå sammen de kommunene.

Fylkeskommunene, kommunene og alle våre folkevalgte rundt omkring er til for landets innbyggere. Det at det er liten avstand mellom lokale politikere, fylkespolitikere og også stortingspolitikere i Norge og folk, er en stor styrke for demokratiet. Det er en forutsetning for rekruttering til partier, en forutsetning for den frie debatt, at det er mange som deltar i politiske prosesser, mange som deltar i politiske valg. Det er det mangfold vi har av kommuner og fylkeskommuner, en forutsetning for.

Jeg håper nå at de som gjør den viktige jobben lokalt, kan få litt mer ro rundt arbeidsoppgavene og slippe å gå inn i enda en ny strukturdiskusjon. Derfor er jeg glad for at det er et bredt flertall bak innstillingen. Jeg håper at det flertallet fortsetter i neste periode.

Vera Lyskløtt (V) [12:54:54]: Venstre følger flertallet i denne saken, i tråd med avtalen i Innst. S. nr. 166 for 2006–2007. De lovsakene vi behandler i dag, er det lite å innvende imot. Det som er å innvende, er at det etter Venstres syn er altfor få lover og overføringer av oppgaver vi har fått til behandling.

Venstres ambisjon er å desentralisere mer makt og flere oppgaver fra staten, som i Norge står for mer enn 55 pst. av det offentlige oppgaver. I Danmark var en del av strukturreformen en lovfesting av at staten ikke skal stå for mer enn 30 pst. av det offentlige oppgaver. Den andelen vi snakker om her i dag, overfører maksimalt 2 pst. oppgaver fra staten til fylkene. Så det er nok riktig å kalle det en overføring av enkelte oppgaver fra staten til fylkene, som det står i innstillingen. Å bruke betegnelsen reform på dette er ikke dekkende, verken for demokratiet eller for oppgavenes del.

Det var en reform da vi innførte fylkeskommunen i 1975. Ambisjonene om desentralisering og demokratisering var store. Etter hvert er det staten og fylkesmannen som har vunnet maktkampen. Det er også resultatet av denne runden. Fylkesmannen blir faktisk styrket og ikke avvirket i sin nåværende form, slik flertallet gikk inn for i Innst. S. nr. 166.

Venstre var, og vil fortsatt være heiagjeng for å overføre flere oppgaver fra staten til kommunesektoren. Vi vil

også være heiagjeng for flere forsøk i kommunesektoren og da primært store og helhetlige forsøk. Enhetsfylkeforsøket i Møre og Romsdal var ett av svært få store og mer enhetlige forsøk som er gjennomført i offentlig sektor i Norge de siste årene. Vi trenger flere slike.

Et av lyspunktene i dagens innstilling er den tydelige merknaden om åpningen for videre forsøk med enhetsfylket. Dette synes Venstre er veldig bra. I tillegg til Møre og Romsdal vet vi at flere fylker i det siste har vurdert og ønsker å prøve ut slike forsøk nå. Oppland og Hedmark ønsker å prøve det ut sammen, men har etter det vi forstår, fått et klart nei fra kommunalministeren, i hvert fall til etter 2011.

Til slutt vil jeg peke på en av oppgavene som det har vært diskutert å overføre, og som på grunn av finanskrisen er blitt aktualisert. Det gjelder ansvaret for voksenopplæringen. Den ble lagt til side i påvente av Tron-utvalgets innstilling. Med en forestående økning i arbeidsledigheten og en kapasitetsutfordring i Nav hadde det vært fornuftig å plassere et tydelig ansvar på fylkene for arbeidet med voksnes læring. Den muligheten ligger der fortsatt, og jeg vil derfor til slutt få oppfordre Regjeringen til ikke å stoppe arbeidet med å overføre oppgaver fra staten til fylkene med dagens vedtak.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:58:24]: Eg kunne ha lyst til å invitera Stortinget til å lukka auga eit halvt minutt, sjå føre seg noregskartet, med dei fjordane, dei fjella og dei avstandane som er i nokre delar av dette landet, og stilla seg sjølv spørsmålet om korleis utviklinga skal vera vidare, kven som skal vareta ho: Er det så sikkert at for Nordland så er det ei utvikling som blir vareteken av Bodø og omland, som er det beste? Er det så sikkert at det er Stavanger som skal vareta ikkje berre området rundt Stavanger, men òg vidare ut? Er det slik at for Hedmark så er det Hamar som skal vera heile motoren? Det er faktisk slik at utviklinga har vore slik at folk bur meir spreidd no enn for få år tilbake. Dei siste tala frå 2008 fortel at det er 270 kommunar i dette landet som har vekst i folketalet. I fjor var det 258, året før der igjen 193.

Eg merkar meg at det er ingen i komiteen som rokkar ved fylkesgrensene når det gjeld val. Valkretsane vil ein ha. Det undrar meg at det, med den geografien og dei avstandane vi har, skal vera ein slik motstand mot å ha eit overordna utgangspunkt anten på fylkeskommunenivå eller på større nivå for å vareta oppgaver som heilt openbert går på tvers av kommunegrensene. Fylkeskommunane har i dag viktige oppgaver for utdanning, for samferdsel, for næring og for kultur. Dei får med dagens vedtak ytterlegare oppgaver, på utdanning for fagskulane, på samferdsel bl.a. for 80 pst. av riksvegnettet, på næring bl.a. eigarskap, 49 pst. eigarskap i Innovasjon Noreg, og på kultur i fyrste omgang kulturbygg og styremedlemmer, i neste omgang skal òg tippemidlane utgreiast.

Så er allereie regionale forskingsfond på plass, 6 milliardar kr er avsette. Heilt openbert blir fylkeskommunen no ein viktig regional utviklingsaktør. Ein utgreier ytterlegare oppgaver innan landbruk, innan miljø, ein overfører vassforvaltning, bl.a., men ein utgreier meir, og Regjeringa

har nyleg kvittert ut noko som det er varsla i denne proposisjonen at ein skal vurdere, nemleg: Kven skal ha ansvaret for vedtaka når det gjeld mini- og mikrokraftverka?

Eg er glad for at det er eit breitt fleirtal i denne salen som ser at det er nødvendig å ha eit folkevalt regionalt nivå som varetek heile Nordland, med folkevalde frå heile fylket, og tilsvarande for Rogaland, Hedmark og for andre fylke.

Så er det slik at dei same som ivrar mest for å få lagt ned fylkeskommunen, ynskjer òg ein annan kommunestruktur. Ein vil behalda nokre av dei minste, ettersom eg skjønar, ein ser at dei ligg der dei ligg, og må liggja der og kan ikkje gjerast så mykje med. Men ein vil altså ha ein kommunestruktur med varierte oppgåver.

Eg er einig med dei som seier at fylkeskommunen hadde fleire oppgåver då sjukehusa i si tid òg låg under fylkeskommunen. Sjukehusreforma har enno ikkje funne si løysing. Men alternativet i dag er faktisk ei styrking av oppgåver utover det som nokre har presentert her, med uttrykk som eg ikkje vil bruka, så lite ser dei på det. Det er faktisk forsterka folkestyre, det er både overføring av oppgåver og nye oppgåver, her er i dag ein lovproposisjon til behandling, og så er det ein meldingsdel, som fortel at ein må gå nokre ytterlegare rundar i 2009. Men altså, 1. januar 2010 er Regjeringa og stortingsfleirtalet i rute i høve til å få vedteke ein forsterka fylkeskommune. Det er rett som Bent Høie seier, det blir no sett sluttstrek. Det blir sett ein sluttstrek for alle desse diskusjonane som har vore. Lovframlegget blir vedteke i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [13:04:04]: Den nye markaloven er nå under utarbeidelse, og jeg opplever at kommuner i Akershus som er berørt av denne nye loven, er fortvilet fordi de ikke føler at de blir hørt eller har noen påvirkning på utarbeidelse av loven. Mener statsråden at den behandlingen av markaloven som vi nå ser, og denne overkjøringen av kommunene, er en god måte å styrke lokaldemokratiet på, og er det denne måten Regjeringen ønsker å behandle kommunene på?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:04:41]: Eg ser at Framstegspartiet i innstillinga held fram at dei er det lokale folkestyret sin representant i særklasse. Det undrar meg, når dei framleis sjølve vil avvikla veldig mykje av det som heiter det lokale innan skule og omsorg, og andre oppgåver som må finna si løysing lokalt. Då skal dei over på stykkprisfinansiering, med konsekvensar som vi berre kan ana.

Så til markalova: Eg føreset at ein har kontakt med dei kommunane dette gjeld. Men slik som det opplegget no er, er det ei felles tilråding, det er eit felles lovforslag frå Regjeringa som òg kommunalministeren står bak.

Bent Høie (H) [13:05:46]: Jeg vil gjenta spørsmålet fra representanten Thomsen, for det er helt åpenbart at kommunene i forkant ble lovet at de skulle være med i en prosess i forhold til fastsettelsen av markagrensen – i

etterkant av at prinsippene i loven ble vedtatt, men i forskriftsarbeidet. Denne lovnaden forlot Regjeringen brutalt, uten forhåndsvarsling av kommunene, da det ble kjent at grensene skulle framlegges og fastsettes i loven uten at kommunene fikk være involvert i prosessen. Så jeg gjen- tar spørsmålet til statsråden: Er dette en framgangsmåte overfor kommunene som kommunalministeren kan være bekjent av?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:06:35]: Det er nok slik at på fleire område i hovudstadsområdet er det krevjande prosessar. Det framgår jo òg av denne innstillinga når det gjeld det plansamarbeidet som burde vore mellom Oslo og kommunane rundt, og der Miljøverndepartementet no har eit eige ansvar for å følgja det opp slik at ein får gode og samordna planar på fleire område.

Når det gjeld markalova, er den slik som den er no. Eg føreset at det framover er god kontakt med dei kommunane det gjeld. Men markalova, lat meg understreka det, er på same måten som mykje anna plan- og lovarbeid i Oslo og omegn ei spesiell sak.

Björg Tørresdal (KrF) [13:07:47]: Jeg tror at Senterpartiet og statsråden er mer enig med Kristelig Folkeparti enn det en sier i salen i dag: Det skulle ha vært overført større oppgaver og mer makt, og det skulle ha vært mer av en demokratireform enn det en klarte å få til. Men la det ligge.

I innlegget sitt sa statsråden at sykehusene ikke har fått sin løsning. Da blir mitt spørsmål: Er statsråden åpen for at det kan skje en forandring, f.eks. at deler av spesialisthelsetjenesten kan bli tilbakeført til fylkene – jeg sier *åpen* for å vurdere det, så jeg ikke får et ja- eller nei-svar?

Det andre spørsmålet jeg har lyst til å stille, er: Denne streken som er satt, betyr det at en ikke tenker seg flere oppgaver overført fra departementer og direktorater og over til fylkeskommunen? Eller er det sånn, som jeg håper, at Senterpartiet fremdeles vil nå sine endelige mål med reformen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:08:40]: Når eg nemnde sjukehusa, var det fordi det er dei som meiner at det no er uaktuelt med fylkeskommuner lenger, på grunn av sjukehusa.

Så trur eg nok òg representanten Tørresdal har registrert det arbeidet som Bjarne Håkon Hanssen no har sett i verk for å rydda opp, på ein langt betre måte enn i dag, i forholdet mellom stat og kommune på det feltet. Det går sjølv sagt også føre seg programprosessar i ulike parti.

Så var det spørsmålet om sluttstrek. Det er jo slik at i dagens sak er det ein odelstingsproposisjon som set nokre sluttstrekar, så er det ein meldingsdel som fortel om viktig arbeid som framleis skal gjerast, inklusiv oppgåver som framleis skal vurderast både på landbruk, på miljø og på andre område, og det arbeidet følgjer vi opp.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed over. Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, sjå side 226)

Sak nr. 6 [13:09:59]

Innstilling frå justiskomiteen om lov om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningslova) (Innst. O. nr. 31 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 12 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje blir gitt anledning til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [13:10:58] (komiteens leder og ordfører for saken): Et område denne Regjeringen virkelig bør huskes for, er fokuset på og bekjempelsen av vold i nære relasjoner og styrkingen av voldsutsattes posisjon og situasjon.

For akkurat ett år siden ble Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner lagt fram. Den inneholdt 50 tiltak. Nye tall i årets voldsmåling viser at behovet fortsatt er like sterkt for en innsats mot volden som rammer uskyldige så hardt.

Flere tusen lever med trusler og vold som en del av hverdagen. 1 382 barn bor i hjem der en voksen er utsatt for vold og overgrep. Årets voldsmåling viser en dobling i henvendelser om barn. I 218 av de 274 sakene som omhandler vold og overgrep mot barn, er det mor eller far som er voldsutøver. I 71 pst. av tilfellene finner volden sted i eget hjem, og 94 pst., altså nesten samtlige av ungene, har opplevd lignende vold fra samme person tidligere.

Men voldsmålingen signaliserer også at det sterke fokuset på dette området har ført fram. Statistikken viser at det ikke har vært særlig endring i hvor mange som utsettes for vold i løpet av årene, men at økningen i henvendelser betyr at hjelpeapparatet har blitt flinkere til å reagere.

Det som gjør volden i hjemmet så alvorlig, er at den rammer oss der vi skal føle oss aller tryggest. Mange unger opplever at det er mamma eller pappa som er den største trusselen. Vi har ansvaret for å bekjempe denne alvorlige formen for kriminalitet. Vi har ikke lov til å snu oss bort fra dette.

Som sagt er handlingsplanen mot vold nesten ett år gammel nå i desember. Og statusrapporten viser at viktige milepæler er på plass. I løpet av dette året vil vi ha barnehus i alle helseregioner, vi har skjerpet straffen for familievold, vi har familievoldskoordinatorer i full stilling i alle politidistrikt og egne team for etterforskning av vold og seksuelle overgrep – for å nevne noe.

Det andre viktige løftet er å styrke voldsutsattes stilling. Vi har utvidet retten til bistandsadvokat, vi har styrket ofrenes stilling i straffesaker, og vi har utvidet retten til voldsoffererstatning. Penger alene kan ikke lege sorgen og sårene etter vold og overgrep, men de kan gi en oppreisning og forhindre at man har økonomiske bekymringer i tillegg. Et viktig element i forrige runde var at barn

som har vært vitne til vold i nære relasjoner, fikk rett til voldsoffererstatning. Dette er et kraftig signal til de voksne om hvordan man håndterer barn i en slik situasjon. Det å være vitne til vold er også et overgrep, sier vi med det.

Saken i dag er nok et skritt på veien for å bedre voldsutsattes posisjon. Det har vært noen skjevheter i hvordan erstatningsordningen slår ut, og vedtaket vi gjør i dag, vil gi større rettferdighet. Forslaget går ut på at den øvre grensen for utbetaling etter voldsoffererstatningsloven doubles fra 20 ganger grunnbeløpet i folketrygden til 40 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Endringen vil gjelde for de tilfellene der det blir søkt om voldsoffererstatning på grunn av straffbare handlinger som skjer etter at lovendringen tar til å gjelde. Forslaget vil bedre situasjonen både for de voldsutsatte og for de etterlatte der erstatningsutbetalingen blir delt mellom flere.

Da vi behandlet saken om voldsoffererstatning, var komiteen veldig opptatt av denne urimeligheten og behovet for å utjevne den forskjellsbehandlingen som vi så i enkelte tilfeller. Jeg er derfor glad for at justisministeren har tatt tak i og fulgt opp dette, og lagt fram det forslaget som ligger på bordet i dag, som vil føre til at vi tar nok et skritt på veien for å bedre situasjonen for etterlatte og for voldsutsatte.

Solveig Horne (FrP) [13:15:41]: Dette er kanskje en av de viktigste sakene som vi behandler. Det å bli et offer er noe du ikke velger selv. Likevel føler jeg at fordi om vi har debattert dette både i forbindelse med budsjettet og flere andre saker, er det så viktig at vi ikke kan debattere det ofte nok.

Jeg har likevel lyst til å si at for ca. to uker siden var jeg og statsråd Knut Storberget i Tabloid i en debatt om voldsoffererstatning. Det var i grunnen rørende å høre på statsråden, for han var veldig enig i alt det som offeret der sa. Han viste stor bekymring for dem som var blitt volds ofre, og lovet at dette skulle han virkelig ta tak i og gjøre noe med. Det var ikke måte på hva slags lovnader han kom med i den debatten, også å sette ned et eget utvalg som skulle se mer på dette.

Men i dag har altså Regjeringen, med Storberget i spissen, anledning til å vise at de virkelig bryr seg om dem som er blitt volds ofre, slik som han sa på tv, og å bevise at det ikke bare er ord.

Det er helt klart, som saksordføreren sa, at det har blitt en økning i summen, og det er Fremskrittspartiet veldig glad for. Men likevel er jeg veldig skuffet over at Regjeringen venter et halvt år før de iverksetter dette. Hadde de virkelig stått for det de mener, hadde de innført økningen fra 1. januar 2009.

For halvannen uke siden kunne vi lese en artikkel i Aftenposten der det stod om prisen på en mor. Det gjaldt den søskenflokket oppe i Tromsø som har mistet sin mor. Den lovendringen som vi i dag kommer med, vil ikke komme de søsknene i Tromsø til gode. Den gir ikke tilbakevirkende kraft. Deres erstatningskrav vil være foreldet med en drøy måneds margin.

Hvis Regjeringen virkelig mener det som de i dag sier, og når saksordføreren sier at vi skal huske Regjeringens

satsing på voldsofre, bør vi gjøre et helt annet vedtak i dag. Derfor håper jeg at de i dag kan gå inn for Fremskrittspartiets forslag om å innføre økningen fra januar av.

Regjeringen skryter av at de nå øker dette beløpet. Det har jeg sagt er veldig flott. Men likevel er det urimelig at dette blir til én pott som flere søsken eller flere familiedlemmer er nødt til å dele. Derfor setter Fremskrittspartiet fram et eget forslag om at begrensningen skal gjelde pr. offer og pårørende, og at de ikke skal dele det.

Med det vil jeg ta opp det forslaget som Fremskrittspartiet har i saken.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har teke opp det forslaget ho refererte til.

Elisabeth Aspaker (H) [13:18:58]: Den saken vi har til behandling i dag, er på mange måter en gledelig sak, men det er vel rett av meg også å gjenta noe av det som den foregående representanten sa her oppe, at dette er en sak som har tatt veldig lang tid, til tross for at det har vært bred enighet om den urettferdigheten som er i systemet når det gjelder erstatning, og særlig i saker hvor det er flere etterlatte. Det er også en smule uforståelig hvorfor det ikke er mulig at denne lovendringen kan tre i kraft fra 1. januar. Saken er vel både utredet og gjennomtenkt, og det framstår nesten som litt kjipt av staten at man ikke greier å si at erstatningsordningen skal ha virkning fra 1. januar, men at man skal utsette den til 1. juli neste år.

Jeg tror det er viktig å understreke at uansett hvor god en erstatningsordning måtte bli, kan den aldri erstatte tapet som ofrene er påført, enten det er en mor eller far som er omkommet, eller det er andre alvorlige forhold og traumer som er bakgrunnen for erstatningen.

Det er vel også grunn til å si at denne regjeringen har fulgt opp der tidligere regjeringer har sluppet, for det har vært satt mye fokus på vold i nære relasjoner, og det er presentert nye handlingsplaner med nye tiltak, som er svært viktig.

Fra Høyres side har vi ved flere anledninger understreket at særlig barn er det viktig å være oppmerksom på får den støtte og oppfølging som de trenger, etter å ha opplevd kanskje de aller verste ting og hatt opplevelser som man bærer med seg resten av livet, og som man kanskje aldri greier å legge bak seg.

Representanten Anne Marit Bjørnflaten var opptatt av – og framhevet spesielt – det som var gjort når det gjelder barnehus. Men jeg tror det er viktig at vi i Stortinget og Regjeringen og statsråden også reflekterer over og evaluerer hvordan disse barnehusene faktisk fungerer, og om de blir brukt på den måten som Stortinget har forutsatt.

Jeg besøkte politiet i Ålesund i forrige uke. Der kunne politimesteren fortelle at de nå hadde oppsummert med at de hadde hatt 45 saker i 2008 hvor det hadde vært naturlig å bruke barnehuset. De hadde så langt ikke brukt barnehuset i Trondheim i én av sakene. Han hadde regnet ut at hvis de skulle tatt med seg barn, med de hjelperne som de skal ha med seg, inn i et slikt møte med barnehus, ville det ha kostet om lag 1 mill. kr. Han så altså ikke at han i sitt budsjett hadde mulighet for å bruke barnehuset i Trond-

heim, slik jeg mener at Stortinget har forutsatt, når vi vet at vi har laget barnehus i hver helseregion, og har tenkt at de politidistriktene og de fylkene som tilhører regionen, skal bruke det barnehuset som er etablert. Da tenker jeg at det er viktig å gå i seg selv og finne ut om de barnehusene vi har etablert så langt, er tilstrekkelige, eller hvordan vi skal sikre oss at barnehusene blir det tilbudet til barn som vi faktisk har tenkt.

Da skal jeg bare avslutte med å si, i likhet med representanten Solveig Horne fra Fremskrittspartiet, at det på mange måter er saken i Tromsø, med disse seks søsknene, som har satt denne erstatningsordningen skikkelig på dagsordenen. Da er det jo et paradoks at denne søskneflokket skal havne i en situasjon hvor de akkurat er for sent ute til å kunne dra nytte av denne ordningen. Så jeg appellerer igjen til regjeringspartiene og statsråden om å vurdere om ikke denne lovendringen kan tre i kraft på et tidligere tidspunkt. Vi har ikke mange slike saker. Det er kanskje litt spesielt å stå i Stortinget og være så opptatt av én spesiell sak, men nettopp fordi vi ikke har så mange saker, og nettopp fordi denne saken er så tragisk, skulle jeg ønske at vi kunne ha funnet en annen løsning enn den som regjeringspartiene sørger for i dag.

Akhtar Chaudhry (SV) [13:23:42]: Vold er et alvorlig problem for de menneskene i vårt samfunn som blir utsatt for den. Og den er et problem for samfunnet, både fordi voldsutøvelse strider mot vårt menneskesyn, og fordi samfunnet taper på det. Det må ikke herske noen tvil om at samfunnet tar vold generelt og vold i nære relasjoner spesielt alvorlig.

Jeg er glad for at denne regjeringen har satt vold og overgrep, og særlig vold i nære relasjoner, på dagsordenen. Når et menneske er utsatt for vold, kan samfunnet dessverre ikke fjerne smerten og lidelsene. Samfunnet kan heller ikke erstatte en omsorgsperson eller en man er glad i. Samfunnet kan imidlertid stille opp for ofrene og de etterlatte slik at de slipper å få økonomiske problemer i tillegg til volden og savnet.

I fjor behandlet vi og vedtok endringer som utvidet ordningen med voldsoffererstatning. Det ble bl.a. vedtatt at barn som er vitne til vold, etterlatte og søsken til drapsofre og mennesker som får personskade på grunn av alvorlige trusler, skulle gis rett til voldsoffererstatning. Dette var en viktig endring. Trussel om vold kan etterlate alvorlige skader på barnets psykiske helse og mentale utvikling. For eksempel for et barn er en trussel om vold minst like reell som selve anvendelsen av vold.

Det var en enstemmig komité som i innstillingen til endringene som ble behandlet i fjor, påpekte at voldsoffererstatningens øvre grense er 20 G. Komiteen merket seg at i de tilfeller der det var flere ofre for samme hendelse, var det slik at de skadelidte måtte dele erstatningen seg imellom. Komiteen var av den oppfatning at bestemmelsen kunne virke urimelig i enkelte tilfeller, f.eks. når det var flere mindreårige søsken som var etterlatte. Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, SV og Høyre, sendte dette anmodningsvedtaket til Regjeringen:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Re-

vidert nasjonalbudsjett for 2008 om å komme tilbake med en nærmere gjennomgang av voldsoffererstatningsordningen.»

Jeg er glad for at Regjeringen har tatt en grundig rundt på dette og har framlagt et forslag som går ut på at maksimumsbeløpet for utbetaling av voldsoffererstatning skal heves fra 20 G til 40 G.

Igjen: Dette vil ikke fjerne smerten og lidelsene. Det vil heller ikke erstatte en omsorgsperson eller en man er glad i. Men dette vil gjøre at livet materielt sett ikke blir unødvendig vanskelig.

Statsråd Knut Storberget [13:26:54]: Jeg er glad for at justiskomiteen støtter Regjeringens forslag om å doble maksimumstaket for voldsoffererstatning fra 20 ganger til 40 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Dette er sentralt for oss, for i Regjeringas politiske plattform, Soria Moria-erklæringen, heter det at Regjeringa vil «bedre erstatningsordningene for volds- og kriminalitetsofre, deriblant de pårørende.»

Ofrenes stilling ble klart styrket ved lovendringen som trådte i kraft 1. januar 2008. Da åpnet vi for at flere kunne få erstatning, bl.a. ved å utvide pårørendes rett til erstatning og ved å presisere, som også saksordføreren var inne på, at barn som har opplevd vold mot en nærstående person, og dette er egnet til å skade barnets trygghet og tillit, har rett til voldsoffererstatning. Vi gjorde det også enklere å få erstatning ved at kravet til rask anvendelse ble tatt bort og ved å åpne opp for at en part kan få dekket utgifter til innhenting av erklæringer fra lege, tannlege, psykolog o.l.

Nå får vi en ytterligere styrking for dem som er hardest rammet, ved at de kan få mer i erstatning. Lovforslaget som behandles i dag, vil bedre situasjonen både for de voldsutsatte, som er de fornærmede i strafferettslig forstand, og for de etterlatte, hvor erstatningen blir delt mellom flere. Dette betyr et kraftig løft for voldsopfrene og de etterlatte.

Maksimumsgrensen gjelder bare for erstatning fra den statlige voldsoffererstatningsordningen. I forhold til skadevolderen, som er den primært ansvarlige, gjelder ingen slik grense som vi i dag diskuterer. Han eller hun plikter å betale full erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade, herunder oppreisning. Beløpet kan strekke seg utover det det offentlige betaler.

Det er et klart etisk og juridisk utgangspunkt at det er den enkelte skadevolder som skal stå økonomisk til ansvar for sine handlinger overfor skadelidte. I likhet med straffansvaret anses erstatningsansvaret å ha en viss preventiv effekt som sammen med andre virkemidler kan bidra til å begrense bl.a. volds kriminalitet.

I et konfliktløsningsperspektiv kan det være en viktig faktor både for voldsopfrene og for voldsutøveren å oppleve at voldsutøveren gjør opp for seg økonomisk i den grad det er mulig. Liv og tap helse lar seg likevel aldri erstatte med penger. Det må ikke bli slik at samfunnet bare velger å bevilge penger til ofrene og abdiserer fra sitt ansvar for å hjelpe dem tilbake til et godt liv. Det er mange tiltak som må til. Det gjelder ikke minst spørsmålet om erkjen-

nelse av skyld, og også bidrag for å dempe konflikter er helt avgjørende.

Den beste hjelpen vi kan gi ofrene, er, selvfølgelig, støtte og behandling, slik at de sjøl kan komme seg videre i livet, og i den grad det er mulig, legge «offerrollen» bak seg. Enkelte klarer sjøl å integrere erfaringene sine, mens andre sliter mer og trenger mer hjelp fra fellesskapet. Med dette lovforslaget skulle man være sikret bedre, slik at man ikke får økonomiske bekymringer i tillegg på grunn av denne skaden.

Så vil jeg si til slutt at jeg er veldig opptatt av at mange av de tiltakene som nå er satt i verk, særlig i forhold til vold mot barn og vold mot kvinner, blir gjort kjent, og også at særlig barn og kvinner benytter seg av ordningene som er etablert. Det er tatt betydelige skritt i løpet av denne perioden. Vi har stått sammen om det, både spørsmålet om utvidelse av bistandsadvokatordning, barnehusene og også spørsmålet om politiets organisering.

Når det gjelder barnehusene, må jeg samtidig si til representanten Aspaker at det er gledelig at man i Bergen har hatt et såpass stort omfang av barn som har brukt det huset. Men vi ser dilemmaene nå med at de politidistrikter som ikke har barnehus, får lange reiseveier og kostnader knyttet til dette. Nå er ikke barnehuset i Trondheim fullt ut åpnet ennå, så de problemer som man måtte ha i Ålesund, vil være noe vi kan møte i framtida. Men jeg ser behov for at vi må ha en større tetthet av barnehus, også utover de seks som vi har planlagt. Det betyr at vi går betydelig lenger enn det som Soria Moria-erklæringen legger opp til, at vi skal vurdere opprettelsen av ett barnehus.

Når det gjelder ikrafttredelse, har vi de siste dagene undersøkt muligheten for å få en raskere ikrafttredelse. Så sant vi får Lagtingets godkjennelse av denne loven og rask sanksjon, skal jeg gjøre hva jeg kan for å få ikrafttredelse 1. januar.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

(Votering, sjå side 231)

Sak nr. 7 [13:32:08]

Innstilling frå justiskomiteen om lov om endringar i straffeprosessloven mv. (tingretten si handsaming av saker om ikkje vedtekne førelegg mv.) (Innst. O. nr. 29 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 13 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje blir gjeve høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:33:00] (ordfører for saken): Dette er sannsynligvis ikke den mest kontroversi-

elle saken justiskomiteen har behandlet i høst, dog er den selvfølgelig viktig.

Den innehar i all hovedsak tre elementer. Det første går på en mulig endring i straffeprosessloven §§ 296 og 297, om mulighet for å kjøre sak uten at siktede er til stede. Her har Regjeringen lyttet til innspillene som har kommet, og man har valgt ikke å gå videre på det nåværende tidspunkt, noe komiteen slutter seg fullt ut til.

Det andre temaet som er av viktighet, er endringene i forvaltnings- og offentlighetsloven som Regjeringen foreslår for å sikre at forskningsideer eller forskningsprosjekter ikke misbrukes. Også det slutter en enstemmig komité seg til.

Den siste endringen gjelder straffeprosessloven, om enkelte foreleggssaker som ikke godtas. I dag behandles disse i førsteinstans i tingretten med fagdommer og to meddommere. Regjeringen foreslår her å gjøre endringer slik at retten kan settes med en enedommer, en fagdommer.

Det har i lang tid vært en ambisjon for komiteen å få en raskere, men samtidig like forsvarlig og god saksbehandling i domstolene. Det mener flertallet i komiteen at man får selv om man tar bort lekmannsaspektet i denne saken. Det er forståelig, siden man mener det dokumenteres at man ikke rammer den siktede.

Vi i Fremskrittspartiet har vært bekymret for tap av lekmannsaspektet også i denne type saker. Selv om det er saker med ikke altfor stor alvorlighetsgrad, vil det være viktig for den som skal stilles for retten, at han føler at han blir ivaretatt på en god og forsvarlig måte. I så måte er lekmannsaspektet en viktig faktor. Det har også en historisk forankning i Norge. Og når man går bort fra det, skal man i alle fall være sikker på at det man gjør, er minst hundre prosent korrekt. Så for Fremskrittspartiets del støtter vi intensjonen til Regjeringen, men vi ønsker en liten endring i loven, ved at vi forutsetter at siktede skal godta at retten settes med bare fagdommer.

Utover det er det en samlet komité som står bak innstillingen.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Jan Arild Ellingsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ingrid Heggø (A) [13:35:33]: Eg viser til saksordføreren si greie, korte og konsise orientering om endringane for å nå Regjeringas målsetjing om ei raskare sakshandsaming. Og komiteen er, som det vart sagt, samd på dei fleste felt.

Arbeidarpartiet meiner det må vera eit rimeleg forhold mellom sakas alvor, omfang og kompleksitet på den eine sida og ressursbruken på den andre. Men eg vil sterkt poengtera at raskare og meir effektiv sakshandsaming under ingen omstende skal gå ut over rettstryggleiken.

Lekmannselementet er eit berande prinsipp i straffereettspleia, men dette hindrar ikkje at det kan gjerast unntak på avgrensa område, slik som foreslege i denne lovendringa. Forenklinga kan berre skje der retten ikkje finn

handsamingsmåten lite tilrådeleg, og der ein pådømmer at straffa ikkje vert anna enn bot eller fengsel inntil eit år, eller bot saman med fengsel inntil eit år.

Vi meiner vidare at det ikkje skal vera opp til den enkelte sikta å bestemma om foreleggssaka skal gå med berre ein fagdommar, eller med fagdommar og to lekdommarar. Retten skal bestemma handsamingsmåten, det skal ikkje vera opp til den enkelte sikta.

I sivilprosessen er partane i større grad direkte ansvarlege for saksomkostnadene, men bortsett frå ei mogleg forventning om kortare sakshandsamingstid, er det vanskeleg å sjå kva interesse den sikta skal ha av å gi slikt samtykke her.

Det er riktig at framlegget inneber ein viss reduksjon av lekmannselementet i straffereettspleia, og ein er ved denne endringa attende til slik det var før 1981, då det også under visse føresetnader var høve til å pådømme foreleggssaker utan meddommarar.

Som saksordføreren sa, støttar også vi framlegget til endringar av forvaltningslova og offentlegheitslova. Det er viktig å ha hensiktsmessige rammevilkår for forskingsprosjekt og forskingsidear, samtidig som vi har funne ein god balanse med openheit og innsyn.

Heilt til slutt vil eg nok ein gong poengtera at der det vert fremja framlegg om raskare sakshandsaming, skal ikkje dette gå ut over rettstryggleiken til dei det gjeld, korkje dei sikta eller offera. Det meiner vi er godt vareteke her.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 7.

(Votering, sjå side 231)

Sak nr. 8 [13:37:57]

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring (Innst. O. nr. 32 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 14 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 232)

Sak nr. 9 [13:38:22]

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) (Innst. O. nr. 26 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 9 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 233)

Presidenten vil foreslå at Odelstinget tek pause fram til kl. 16. – Det er å sjå på som vedteke.

Møte måndag den 15. desember 2008 kl. 16

President: Sigvald Oppebøen Hansen

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 14)

Presidenten: Odelstinget skal no votere i sakene nr. 1–9.*Votering i sak nr. 1***Presidenten:** Under debatten er det blitt fremma ti forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Kenneth Svendsen på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 2 og 3, frå Kenneth Svendsen på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Venstre
- forslag nr. 4, frå Kenneth Svendsen på vegner av Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 5, frå Kenneth Svendsen på vegner av Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 6–8, frå Kenneth Svendsen på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 9, frå Per-Kristian Foss på vegner av Høgre og Venstre
- forslag nr. 10, frå Åse Gunhild Woie Duesund på vegner av Kristeleg Folkeparti

Forslag nr. 10, frå Kristeleg Folkeparti, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en ny vurdering av om et system med høyere og behovsprøvd barnetillegg i tilknytning til arbeidsavklaringspenger er mer egnet enn et standardisert barnetillegg til å motvirke barnefattigdom, og fremme en egen sak om dette til Stortinget.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Det blir først votert over forslag nr. 9, frå Høgre og Venstre. Forslaget lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:
§ 11-10 nytt annet ledd skal lyde:

Vedtak om arbeidsavklaringspenger kan fattes for inntil ett år om gangen. I særskilte tilfeller kan det fattes vedtak med lengre varighet.

Annet og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.»

Votering:

Forslaget frå Høgre og Venstre blei med 64 mot 13 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.52)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 8, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) skal følgende paragrafer oppheves:

§ 3-2 sjette ledd

§ 3-3 sjuende ledd

§ 11-2 tredje ledd (i utkastet til nytt kapittel 11)

§ 12-3 fjerde ledd annet punktum

§ 15-2 annet ledd

§ 17-3 første ledd bokstav c

§ 17-3 tredje ledd

§ 17-4 fjerde ledd annet punktum

§ 18-2 tredje ledd

§ 18-3 tredje ledd annet punktum

§ 19-2 annet ledd

§ 19-3 fjerde ledd annet punktum.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 60 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.04.12)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 2 og 3, frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre.

Forslag nr. 2 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal uttrykket «arbeidsavklaringspenger» endres til «avklaringspenger»:

– navnet på kapittelet

– sjuende, åttende og tiende strekpunkt i innholdsfortegnelsen

– § 1-1 første ledd

– § 11-4 annet ledd

– § 11-9 første ledd

– § 11-10 annet ledd

– § 11-11 første ledd

– § 11-12 tredje ledd første og annet punktum

– § 11-13 overskriften og alle ledd i paragrafen

– § 11-14 overskriften og alle ledd i paragrafen

– § 11-15 overskriften, første, tredje og fjerde ledd

– § 11-16 overskriften, første ledd, tredje ledd tredje punktum, fjerde ledd første punktum og femte ledd

– § 11-17

– § 11-18, overskriften, første, annet, fjerde, femte og sjette ledd

– § 11-19 overskriften og alle ledd

– § 11-20 overskriften, første ledd og annet ledd bokstav c

– § 11-21 overskriften, første ledd første punktum, annet og tredje ledd

– § 11-22, overskriften, første ledd og annet ledd første punktum

– § 11-12 første ledd første punktum, annet og tredje ledd

– § 11-24 alle ledd

– § 11-25 første ledd

– § 11-26, overskriften, første ledd bokstav b, annet ledd

– § 2-6 annet ledd første punktum

- § 2-9 første ledd bokstav b
- § 3-26 tredje ledd bokstav e
- § 4-24 annet ledd bokstav b
- § 4-25 første ledd bokstav b
- § 4-48 annet ledd
- § 13-2 annet ledd sjette strekpunkt i innholdsfortegnelsen
- § 14-6 tredje ledd
- § 15-9 tredje ledd
- 16-8 tredje ledd
- § 17-8 fjerde ledd
- § 21-10 tredje ledd
- § 22-8 første ledd første punktum
- § 22-10 sjuende ledd
- § 22-12 tredje ledd
- § 23-3 annet ledd nr. 2 bokstav b

Det samme må gjøres i følgende andre lovbestemmelser:

Lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner

- § 18 nr. 1 tredje ledd annet og tredje punktum
- § 18 nr. 1 sjette ledd annet og tredje punktum

Lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner

- § 23 nr. 1 tredje ledd, annet og tredje punktum
- § 23 nr. 1 sjette ledd, annet og tredje punktum

Lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn

- § 4 nr. 3
- § 5 nr. 2
- § 16 nr. 1 bokstav e
- § 28 nr. 2
- § 29 nr. 2 første punktum

Lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere

- § 8 annet ledd første punktum

Lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser

- § 19 annet ledd første punktum
- § 20 tredje ledd første punktum
- § 21 tredje ledd
- § 23 nr. 1 annet ledd

Lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd

- § 11 nr. 4 første og annet ledd
- § 12 nr. 3 fjerde ledd annet og tredje punktum
- § 19 nr. 1 tredje ledd annet og tredje punktum

Lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon

- § 2 første ledd bokstav f

Lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

- § 5-42 bokstav b
- § 6-32 første ledd bokstav a
- § 6-81 annet ledd annet punktum
- § 12-2 bokstav c

Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven)

- § 6-4 nytt annet ledd

Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og

norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

- § 12 første ledd annet punktum

Lov 10. juni 2005 nr. 44 om lov om forsikrings-selskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven)

- § 11-8 annet ledd»

Forslag nr. 3 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

- § 11-11 nytt fjerde ledd

Medlemmet har rett til å skifte saksbehandler en gang i løpet av stønadsperioden. Krav om skifte av saksbehandler må settes frem på oppfølgingstidspunktet.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre blei med 47 mot 30 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 16.04.36)

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

Lo v

om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-6 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved yrkesskade (kapittel 13) har et medlem som nevnt i første ledd rett til stønad ved helsetjenester etter kapittel 5, sykepenger etter kapittel 8, *arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader etter kapittel 11* eller uførepensjon etter kapittel 12.

§ 2-9 første ledd bokstav b skal lyde:

b) stønad og pensjon etter kapitlene 4 (arbeidsløshet), 6 (grunnstønad og hjelpestønad), 7 (gravferd), 11 (*arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader*), 12 (*uførepensjon*), 15 (enslig mor eller far), 16 (tidligere familiepleier), 17 (gjenlevende ektefelle), 18 (barnepensjon) og 19 (alderspensjon), eller

§ 3-15 annet ledd bokstav b skal lyde:

b) *overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7, § 16-7 og § 17-6.*

§ 3-25 første ledd skal lyde:

Til en person som mottar *uførepensjon eller* alderspensjon, ytes det et barnetillegg for hvert barn vedkommende forsørges.

§ 3-26 tredje ledd bokstav e skal lyde:

- e) ytelser fra folketrygden i form av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, *arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11* og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14

§ 4-24 annet ledd skal lyde:

Retten til dagpenger faller bort når medlemmet velger å motta følgende fulle ytelser:

- a) sykepenger etter lovens kapittel 8,
- b) *arbeidsavklaringspenger etter lovens kapittel 11*,
- c) *uførepensjon* etter lovens kapittel 12,
- d) foreldrepenger eller svangerskapspenger etter lovens kapittel 14,
- e) alderspensjon etter lovens kapittel 19,
- f) stønad under arbeidsløshet fra Garantikassen for fiskere.

§ 4-25 første ledd skal lyde:

For medlem som har følgende reduserte ytelser fra folketrygden, reduseres dagpengene:

- a) sykepenger etter lovens kapittel 8,
- b) *arbeidsavklaringspenger etter lovens kapittel 11*,
- c) *uførepensjon* etter lovens kapittel 12, når denne er gitt med *virkningstidspunkt* i inneværende år eller innenfor de to siste kalenderår før dagpenger tilstås,
- d) foreldrepenger eller svangerskapspenger etter lovens kapittel 14,
- e) alderspensjon etter lovens kapittel 19.

§ 8-4 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) når vedkommende *deltar på et arbeidsrettet tiltak*,

§ 8-6 fjerde ledd skal lyde:

Dersom bedriftsinterne tiltak ikke fører frem, skal det så tidlig som mulig vurderes *om arbeidsrettede tiltak* bør prøves.

§ 8-7 åttende ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten skal så tidlig som mulig vurdere *om arbeidsrettede tiltak* skal prøves dersom dokumenterte bedriftsinterne tiltak ikke fører frem, eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold. Senest når arbeidsuførheten har vart seks måneder, skal Arbeids- og velferdsetaten avholde et dialogmøte mellom den sykmeldte arbeidstaker og arbeidsgiver, unntatt når et slikt møte antas å være åpenbart unødvendig. Lege eller annet helsepersonell skal delta hvis det er hensiktsmessig. Senest ved utløpet av sykepengeperioden skal det igjen vurderes *om arbeidsrettede tiltak* skal prøves.

§ 8-8 annet ledd skal lyde:

Retten til sykepenger faller bort dersom medlemmet uten rimelig grunn nekter å gi opplysninger eller medvirke til utredning, eller uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering, tilrettelegging

av arbeid og arbeidsutprøving *eller arbeidsrettede tiltak*, se også § 21-8.

§ 8-21 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Forsikringen dekker arbeidsgiverens utgifter til sykepenger med *feriepenger ved fravær* utover tre kalenderdager i hvert tilfelle.

§ 8-48 skal lyde:

§ 8-48 *Forholdet mellom sykepenger og andre folketrygdtytelser*

Bestemmelser om forholdet mellom sykepenger på den ene siden og dagpenger under *arbeidsløshet, uførepensjon, alderspensjon* og avtalefestet pensjon på den andre siden står i §§ 8-49 til 8-52.

Den som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og *for arbeidsavklaringspenger*, har rett til den høyeste av ytelsene, jf. § 11-23.

§ 8-50 skal lyde:

§ 8-50 *Medlemmer med uførepensjon*

Det ytes ikke sykepenger til et medlem som mottar *hel uførepensjon* eller foreløpig uførepensjon etter kapittel 12.

Til et medlem som mottar *gradert uførepensjon* eller foreløpig uførepensjon, ytes det sykepenger etter bestemmelsene i kapitlet her ut fra den arbeidsinntekt som medlemmet har i tillegg til ytelsen.

§ 8-55 bokstav c skal lyde:

- c) Ved tilbakefall ytes det sykepenger som minst svarer til *uførepensjon ved yrkesskade*, til en person som mottar eller har mottatt slike ytelser, se § 12-18.

Overskriften til kapittel 10 skal lyde:

Kapittel 10. Stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet

Etter kapitteloverskriften i kapittel 10 skal ny innholdsfortegnelse lyde:

Bestemmelser om

– *formål* står i § 10-1

– *generelle vilkår* står i §§ 10-2 til 10-4

– *stønad til bedring av funksjonsevnen* står i §§ 10-5 til 10-7

– *forholdet til annen lovgivning* står i § 10-8

§ 10-1 skal lyde:

Formålet med ytelser etter dette kapitlet er *å kompensere* for bestemte utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet for medlemmer som har sykdom, skade eller lyte.

§ 10-3 annet og tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-4 første og annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt første ledd.

§ 10-5 fjerde ledd skal lyde:

Det ytes ikke stønad etter denne paragrafen til en person som mottar *alderspensjon, uførepensjon*, eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se

§ 3-19 sjette ledd. Til en person som *mottar uførepensjon*, kan det likevel ytes stønad dersom det er sannsynlig at stønaden vil føre til at *uførepensjonen* faller bort eller blir redusert.

§ 10-7 fjerde og femte ledd oppheves og nåværende sjette ledd blir nytt fjerde ledd.

§§ 10-8 til 10-16 oppheves.

Nåværende § 10-17 blir ny § 10-8.

§ 10-18 oppheves.

Kapittel 11 skal lyde:

Kapittel 11. Arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader

- Bestemmelser om
- formål står i § 11-1
- generelle vilkår står i §§ 11-2 til 11-6
- meldeplikt står i § 11-7
- aktivitet og fravær fra fastsatt aktivitet står i §§ 11-8 og 11-9
- varighet og oppfølging står i §§ 11-10 og 11-11
- tilleggsstønader står i § 11-12
- arbeidsavklaringspenger står i §§ 11-13 til 11-19 samt i §§ 11-21 og 11-22
- nytt krav om arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader står i § 11-20
- forholdet til andre ytelser står i §§ 11-23 til 11-25
- arbeidsavklaringspenger ved yrkesskade står i § 11-26

§ 11-1 *Formål*

Formålet med arbeidsavklaringspenger er å sikre inntekt for medlemmer mens de får aktiv behandling, deltar på et arbeidsrettet tiltak eller får annen oppfølging med sikte på å skaffe seg eller beholde arbeid.

Formålet med tilleggsstønader er å kompensere for bestemte utgifter som medlemmer har i forbindelse med gjennomføringen av et arbeidsrettet tiltak.

§ 11-2 *Forutgående medlemskap*

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende

- a) har vært medlem i trygden i minst tre år umiddelbart før han eller hun setter fram krav om en ytelse, eller
- b) har vært medlem i trygden i minst ett år umiddelbart før han eller hun setter fram krav om en ytelse, og i denne tiden har vært fysisk og psykisk i stand til å utføre et ordinært inntektsgivende arbeid.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når vilkåret om forutgående medlemskap kan fravikes.

Vilkårene i første ledd gjelder ikke for en flyktning (§ 1-7) som er medlem i trygden.

§ 11-3 *Opphold i Norge*

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet oppholder seg i Norge.

Ytelser kan likevel gis til et medlem som i henhold til sin aktivitetsplan, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a, får medisinsk behandling eller deltar på et arbeidsrettet tiltak i utlandet.

Et medlem kan også få ytelser etter dette kapitlet i en begrenset periode under opphold i utlandet dersom det kan godtgjøres at utenlandsoppholdet er forenelig med gjennomføringen av den fastsatte aktiviteten, og ikke hindrer Arbeids- og velferdsetatens oppfølging og kontroll.

§ 11-4 *Alder*

Det er et vilkår for rett til tilleggsstønader etter § 11-12 at medlemmet er mellom 16 og 67 år.

Det er et vilkår for rett til arbeidsavklaringspenger etter § 11-13 at medlemmet er mellom 18 og 67 år.

§ 11-5 *Nedsatt arbeidsevne*

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått arbeidsevnen nedsatt i en slik grad at vedkommende hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid.

Når det vurderes om arbeidsevnen er nedsatt i en slik grad at vedkommende hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid, skal det blant annet legges vekt på helse, alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, interesser, ønsker, muligheter for å gå tilbake til nåværende arbeidsgiver, arbeidsmuligheter på hjemstedet og arbeidsmuligheter på andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid.

§ 11-6 *Behov for bistand til å skaffe seg eller beholde arbeid*

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet

- a) har behov for aktiv behandling, eller
- b) har behov for arbeidsrettet tiltak, eller
- c) etter å ha prøvd tiltak etter bokstavene a eller b fortatt anses å ha en viss mulighet for å komme i arbeid, og får oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten for å bli i stand til å skaffe seg eller beholde arbeid som han eller hun kan utføre.

§ 11-7 *Meldeplikt*

For å ha rett til ytelser etter dette kapitlet må medlemmet melde seg til Arbeids- og velferdsetaten hver fjortende dag (meldeperioden) og gi opplysninger som har betydning for retten til ytelsene. Melding skal gis ved bruk av meldekort, ved oppmøte eller på annen måte som Arbeids- og velferdsetaten bestemmer.

Dersom medlemmet uten rimelig grunn unnlater å melde seg på fastsatt dag, faller retten til ytelser etter dette kapitlet bort fra og med den dagen medlemmet skulle ha meldt seg og inntil han eller hun melder seg på nytt. Hvis medlemmet har hatt rimelig grunn til å unnlate å melde seg, skal ytelsene etterbetales.

Dersom det vil være unødig tyngende for medlemmet å overholde meldeplikten, kan Arbeids- og velferdsetaten helt eller delvis fritta medlemmet fra meldeplikten.

Arbeids- og velferdsetaten skal av eget tiltak vurdere om det skal gis fritak fra meldeplikten. Fritak fra meldeplikt unntar ikke medlemmet fra den alminnelige opplysningsplikten etter folketrygdloven § 21-3.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om innholdet i meldeplikten.

§ 11-8 *Aktivitet med sikte på å komme i arbeid*

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet bidrar aktivt i prosessen med å komme i arbeid. Kravene til egenaktivitet skal tilpasses den enkeltes funksjonsnivå og fastsettes ved innvilgelsen av ytelsen.

§ 11-9 *Fravær fra fastsatt aktivitet*

Ved fravær fra fastsatt aktivitet, jf. § 11-8, faller arbeidsavklaringspengene og tilleggsstønadene bort inntil vilkårene for å motta ytelsene igjen er oppfylt.

Fravær på inntil én dag per meldeperiode, og fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, skal ikke føre til reduksjon av ytelsene. Fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, må dokumenteres.

Fravær som skyldes sykdom eller skade, skal ikke føre til reduksjon av ytelsene. Arbeids- og velferdsetaten kan kreve at fravær som skyldes sykdom, dokumenteres med legeerklæring eller erklæring fra annen sakkyndig som Arbeids- og velferdsetaten godkjenner.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hva som anses som fravær fra fastsatt aktivitet, og konsekvenser av slike fravær.

§ 11-10 *Varighet*

Ytelser etter dette kapitlet gis så lenge det er påkrevd for at medlemmet skal kunne gjennomføre fastsatt aktivitet med sikte på å komme i arbeid, jf. § 11-8, men likevel ikke lenger enn fire år. Stønadperioden kan i særlige tilfeller forlenges.

Arbeidsavklaringspenger kan også gis i inntil tre måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre, jf. § 11-14.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om varigheten og kan herunder bestemme i hvilke tilfeller stønadperioden kan forlenges utover fire år.

§ 11-11 *Oppfølging*

Mottakere av arbeidsavklaringspenger skal få jevnlig oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten.

Det skal i forbindelse med innvilgelse av ytelser etter dette kapitlet avtales individuelle oppfølgingstidspunkter, der Arbeids- og velferdsetaten sammen med medlemmet skal vurdere om vilkårene for rett til ytelse fortsatt er oppfylt, og om medlemmet har den ønskede fremdriften mot målet om å komme i arbeid.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om oppfølgingen.

§ 11-12 *Tilleggsstønader*

Til medlem som gjennomfører et arbeidsrettet tiltak, kan det ytes tilleggsstønad etter fast sats til dekning av dokumenterte utgifter til bøker og undervisningsmaterieil.

Medlem som gjennomfører et arbeidsrettet tiltak og som ikke har ordinær lønn gjennom tiltaksdeltakelsen og ikke mottar sykepenges etter lovens kapittel 8, kan gis tilleggsstønad til dekning av

- a) utgifter til daglige reiser i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,

- b) utgifter til hjemreiser under gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,
- c) nødvendige utgifter til flytting fra hjemstedet i forbindelse med et arbeidsrettet tiltak eller i forbindelse med arbeid etter at tiltaket er gjennomført,
- d) nødvendige utgifter til barnetilsyn i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,
- e) nødvendige ekstrautgifter til bolig i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak.

Til et medlem som på grunn av sykdom eller skade midlertidig ikke kan reise på vanlig måte til og fra arbeids- eller undervisningsstedet, kan det i stedet for arbeidsavklaringspenger etter § 11-13 gis tilleggsstønad til dekning av nødvendige ekstra transportutgifter til daglige reiser. Stønadens begrensning til det beløpet som medlemmet ville ha fått utbetalt i arbeidsavklaringspenger for samme tidsrom.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om tilleggsstønadene.

§ 11-13 *Arbeidsavklaringspenger*

Arbeidsavklaringspenger gis til medlem som har fått sin arbeidsevne nedsatt (jf. § 11-5) med minst halvparten, og som fyller minst ett av vilkårene i § 11-6.

Det kan også gis arbeidsavklaringspenger

- a) i ventetid under utarbeidelse av aktivitetsplanen, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a,
- b) i ventetid før aktiv behandling eller et arbeidsrettet tiltak starter,
- c) i inntil fire måneder når medlemmet som følge av sykdom skal vurderes for uførepensjon. Dersom krav om uførepensjon ikke er behandlet innen den fastsatte vedtaksperioden, kan perioden forlenges i inntil fire nye måneder. Årsaken til at kravet ikke er behandlet, må dokumenteres i saken.

Arbeidsavklaringspenger kan også gis til medlem som tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger, og som igjen blir arbeidsufør som følge av en annen sykdom innen seks måneder mens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet ny rett til sykepenges etter kapittel 8. Arbeidsavklaringspenger kan videre gis til medlem som tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger, og som igjen blir arbeidsufør som følge av samme sykdom innen ett år selv om nedsettelsen av arbeidsevnen antas å være rent forbigående. Arbeidsavklaringspenger kan dessuten gis til studenter som har behov for aktiv behandling for å kunne gjenoppta studiene.

Arbeidsavklaringspenger kan tidligst gis fra det tidspunktet da kravet om ytelsen ble satt fram.

Det gis ikke arbeidsavklaringspenger i arbeidsgiverperioden for sykepenges, jf. § 8-19.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når det kan gis arbeidsavklaringspenger.

§ 11-14 *Arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid*

Det kan gis arbeidsavklaringspenger i tre måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre før vedkommende har fått tilbud om eller har fått arbeid, når vedkommende er registrert som reell arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten og over-

holder meldeplikten. Som reell arbeidssøker regnes den som er arbeidsfør og villig til å ta ethvert arbeid som han eller hun kan utføre, og som er lønnet etter tariff eller sedvane hvor som helst i Norge uavhengig av om det er på heltid eller deltid og til å delta på arbeidsmarkedstiltak.

Retten til arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid faller bort i fire uker dersom medlemmet

- a) uten rimelig grunn nekter å ta tilbudt arbeid som han eller hun kan utføre, eller å delta på et arbeidsrettet tiltak, eller
- b) uten rimelig grunn nekter eller unnlater å møte til konferanse med Arbeids- og velferdsetaten etter innkalling.

Tidsbegrenset bortfall av arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid kan bare fastsettes på grunnlag av forhold som ikke ligger lenger tilbake i tid enn tre måneder. Bortfallsperioden regnes fra siste stønadsdag, jf. § 11-17.

Medlemmet må være registrert som arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten, overholde meldeplikten og fylle vilkårene for rett til arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid i bortfallsperioden.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid.

§ 11-15 *Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger*

Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger fastsettes ut fra medlemmets pensjonsgivende inntekt, jf. § 3-15, i året før arbeidsevnen (jf. § 11-5) ble nedsatt med minst halvparten. Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger skal likevel fastsettes ut fra gjennomsnittet av den pensjonsgivende inntekten i de tre siste kalenderårene før samme tidspunkt, dersom dette gir et høyere grunnlag.

Den pensjonsgivende inntekten etter første ledd skal reguleres i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til søknadstidspunktet.

Pensjonsgivende inntekt over seks ganger grunnbeløpet regnes ikke med i grunnlaget for arbeidsavklaringspenger.

Grunnlaget for arbeidsavklaringspenger reguleres i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet.

§ 11-16 *Arbeidsavklaringspengenes størrelse*

Arbeidsavklaringspenger gis med 66 prosent av grunnlaget for arbeidsavklaringspenger, jf. § 11-15.

Minste årlige ytelse er 1,97 ganger grunnbeløpet.

For et medlem som får sin arbeidsevne (jf. § 11-5) nedsatt før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, er minste årlige ytelse 2,44 ganger grunnbeløpet. Dette gjelder selv om medlemmet har vært mer enn 50 prosent yrkesaktiv etter fylte 26 år, dersom kravet settes fram før medlemmet fyller 36 år. Arbeidsavklaringspenger etter dette leddet kan tidligst gis fra og med den dagen medlemmet fyller 20 år.

Til medlem som forsørger barn, jf. § 1-6, gis et barnetillegg. Dersom begge foreldrene mottar arbeidsavklaringspenger, kan begge få barnetillegg. Som barn regnes egne barn og fosterbarn, jf. barnevernloven § 4-22, dersom

medlemmet har forsørget fosterbarnet i de to siste årene før krav om barnetillegg blir satt fram. Arbeids- og velferdsetaten kan fravike kravet om at fosterbarnet skal ha blitt forsørget i de to siste årene før krav om barnetillegg settes fram, når fosterhjemsordningen har en varig karakter. Et barn anses ikke som forsørget dersom det har inntekt, herunder kapitalinntekt, som er større enn grunnbeløpet, eller har rett til barnepensjon etter folketrygdloven kapittel 18.

Arbeidsavklaringspenger medregnet barnetillegg kan ikke utgjøre mer enn 90 prosent av medlemmets grunnlag for arbeidsavklaringspenger, jf. § 11-15.

Departementet kan i forskrift fastsette barnetilleggets størrelse.

§ 11-17 *Stønadsdager*

Arbeidsavklaringspenger gis for fem dager per uke. Dagsatsen fremkommer ved at den årlige ytelsen deles på 260.

§ 11-18 *Reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av samtidig arbeid*

Det gis fulle arbeidsavklaringspenger til medlem som har tapt hele arbeidsevnen.

Dersom et medlem har tapt en del av sin arbeidsevne, reduseres arbeidsavklaringspengene medregnet barnetillegg, slik at ytelsen svarer til den del av arbeidsevnen som er tapt. Reduserte arbeidsavklaringspenger gis når arbeidsevnen er redusert med minst 40 prosent.

Beregningen av den reduserte ytelsen skal ta utgangspunkt i forholdet mellom en arbeidstid på 37,5 timer per uke og det antall timer vedkommende har vært eller kunne ha vært i inntektsgivende arbeid. Ved beregningen skal det tas hensyn til om medlemmet har reduserte muligheter til å utføre inntektsgivende arbeid på grunn av deltakelse på et arbeidsrettet tiltak, eller på grunn av at medlemmet får aktiv behandling. Beregningen baseres på gjennomsnittlig arbeidet tid i meldeperioden, jf. § 11-7.

Når medlemmet arbeider i et arbeidsrettet tiltak uten lønn eller med lønn inntil grunnbeløpet, kan arbeidsavklaringspengene reduseres med et lavere antall timer enn det timeantall som er arbeidet.

Når medlemmet er nær ved å komme i fullt arbeid, kan det i inntil seks måneder gis arbeidsavklaringspenger når medlemmet arbeider inntil 80 prosent.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av samtidig arbeid, og kan herunder fravike bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 11-19 *Reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av ytelse fra arbeidsgiver*

Medlemmet anses ikke for å ha fått nedsatt hele arbeidsevnen dersom vedkommende i det samme tidsrommet får ytelse fra arbeidsgiver. Pensjonsgivende inntekt (jf. § 3-15) fra nåværende eller tidligere arbeidsgiver, som tilstås i forbindelse med overgang til arbeidsavklaringspenger eller i forbindelse med oppsigelse, fratreden eller

reduksjon av arbeidstid, skal føre til at arbeidsavklaringspengene reduseres med samme beløp.

Økonomiske ytelser fra nåværende eller tidligere arbeidsgiver som ikke er pensjonsgivende inntekt, og som tilstås i forbindelse med overgang til arbeidsavklaringspenger eller i forbindelse med oppsigelse, fratreden eller reduksjon av arbeidstid, skal føre til at arbeidsavklaringspengene reduseres med samme beløp.

Pensjonsgivende inntekt som er erstatning fra arbeidsgiver etter skadeserstatningsloven § 3-1, eller yrkesskadeforsikringsloven § 13, skal ikke føre til reduksjon av arbeidsavklaringspengene.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hvordan reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av ytelser fra arbeidsgiver skal skje.

§ 11-20 *Nytt krav om arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader*

Dersom arbeidsavklaringspenger eller tilleggsstønader har vært stanset i mer enn 52 uker, må det settes fram nytt krav om slike ytelser.

Det må uansett settes fram et nytt krav om ytelser dersom

- a) saken er avsluttet med et endelig avslag,
- b) personen er ferdig avklart, eller
- c) personen har fått innvilget arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid, jf. § 11-14.

§ 11-21 *Arbeidsavklaringspenger under opphold i institusjon*

Dersom et medlem som mottar arbeidsavklaringspenger oppholder seg i en institusjon med fri kost og losji, blir arbeidsavklaringspengene redusert. Dette gjelder likevel ikke for medlemmer som forsørger ektefelle eller har krav på barnetillegg.

Arbeidsavklaringspengene gis uten reduksjon for innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir arbeidsavklaringspengene redusert med 50 prosent inntil institusjonsoppholdet avsluttes. Dersom medlemmet innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det reduserte arbeidsavklaringspenger fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til.

Dersom medlemmet har faste og nødvendige utgifter til bolig o.a., kan Arbeids- og velferdsetaten bestemme at arbeidsavklaringspengene ikke skal reduseres.

§ 11-22 *Arbeidsavklaringspenger under straffegjennomføring*

Et medlem som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til arbeidsavklaringspenger. Det gis likevel arbeidsavklaringspenger hvis vedkommende arbeider for en arbeidsgiver utenfor anstalten i medhold av straffegjennomføringsloven § 20.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, tilstås arbeidsavklaringspenger dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøve-

løslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

§ 11-23 *Forholdet til andre fulle ytelser fra folketrygden*

Dersom et medlem har rett til arbeidsavklaringspenger og samtidig fyller vilkårene for en annen folketrygd-ytelse som skal dekke samme inntektstap i samme tidsrom, kan han eller hun velge ytelse. Fulle sykepenger av deltidsstilling anses som en redusert ytelse etter § 11-24.

Arbeidsavklaringspenger reduseres med samme beløp når medlemmet får barnepensjon etter lovens kapittel 18.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om forholdet mellom arbeidsavklaringspenger og andre fulle ytelser fra folketrygden.

§ 11-24 *Forholdet til andre reduserte ytelser fra folketrygden*

For medlem som mottar en annen redusert ytelse fra folketrygden, gis det reduserte arbeidsavklaringspenger.

Arbeidsavklaringspengene beregnes som en full ytelse, og reduseres deretter med den prosentandelen som den reduserte ytelsen utgjør. For personer som er sykmeldt fra en deltidsstilling, skal arbeidsavklaringspengene reduseres med den prosentandel som sykmeldingen utgjør av full stilling.

Arbeidsavklaringspenger reduseres med tilsvarende beløp når medlemmet får redusert barnepensjon etter lovens kapittel 18.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om beregning av arbeidsavklaringspenger når mottaker samtidig har rett til andre reduserte ytelser fra folketrygden.

§ 11-25 *Forholdet til ytelser etter annen lovgivning*

Retten til arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning ytelsene kommer inn under ansvarsområdet i annen lovgivning.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om avgrensningen av folketrygdens ansvar.

§ 11-26 *Arbeidsavklaringspenger ved yrkesskade*

Til den som har nedsatt arbeidsevne på grunn av skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, gis det ytelser etter dette kapitlet, men med følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 11-2 om forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Arbeidsavklaringspenger ytes ved reduksjon av arbeidsevnen ned til 30 prosent.

Ved beregning av den delen av nedsettelsen av arbeidsevnen som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom, skal arbeidsavklaringspengegrunnlaget (jf. § 11-15) ikke settes lavere enn antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet, justert i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til søknadstidspunktet.

Dersom den delen av nedsettelsen av arbeidsevnen som ikke skyldes yrkesskade eller yrkessykdom, er under 30 prosent, beregnes hele ytelsen etter annet ledd.

I kapittel 12 skal kapitteloverskriften lyde:

Kapittel 12. Uførepensjon

Etter kapitteloverskriften i kapittel 12 skal ny innholdsfortegnelse lyde:

Bestemmelser om

- formål står i § 12-1
- vilkår for rett til uførepensjon står i §§ 12-2 til 12-7
- uførepensjon til hjemmearbeidende ektefelle står i § 12-8
- uføretidspunkt står i § 12-10
- gradering av uførepensjon står i § 12-11
- revurdering av uføregraden står i § 12-12
- beregning av uførepensjon står i § 12-13
- avkall på uførepensjon står i § 12-14
- uførepensjon til gjenlevende ektefelle står i § 12-15
- foreløpig uførepensjon står i § 12-16
- avkorting av uførepensjon for ytelser fra arbeidsgiver står i § 12-17
- uførepensjon ved yrkesskade står i § 12-18

Paragrafoverskrift til § 12-5 skal lyde:

§ 12-5 Hensiktsmessig behandling og arbeidsavklaring

§ 12-5 første ledd skal lyde:

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling for å bedre arbeidsevnen. Med mindre åpenbare grunner tilsier at arbeidsrettede tiltak ikke er hensiktsmessige, kan ytelser etter dette kapitlet bare gis dersom vedkommende har gjennomført eller har forsøkt å gjennomføre individuelle og hensiktsmessige arbeidsrettede tiltak uten at inntektsevnen er bedret.

§ 12-9 oppheves.

§ 12-11 skal lyde:

§ 12-11. Gradering av uførepensjon

Det ytes hel uførepensjon dersom vedkommende har tapt hele sin inntektsevne/arbeidsevne, se §§ 12-7 og 12-8.

Dersom vedkommende har tapt en del av sin inntektsevne/arbeidsevne, gis det en gradert ytelse som svarer til den del av inntektsevnen/arbeidsevnen som er tapt. Uførepensjon graderes med intervaller på fem prosent.

Ved økt arbeidsinnsats med hvilende pensjonsrett kan det ytes uførepensjon med en uføregrad ned til 20 prosent.

Ektefelle tillegg og barn tillegg graderes ikke etter bestemmelsene i denne paragrafen, se §§ 3-24 til 3-26.

§ 12-12 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 12-13 skal lyde:

§ 12-13 Beregning av uførepensjon

Uførepensjon består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller særtillegg.

Grunnpensjonen fastsettes etter bestemmelsene i § 3-2.

Tilleggspensjonen fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-8 til 3-12, 3-17, 3-18 og 3-20 til 3-22.

Særtillegget fastsettes etter bestemmelsene i § 3-3.

Til uførepensjonen kan det ytes ektefelle tillegg og barn tillegg etter bestemmelsene i §§ 3-24 til 3-26.

Uførepensjon til personer som er innlagt i institu-

sjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3-27 til 3-29.

§ 12-14 skal lyde:

§ 12-14 Avkall på uførepensjon

En uførepensjonist kan gi avkall på retten til pensjon dersom

- a) ektefellen mottar alderspensjon, uførepensjon, foreløpig uførepensjon, eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjette ledd, og
- b) vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får graderte ytelser.

Ektefellens ytelser fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.

Paragrafoverskrift til § 12-17 skal lyde:

§ 12-17 Avkorting av uførepensjon for ytelser fra arbeidsgiver

§ 12-18 skal lyde:

§ 12-18 Uførepensjon ved yrkesskade

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes *det uførepensjon* etter følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 12-2 om minst tre års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Vilkåret i § 3-8 om minst tre poengår for rett til tilleggspensjon gjelder ikke.
- d) Grunnpensjon og tilleggspensjon ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.

Ved yrkesskade beregnes uførepensjon etter særbestemmelsene i § 3-30.

Uførepensjon som er innvilget etter en yrkesskade før fylte 67 år, ytes ut vedkommendes levetid dersom vedkommende ikke har rett til alderspensjon fra folketrygden.

§ 13-2 andre ledd skal lyde:

Bestemmelser om

- beregning av pensjoner ved yrkesskade står i § 3-30
- stønad ved helsetjenester står i § 5-25
- grunnstønad og hjelpstønad står i § 6-9
- stønad ved gravferd står i § 7-5
- sykepenging står i § 8-55
- arbeidsavklaringspenger står i § 11-26
- uførepensjon står i § 12-18
- menerstatning ved yrkesskade står i § 13-17
- pensjon til gjenlevende ektefelle står i § 17-12
- barnpensjon står i § 18-11
- alderspensjon står i § 19-11.

I § 13-11 skal paragrafoverskriften og første ledd lyde:

§ 13-11. Deltakere i arbeidsrettede tiltak

Medlemmer som deltar i *arbeidsrettede tiltak*, kurs

eller lignende i regi av Arbeids- og velferdsetaten, i kvalifiseringsprogram i kommunal regi, eller i program i henhold til introduksjonsloven, er yrkesskadedekket. Det er et vilkår at tiltaket har yrkesopplæring, sysselsetting eller arbeidstrening som overordnet mål.

§ 14-6 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med yrkesaktivitet er tidsrom da det er gitt en ytelse til livsopphold i form av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, *stønad* ved barns sykdom m.m. etter kapittel 9 eller *arbeidsavklaringspenger* etter kapittel 11, eller enten foreldrepenger eller svangerskapspenger etter kapitlet her.

§ 15-9 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, *stønad* ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, *arbeidsavklaringspenger* etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 16-8 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, *stønad* ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, *arbeidsavklaringspenger* etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 17-3 første ledd bokstav b skal lyde:

b) i de siste tre årene fram til dødsfallet mottok *pensjon* etter denne loven, eller

§ 17-8 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, *stønad* ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, *arbeidsavklaringspenger* etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 18-2 første ledd bokstav b skal lyde:

b) at den avdøde faren eller moren mottok *pensjon fra* folketrygden de siste tre årene fram til dødsfallet.

§ 18-7 annet ledd skal lyde:

Barnepensjonen faller bort i den utstrekning barnet har rett til *uførepensjon* eller foreløpig *uførepensjon*.

I innholdsfortegnelsen til kapittel 21 oppheves 14. strekpunkt.

§ 21-8 første ledd skal lyde:

Et krav om en ytelse som gis på grunnlag av sykdom, skade eller lyte, kan avslås, og en innvilget ytelse kan holdes tilbake eller stanses dersom medlemmet uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering eller *arbeidsrettede tiltak*.

§ 21-10 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om at underretning om vedtak ikke behøver å gis når vedtaket gjelder stans av dag-

penger *under arbeidsløshet etter kapittel 4* eller *arbeidsavklaringspenger* eller *tilleggsstønader etter kapittel 11* av grunner som er åpenbart kjent for medlemmet, og det er gitt forhåndsorientering om at retten til ytelse bortfaller i slike tilfeller.

§ 22-8 første ledd første punktum skal lyde:

Når en forsørger har fått utbetalt ektefelle tillegg eller barnetillegg, og den forsørgede får etterbetalt pensjon, overgangsstønad eller *arbeidsavklaringspenger*, skal etterbetalingen reduseres med et beløp som svarer til det tillegget forsørgeren har fått utbetalt for samme tidsrom.

§ 22-10 annet ledd skal lyde:

Følgende ytelser gis pr. dag og utbetales vanligvis etterskottsvis hver måned:

- a) sykepenger (kapittel 8)
- b) omsorgspenger ved barns sykdom (§§ 9-5 til 9-9)
- c) opplæringspenger ved kurs for et medlem med omsorg for et funksjonshemmet barn (§ 9-13)
- d) pleiepenger for pleie av barn og nære pårørende (§§ 9-10 til 9-12)
- e) *svangerskapspenger* (kapittel 14)
- f) foreldrepenger (kapittel 14)

§ 22-10 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

b) *tilleggsstønader* (§ 11-14)

§ 22-10 sjuende ledd skal lyde:

Dagpenger under arbeidsløshet (kapittel 4) og *arbeidsavklaringspenger* (kapittel 11) gis pr. dag og utbetales vanligvis etterskottsvis hver fjortende dag. Departementet gir forskrifter om utbetaling og kontroll av dagpenger under arbeidsløshet og *arbeidsavklaringspenger* og *tilleggsstønader etter kapittel 11*.

§ 22-12 tredje ledd skal lyde:

Uførepensjon utbetales ikke for perioder hvor medlemmet har mottatt *arbeidsavklaringspenger*.

§ 22-16 annet ledd bokstav d skal lyde:

d) *uførepensjon* når inntekten overstiger den fastsatte inntektsgrensen, se § 12-12.

§ 23-3 annet ledd nr. 1 bokstav e oppheves.

§ 23-3 annet ledd nr. 1 bokstavene b–d og 2 skal lyde:

Avgiften betales med:

1. Lav sats av:
 - b) overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7, § 16-7 og § 17-6,
 - c) personinntekt for personer under 17 år eller over 69 år,
 - d) introduksjonsstønad beregnet etter lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere kapittel 3,
2. Mellomsats av
 - a) lønn og annen godtgjørelse som nevnt i skatteloven § 12-2 bokstav a,
 - b) *arbeidsavklaringspenger* etter folketrygdloven kapittel 11,

- c) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 vunnet i næring der det svares produktavgift som nevnt i § 23-5,
- d) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 vunnet ved jordbruk med binæringer og skogbruk,
- e) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 for pass og stell av barn som ikke har fylt 12 år før utgangen av inntektsåret, eller som har særlig behov for omsorg og pleie, når barnepasset skjer i barnepasserens hjem,
- f) kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven,
- g) godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap innen jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 25-7 første punktum skal lyde:

Dersom en lege ikke innen rimelig tid gir trygden de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre en sak om sykepenge, medisinsk rehabilitering, *arbeidsrettede tiltak eller uførepensjon*, kan Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemme at trygden i opptil ett år ikke skal gi slike ytelser på grunnlag av erklæringer fra legen.

II

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 14 a skal lyde:

§ 14 a Vurdering av behov for bistand for å beholde eller skaffe seg arbeid og rett til aktivitetsplan

Alle som henvender seg til kontoret, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for en mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering. Brukeren skal få en skriftlig vurdering av

- a) *sine muligheter for å komme i arbeid*
- b) *hva slags arbeid som skal være målet*
- c) *behovet for bistand for å komme i arbeid*
- d) *om, og eventuelt hvor mye, arbeidsevnen er nedsatt*
- e) *hvilken type bistand som kan være aktuell for brukeren*

Vedtatt etter første ledd kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Det skal likevel ikke utarbeides aktivitetsplaner for personer som har rett til kvalifiseringsprogram etter sosialtjenesteloven kapittel 5A.

Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for at vurderingene blir gjennomført, og at aktivitetsplanene blir utarbeidet. For brukere som samtidig har krav på en individuell plan etter § 15, skal arbeids- og velferdsforvaltningen legge til rette for at aktivitetsplanen og den individuelle planen så langt som mulig blir samordnet.

Departementet kan i forskrift fastsette at visse grupper skal unntas fra retten til arbeidsevnevurderinger

og nærmere regler om innholdet i arbeidsevnevurderingen.

III

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om lov om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For *arbeidsavklaringspenger* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom *arbeidsavklaringspengene* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 18 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte. For *arbeidsavklaringspenger* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom *arbeidsavklaringspengene* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 24 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppebærer stønad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å gjennomgå *arbeidsrettede tiltak* eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

IV

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For *arbeidsavklaringspenger* og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom *arbeidsavklaringspengene* eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 23 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte.

For arbeidsavklaringspenger og overgangsstonad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstonaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 33 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppbeærer stønad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å gjennomgå arbeidsrettede tiltak eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

V

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Alderspensjon ytes til og med den kalendermåned pensjonisten fyller 67 år, eller til den kalendermåned pensjonisten får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 5 nr. 2 skal lyde:

2. For pensjonist som har uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for mindre enn hel uførhet eller gradert avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, bortfaller en forholdsmessig del av alderspensjonen som svarer til uføregraden eller pensjonsgraden.

§ 16 nr. 1 bokstav e skal lyde:

e) på det tidspunkt vilkårene i bokstav a–d er oppfylt, ikke får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 28 nr. 2 skal lyde:

2. Den som er innvilget eller innvilges alderspensjon etter denne loven og uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d med virkning fra et tidspunkt før 1. januar 2001, har rett til alderspensjon etter bestemmelsene i denne loven som gjaldt før denne datoen, herunder pensjon etter satser som nevnt i nr. 1. Pensjonen ytes etter de tidligere bestemmelsene også etter at pensjonisten er fylt 67 år.

§ 29 nr. 2 skal lyde:

2. Til en pensjonist som får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, eller avtalefestet pensjon som omfattes av

samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, som er mindre enn det alderspensjon etter denne loven ville utgjøre hvis han ikke hadde hatt slik ytelse fra folketrygden eller avtalefestet pensjon, gis det et overgangstillegg som tilsvare forskjellen. Ved sammenligningen medregnes et eventuelt tillegg etter § 6 for den som var omfattet av § 1, jf § 2 i denne loven i minst 36 måneder i løpet av de siste 60 månedene før den måned pensjonen ble tatt ut (virkningstidspunktet).

VI

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 28 sjettede ledd skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon fra folketrygden, skal uførepensjon fra Pensjonskassen ytes etter samme uføregrad som i folketrygden. Pensjonskassens styre kan fravike denne uføregrad når særlige grunner tilsier det.

§ 28a skal lyde:

Når et medlem er fratrudd etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått uførepensjon etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon etter samme uføregrad fra Pensjonskassen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsene i § 24 annet ledd. Den oppsatte uførepensjonen løper fram til tidspunktet for utbetaling av den oppsatte alderspensjonen.

VII

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 10 sjettede ledd skal lyde:

Når et medlem har fratrudd etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått full uførepensjon etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon fra pensjonsordningen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsen i § 7 nr. 2. Hvis han tilstås gradert uførepensjon fra folketrygden, ytes uførepensjon etter samme uføregrad.

§ 11 sjuende ledd skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon fra folketrygden, skal uførepensjon fra pensjonsordningen ytes etter samme uføregrad som i folketrygden. Pensjonsordningens styre kan fravike denne uføregrad når særlige grunner tilsier det.

VIII

I lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere gjøres følgende endring:

§ 8 annet ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon oppheves fra og med kalendermåneden etter den måned da pensjonisten fylte 67 år eller fra og med den kalendermåned da pensjonisten får rett til uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd for hel uførhet eller tar

ut full avtalefestet pensjon som nevnt i samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

IX

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 19 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 1 og 3 gjelder tilsvarende for samordning av tjenestepensjon med uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd. Er ytelsen fra folketrygden ikke bereknet for hel uførhet, skal fradragbeløpet nedsettes forholdsmessig.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjon fra personskadetrygd med uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd. Er ytelsen fra folketrygden ikke bereknet for hel uførhet, skal fradragbeløpet nedsettes forholdsmessig.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjoner fra tjenestepensjonsordning, personskadetrygd og uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd.

§ 23 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for særtilllegg fra folketrygden, for ventetilllegg fra folketrygden for tilleggspensjon og for den delen av arbeidsavklaringspengene og overgangsstonad etter folketrygdloven kapittel 11 og 15 som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstonaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

X

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endringer:

§ 11 nr. 4 første og annet ledd skal lyde:

4. Til enslig person som har rett til pensjon etter denne lov eller sykepenger etter bestemmelsene i pkt. 2, annet eller tredje ledd og som er innlagt i institusjon som omfattes av folketrygdloven § 3-27 eller § 3-29, skal det fra og med den andre kalendermåned etter den måned da forpleiningen tok til bare utbetales en så stor del av nevnte ytelser etter denne lov som sammen med de sykepenger, arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon og den pensjon eller overgangsstonad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Til person som forsørger ektefelle eller barn skal det i tilfelle som nevnt i første ledd bare utbetales en så stor

del av pensjon eller sykepenger etter denne lov, som sammen med de sykepenger, arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon og den pensjon eller overgangsstonad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp, samt pensjon etter §§ 19 og 22 i denne lov.

§ 12 nr. 3 fjerde ledd skal lyde:

Dersom den skadede har rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstonad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstonad til enslige forsørgere gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstonaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 19 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstonad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstonad til enslige forsørgere gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstonaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 38 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppbærer stonad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å delta på arbeidsrettede tiltak eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

XI

I lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav f skal lyde:

f) Pensjon fra ordningen må ikke kunne ytes for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon, uførepensjon eller etterlattepensjon fra folketrygden

XII

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) gjøres følgende endring:

§ 5A-10 første ledd skal lyde:

Kvalifiseringsstonaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger.

XIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-42 bokstav b skal lyde:

- b) stønad, omsorgspenger og annen utbetaling fra omsorgs- og trygdeinnretning, herunder *arbeidsavklaringspenger* etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstonad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 5-43 første ledd bokstav d nr. 5 skal lyde:

5. *tilleggsstonader etter § 11-12*

§ 6-32 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 36 prosent av summen av slik inntekt. Tilsvarende gjelder for minstefradrag i *arbeidsavklaringspenger*.

§ 6-81 annet ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførepensjon etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1.614 kroner pr. påbegynt måned. Dette gjelder ikke skattyter som samtidig mottar *arbeidsavklaringspenger* fra folketrygden.

§ 6-81 tredje ledd skal lyde:

(3) Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig *uførepensjon* eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt, ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd. Dette gjelder ikke skattyter som samtidig mottar *arbeidsavklaringspenger* fra folketrygden.

§ 12-2 bokstav c skal lyde:

- c) *arbeidsavklaringspenger* etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstonad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 17-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) har rett til særfradrag etter § 6-81 første og annet ledd,

XIV

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-1 annet ledd skal lyde:

(2) Uførepensjonen begynner å løpe 12 måneder etter at inntektsevnen ble redusert.

§ 6-4 nytt annet ledd skal lyde:

(2) *Kongen kan gi forskrift om fradrag i uførepensjonen ved utbetaling av arbeidsavklaringspenger og om beregning av slike fradrag.*

XV

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning

og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 12 første ledd skal lyde:

Introduksjonsstønadens reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger, og retten til disse ytelsene er opparbeidet før vedkommende startet i et introduksjonsprogram. Stønadens reduseres tilsvarende for uførepensjon eller *arbeidsavklaringspenger* vedkommende mottar.

XVI

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) gjøres følgende endring:

§ 11 oppheves.

XVII

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om lov om forsikringselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endring:

§ 11-8 annet ledd skal lyde:

Medlem som er sykmeldt ved utløpet av oppsigelsesfristen, skal her anses som ufør dersom den sykdom som da var konstatert, har gitt rett til *arbeidsavklaringspenger* eller *uførepensjon* innen ett år etter utløpet av oppsigelsesfristen.

XVIII

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-6 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) personer som i opplæringsøyemed eller i forbindelse med arbeidsrettede tiltak utplasseres i virksomheter uten å være arbeidstakere,

§ 4-6 første ledd skal lyde:

(1) Hvis en arbeidstaker har fått redusert arbeidsevne som følge av ulykke, sykdom, slitasje e.l., skal arbeidsgiver, så langt det er mulig, iverksette nødvendige tiltak for at arbeidstaker skal kunne beholde eller få et passende arbeid. Arbeidstaker skal fortrinnsvis gis anledning til å fortsette i sitt vanlige arbeid, eventuelt etter særskilt tilrettelegging av arbeidet eller arbeidstiden, endringer i arbeidsutstyr, gjennomgått *arbeidsrettede tiltak* e.l.

XIX

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Endringen av folketrygdloven § 8-21 fjerde ledd første punktum i del I trer likevel i kraft straks. Departementet kan i forskrift fastsatt nærmere overgangsregler.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-7 første ledd første punktum og forslag nr. 4, frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 4 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 11-7 første ledd første punktum skal lyde:

For å ha rett til ytelser etter dette kapitlet må medlemmet melde seg til Arbeids- og velferdsetaten hver fjerde uke (meldeperioden) og gi opplysninger som har betydning for retten til ytelsene.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til romartal I § 11-7 første ledd første punktum og forslaget frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre blei tilrådinga vedteken med 51 mot 26 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.05.23)

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-9 og forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 11-9 skal lyde:

Fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, skal ikke føre til reduksjon av ytelsene. Fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, må dokumenteres.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-9 og forslaget frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti blei tilrådinga vedteken med 46 mot 31 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.05.50)

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I §§ 11-10 andre ledd og 11-14 første ledd første punktum og forslag nr. 5, frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti.

Forslag nr. 5 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 11-10 annet ledd skal lyde:

Arbeidsavklaringspenger kan også gis i inntil seks måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre, jf. § 11-14.

§ 11-14 første ledd første punktum skal lyde:

Det kan gis arbeidsavklaringspenger i seks måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre før vedkommende har fått tilbud om eller har fått arbeid, når vedkommende er registrert som reell arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten og overholder meldeplikten.

§ 11-18 nytt sjettede ledd skal lyde:

Når medlemmet mottar arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid (jf. § 11-14) kan det gis arbeidsavklaringspenger når medlemmet arbeider mindre enn 37,5 timer per uke.

§ 11-18 sjettede ledd blir nytt sjuende ledd.»

Voteringstavlene viste at 54 representantar røysta for tilrådinga frå komiteen og 23 røysta for forslaget frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti.

(Voteringsutskrift kl. 16.06.24)

Bendiks H. Arnesen (A) (fra salen): President! Jeg stemte feil.

Presidenten: Då blir resultatet 55 røyster for tilrådinga frå komiteen og 22 røyster for forslaget frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Dermed er tilrådinga frå komiteen vedteken.

Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-13 andre ledd bokstav c første punktum og forslag nr. 6, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 6 lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 11-13 annet ledd bokstav c første punktum skal lyde:

Når medlemmet som følge av sykdom skal vurderes for uførepensjon.»

Voteringstavlene viste at 59 røysta for tilrådinga frå komiteen og 17 røysta for forslaget frå Framstegspartiet.

(Voteringsutskrift kl. 16.07.08)

Aud Kvalbein (KrF) (fra salen): President! Det lyser ikke på pæren her, så jeg vet ikke om min stemmegivning har kommet med.

Presidenten: Er det fleire som det ikkje lyser for? (Latter i salen.)

Presidenten vil da ta voteringa ein gong til.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-13 annet ledd bokstav c første punktum og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 60 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.07.58)

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-13 tredje ledd første punktum og forslag nr. 7, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 11-13 tredje ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsavklaringspenger kan også gis til medlem som tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger, og som igjen blir arbeidsufør mens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet ny rett til sykepenger etter kapittel 8.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I § 11-13 tredje ledd første punktum og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 60 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.08.28)

Presidenten: Det blir så votert over resten av I og II til og med XIX.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedteke.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har det blitt sett fram eit forslag på vegner av Robert Eriksson. Forslaget lyder:

I

«I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endring:

§ 23 nr. 2 nytt siste ledd skal lyde:

Full samordningsfradrag skal i alle tilfelle begrenses slik at pensjonisten ikke taper på at pensjonisten selv eller ektefellen har tjent opp pensjenspoeng i folketrygden.

II

Loven trer i kraft straks.»

Presidenten: Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak:

Dokument nr. 8:105 (2007–2008) – representantlovsforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Kenneth Svendsen og Robert Eriksson om lov om endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 60 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.09.47)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Per-Willy Amundsen sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Det blir votert over forslaget, som lyder:

«Ot.prp. nr. 72 (2007–2008) sendes tilbake til Regjeringen.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 60 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.27)

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov

om endringar i utlendingslovgivinga (reglar for EØS- og EFTA-borgarar o.a.)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjerast følgjande endringar:

Overskrifta i kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3 Opphold i forbindelse med arbeid og studier mv.

Kapittel 13 skal lyde:

Kapittel 13 Særlige regler for utlendinger som omfattes av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) og Konvensjon om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund (EFTA-konvensjonen)

§ 109 Saklig virkeområde

Dette kapittelet regulerer retten til innreise og opphold i riket for utlendinger som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen.

Oppholdsrett etter dette kapittelet gir rett til å ta opphold og til å ta arbeid eller drive ervervsvirksomhet i hele riket med mindre det er fastsatt begrensninger i samsvar med regler gitt i eller i medhold av denne loven.

Oppholdsrett etter dette kapittelet er ikke til hinder for oppholdstillatelse for utlendinger som nevnt i første ledd etter lovens alminnelige bestemmelser.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om gjennomføring av bestemmelsene i dette kapittelet og om forholdet til lovens alminnelige bestemmelser, herunder for de tilfellene der en utlending som nevnt i første ledd, får oppholdstillatelse etter lovens alminnelige bestemmelser.

§ 110 Nærmere om hvem kapittelet gjelder for

Borgere av land som omfattes av EØS-avtalen, heretter omtalt som EØS-borgere, omfattes av bestemmelsene i dette kapittelet. Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at borgere av land som omfattes av EFTA-konvensjonen, men ikke EØS-avtalen, helt eller delvis skal omfattes av bestemmelsene i dette kapittelet.

Familiemedlemmer til en EØS-borger omfattes av bestemmelsene i dette kapittelet så lenge de følger eller gjenforenes med en EØS-borger. Familiemedlemmer til en norsk borger omfattes av bestemmelsene i dette kapittelet dersom de følger eller gjenforenes med en norsk borger som returnerer til riket etter å ha utøvet retten til fri bevegelse etter EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen i et annet EØS-land eller EFTA-land.

Med familiemedlem menes

- a) ektefelle,
- b) samboer, dersom det foreligger en varig tilknytning til EØS-borgeren og denne tilknytningen kan dokumenteres,
- c) slektning i direkte nedstigende linje fra en EØS-borger eller fra en utlending nevnt i bokstav a eller b, som er under 21 år eller som forsørges av EØS-borgeren, og
- d) slektning i direkte oppstigende linje fra en EØS-borger eller fra en utlending nevnt i bokstav a eller b som forsørges av EØS-borgeren.

En utlending som faller utenfor bestemmelsene i første til tredje ledd, men som er arbeidstaker i et foretak etablert i et EØS-land, omfattes likevel av bestemmelsene i dette kapittelet så langt de passer i forhold til det oppdraget som skal utføres her i riket, når vedkommende

- a) skal utføre arbeid etter reglene om fri bevegelse for tjenester i EØS-avtalen, eller
- b) skal etablere seg etter reglene om fri etableringsrett i EØS-avtalen.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hvem som omfattes av annet ledd, at også andre familiemedlemmer enn utlendinger som nevnt i tredje ledd, helt eller delvis skal omfattes av bestemmelsene i dette kapittelet og om kravet til varig tilknytning og dokumentasjon som nevnt i tredje ledd bokstav b. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om hvem som omfattes av fjerde ledd.

§ 111 Oppholdsrett i inntil tre måneder

En EØS-borger som har gyldig identitetskort eller pass, har oppholdsrett i inntil tre måneder, forutsatt at vedkommende ikke blir en urimelig byrde for offentlige velferdsordninger.

Første ledd gjelder tilsvarende for et familiemedlem som ikke er EØS-borger, så lenge familiemedlemmet følger eller gjenforenes med EØS-borgeren og har gyldig pass. Første ledd gjelder tilsvarende for utlendinger som nevnt i § 110 fjerde ledd og som har gyldig pass.

En utlending som nevnt i første ledd og som er arbeidsøkende, og dennes familiemedlemmer, har rett til opphold i inntil seks måneder og i særlige tilfeller også utover seks måneder.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om beregning av oppholdstid og om hva som ligger i begrepet urimelig byrde for offentlige velferdsordninger. Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om når det foreligger særlige tilfeller som nevnt i tredje ledd, om meldeplikt for arbeidssøkende, hvilken myndighet utlendingen skal melde seg for og hvordan melding skal skje.

§ 112 Oppholdsrett i mer enn tre måneder for EØS-borgere

En EØS-borger har oppholdsrett utover tre måneder så lenge vedkommende

- a) er arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende,
- b) skal yte tjenester,
- c) råder over tilstrekkelige midler til å forsørge seg selv og eventuelle medfølgende familiemedlemmer og er omfattet av en sykeforsikring som dekker alle risikoer under oppholdet, eller
- d) er opptatt ved en godkjent utdanningsinstitusjon. Det er et vilkår at formålet med oppholdet hovedsakelig er utdanning, herunder yrkesrettet utdanning, at vedkommende er omfattet av en sykeforsikring som dekker alle risikoer under oppholdet, og avgir en erklæring om at vedkommende har tilstrekkelige midler til å dekke underhold for seg selv og eventuelle familiemedlemmer.

En utlending som oppholder seg i riket etter første ledd bokstav a, men som opphører å være arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende, bevarer likevel sin status som arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende dersom vedkommende

- a) er midlertidig arbeidsufør som følge av sykdom eller ulykke,
- b) dokumenterer å være ufrivillig arbeidsløs etter å ha hatt lønnet arbeid i mer enn ett år, og har meldt seg som arbeidssøkende hos Arbeids- og velferdsetaten,
- c) dokumenterer å være ufrivillig arbeidsløs etter utløpet av en tidsbegrenset arbeidskontrakt av mindre enn ett års varighet eller ufrivillig ha mistet sitt arbeid i løpet av de første tolv månedene, og har meldt seg som arbeidssøkende hos Arbeids- og velferdsetaten, eller
- d) påbegynner en yrkesrettet utdanning. Med mindre vedkommende ufrivillig er arbeidsløs, bevares status som arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende etter

første ledd bokstav a bare så lenge den yrkesrettede utdanningen har sammenheng med vedkommendes tidligere arbeid.

I tilfeller som nevnt i annet ledd bokstav c, bortfaller status etter første ledd bokstav a etter seks måneder.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hva som skal anses som tilstrekkelige midler etter første ledd bokstav c, om godkjente utdanningsinstitusjoner og om krav til erklæringen nevnt i første ledd bokstav d.

§ 113 Oppholdsrett i mer enn tre måneder for familiemedlemmer som er EØS-borgere

En EØS-borger som er familiemedlem og følger eller gjenforenes med en EØS-borger som har oppholdsrett etter § 112 første ledd bokstav a, b eller c, har rett til å oppholde seg i riket så lenge EØS-borgerens oppholdsrett består.

En EØS-borger som er ektefelle, samboer eller forsørget barn under 21 år og som følger eller gjenforenes med en EØS-borger med oppholdsrett etter § 112 første ledd bokstav d, har rett til å oppholde seg i riket så lenge EØS-borgerens oppholdsrett består.

Ved EØS-borgerens utreise fra riket eller død bevarer familiemedlemmer som er EØS-borgere oppholdsretten så lenge de selv oppfylder vilkårene i § 112 første ledd. Uansett bevarer EØS-borgerens barn og den personen som har foreldreansvaret, oppholdsretten så lenge barnet er opptatt ved en godkjent utdanningsinstitusjon.

Ved skilsmisse eller opphør av samboerskap bevarer familiemedlemmet til en EØS-borger oppholdsretten så lenge vedkommende selv oppfylder vilkårene i § 112 første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om en videre oppholdsrett for personer med foreldreansvar som nevnt i tredje ledd.

§ 114 Oppholdsrett i mer enn tre måneder for familiemedlemmer og andre utlendinger som ikke er EØS-borgere

Bestemmelsene i § 113 første og annet ledd gjelder tilsvarende for utlendinger som ikke er EØS-borgere, dersom de er familiemedlemmer til en EØS-borger med oppholdsrett etter § 112 første ledd bokstav a, b eller c, eller dersom de er ektefeller, samboere eller forsørget barn under 21 år som følger eller gjenforenes med en EØS-borger med oppholdsrett etter § 112 første ledd bokstav d.

En utlending som nevnt i § 110 fjerde ledd, har oppholdsrett i mer enn tre måneder så lenge dette skjer som ledd i utøvelsen av en tjeneste eller det er nødvendig for etableringen av en virksomhet i riket. Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift.

Ved EØS-borgerens død bevarer et familiemedlem som ikke er EØS-borger, oppholdsretten hvis vedkommende har hatt opphold i riket som familiemedlem i ett år før dødsfallet og oppfylder vilkårene i § 112 første ledd bokstav a, b eller c eller oppholder seg i riket som familiemedlem til en person som oppfylder vilkårene i § 112 første ledd bokstav a, b eller c. Ved en EØS-borgers utreise fra riket eller død bevarer uansett EØS-borgerens barn

og den personen som har foreldreansvaret, oppholdsretten så lenge barnet er opptatt ved en godkjent utdanningsinstitusjon.

Ved skilsmisse eller opphør av samboerskap bevarer EØS-borgerens familiemedlemmer som ikke er EØS-borgere, oppholdsretten så lenge de selv oppfylder vilkårene i § 112 første ledd bokstav a, b eller c, eller er familiemedlem til en person som oppfylder vilkårene i § 112 første ledd bokstav a, b eller c, forutsatt at

- a) ekteskapet på separasjonstidspunktet hadde vart i tre år og herunder ett år i riket,
- b) foreldreansvaret til barn av EØS-borgeren ved avtale eller dom er overført til ektefellen som ikke er EØS-borger,
- c) ektefellen som ikke er EØS-borger, eller eventuelle barn har vært utsatt for vold eller andre alvorlige overgrep i ekteskapet, eller
- d) ektefellen som ikke er EØS-borger, ved avtale eller dom utøver samvær med barn i riket.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om en videre oppholdsrett for personer med foreldreansvar eller samværsrett som nevnt i tredje og fjerde ledd, og ved opphør av samboerskap etter fjerde ledd.

§ 115 Varig oppholdsrett for EØS-borgere

En EØS-borger som etter §§ 112 og 113 har hatt sammenhengende lovlig opphold i riket i fem år, får varig oppholdsrett. Midlertidig opphold utenfor riket er under visse omstendigheter tillatt uten at kravet til sammenhengende opphold berøres. Den varige oppholdsretten består uavhengig av om vilkårene for opphold i §§ 112 og 113 er oppfylt. Den varige oppholdsretten bortfaller hvis innehaveren oppholder seg utenfor riket i mer enn to påfølgende år.

En EØS-borger som oppholder seg i riket etter § 112 første ledd bokstav a, får varig oppholdsrett selv om vedkommende ikke har hatt sammenhengende opphold i fem år hvis vedkommende

- a) ved opphør av sin yrkesaktivitet går over på førtidspensjon eller har nådd den alderen som er fastsatt i lovgivningen for rett til alderspensjon, og har hatt sammenhengende opphold i riket i mer enn tre år og arbeid i riket i minst de tolv forutgående månedene,
- b) har oppholdt seg sammenhengende i riket i mer enn to år og blir varig arbeidsufør, eller
- c) etter å ha arbeidet og oppholdt seg i riket i tre sammenhengende år, arbeider i et annet EØS-land, men fortsatt oppholder seg i riket og vender tilbake til bostedet daglig eller minst en gang i uken.

Hvis uførheten etter annet ledd bokstav b skyldes arbeidsulykke eller yrkessykdom som helt eller delvis gir vedkommende rett til offentlige ytelser, stilles ingen krav til oppholdets varighet.

En EØS-borger som er familiemedlem og bor sammen med en person som nevnt i annet ledd, får varig oppholdsrett på det tidspunktet varig oppholdsrett etter annet ledd inntreffer.

En EØS-borger som er familiemedlem og bor sammen med en EØS-borger med oppholdsrett etter § 112 første

ledd bokstav a, får varig oppholdsrett ved EØS-borgerens død selv om avdøde ikke hadde varig oppholdsrett etter første eller annet ledd, hvis

- a) avdøde hadde hatt opphold i riket i to sammenhengende år før dødsfallet, eller
- b) dødsfallet var forårsaket av en arbeidsulykke eller yrkessykdom.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hva som skal anses som sammenhengende lovlig opphold, om hva som ligger i midlertidig opphold utenfor riket, herunder om gyldige fraværsgrunner, om hva som ligger i vilkåret om å bo sammen og om bortfall av den varige oppholdsretten.

§ 116 Varig oppholdsrett for familiemedlemmer som ikke er EØS-borgere

Et familiemedlem som ikke er EØS-borger, og som etter § 114 første ledd har bodd sammen med en EØS-borger og har hatt sammenhengende lovlig opphold i riket i fem år, får varig oppholdsrett. Det samme gjelder et familiemedlem som ikke er EØS-borger og som etter § 114 tredje ledd første punktum eller fjerde ledd har hatt sammenhengende lovlig opphold i riket i fem år. Midlertidig opphold utenfor riket er under visse omstendigheter tillatt uten at kravet til sammenhengende opphold berøres. Den varige oppholdsretten består uavhengig av om vilkårene for opphold i § 114 er oppfylt. Den varige oppholdsretten bortfaller hvis innehaveren oppholder seg utenfor riket i mer enn to påfølgende år.

Varig oppholdsrett etter § 115 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende for familiemedlemmer som ikke er EØS-borgere.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hva som skal anses som sammenhengende lovlig opphold, om hva som ligger i midlertidig opphold utenfor riket, herunder om gyldige fraværsgrunner, om hva som ligger i vilkåret om å bo sammen og om bortfall av den varige oppholdsretten.

§ 117 Registreringsbevis for utlendinger med oppholdsrett etter §§ 112 eller 113

En EØS-borger som oppholder seg i riket etter §§ 112 eller 113 i mer enn tre måneder, skal registrere seg. Fristen for registrering er tre måneder fra innreisedatoen. Når EØS-borgeren framlegger dokumentasjon som nevnt i annet og tredje ledd, utstedes straks et registreringsbevis.

For registrering av en EØS-borger med oppholdsrett etter § 112 kan det i tillegg til gyldig identitetskort eller pass kreves framlagt

- a) bekreftelse fra arbeidsgiver på ansettelse eller bevis for at utlendingen utøver selvstendig næringsvirksomhet eller bekreftelse på avtale om tjenesteytelse, jf. § 112 første ledd bokstav a og b,
- b) sykeforsikring og dokumentasjon på at vedkommende har tilstrekkelige midler til å dekke underhold for seg selv og eventuelle familiemedlemmer, jf. § 112 første ledd bokstav c,
- c) bekreftelse på at vedkommende er opptatt ved en godkjent utdanningsinstitusjon, sykeforsikring og erklæ-

ring om at vedkommende råder over tilstrekkelige midler til å dekke underhold for seg selv og eventuelle familiemedlemmer, jf. § 112 første ledd bokstav d.

For registrering av en EØS-borger som oppholder seg i riket som familiemedlem med oppholdsrett etter § 113, kan det i tillegg til gyldig identitetskort eller pass kreves framlagt

- a) dokument som attesterer familieforholdet som er grunnlaget for oppholdsretten,
- b) registreringsbevis til EØS-borgeren som utlendingen følger eller gjenforenes med, og
- c) dokumentasjon på forsørgelse i tilfeller hvor status som familiemedlem er betinget av at utlendingen forsørges, jf. § 110 tredje ledd bokstav c og d.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hvilken myndighet som registrerer og utsteder registreringsbevis og om å fastsette gebyr for utstedelsen. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om arbeidssøkerens plikt til å registrere seg når EØS-borgeren finner arbeid etter utløpet av fristen i første ledd.

§ 118 Oppholdskort for utlendinger med oppholdsrett etter § 114 som ikke er EØS-borgere

En utlending som oppholder seg i riket etter § 114 i mer enn tre måneder, plikter å anskaffe oppholdskort. Søknadsfristen for oppholdskort er tre måneder fra innreisedatoen. Når utlendingen framlegger dokumentasjon som nevnt i annet ledd, utstedes straks et bevis for at søknad om oppholdskort er levert.

Ved søknad om oppholdskort for familiemedlemmer skal det framlegges

- a) gyldig pass,
- b) dokument som attesterer familieforholdet som er grunnlaget for oppholdsretten,
- c) registreringsbevis til EØS-borgeren som utlendingen følger eller gjenforenes med,
- d) dokumentasjon på forsørgelse i tilfeller hvor status som familiemedlem er betinget av at utlendingen forsørges, jf. § 110 tredje ledd bokstav c og d.

Ved søknad om oppholdskort for utlendinger som nevnt i § 110 fjerde ledd skal det framlegges

- a) gyldig pass og
- b) dokumentasjon på at utlendingen skal utføre arbeid etter reglene om fri bevegelighet for tjenester i EØS-avtalen, eller skal etablere seg etter reglene om fri etableringsrett i EØS-avtalen.

Søknad om oppholdskort avgjøres innen seks måneder etter at søknaden er levert. Oppholdskortet er gyldig i fem år eller for EØS-borgerens oppholdsperiode hvis varigheten av denne antas å bli kortere enn fem år. Med mindre særlige grunner foreligger, opphører oppholdskortets gyldighet ved opphold utenfor riket i mer enn seks måneder per år.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hvilken myndighet som mottar søknad om og utsteder oppholdskort og om å fastsette gebyr for utstedelsen. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om dokumentasjon etter annet og tredje ledd, om varigheten av

oppholdskortet og om gyldighet ved opphold utenfor riket etter fjerde ledd.

§ 119 Oppholdsbevis og oppholdskort for utlendinger med varig oppholdsrett etter §§ 115 og 116

En EØS-borger som oppholder seg i riket etter § 115, gis etter søknad varig oppholdsbevis.

En utlending som oppholder seg i riket etter § 116, gis etter søknad varig oppholdskort. Søknad om varig oppholdskort skal leveres før utløpet av gyldighetsperioden for oppholdskort utstedt etter § 118.

Utlendingsdirektoratet avgjør søknader om varig oppholdsbevis og varig oppholdskort etter denne bestemmelsen.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om hvilken myndighet som mottar søknad om og utsteder varig oppholdsbevis og varig oppholdskort og om fastsettelse av gebyr for utstedelsen. Kongen kan fastsette at politiet gis myndighet til å innvilge søknader etter denne bestemmelsen.

§ 120 Krav til vandel mv. Tilbakekall av oppholdsdokumenter

En utlending som ellers fyller vilkårene for oppholdsrett etter dette kapittelet, har ikke slik rett dersom det foreligger omstendigheter som vil gi grunn til å nekte utlendingen adgang til eller opphold i riket etter andre bestemmelser i loven. Det samme gjelder dersom utlendingen mot bedre vitende har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning.

Registreringsbevis, oppholdskort, varig oppholdsbevis og varig oppholdskort kan tilbakekalles av grunner som nevnt i første ledd.

Utlendingsdirektoratet treffer vedtak om tilbakekall etter annet ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift.

§ 121 Bortvisning

EØS-borgere og deres familiemedlemmer kan bortvises når

- de ikke viser gyldig pass eller annet godkjent reisedokument eller visum når dette er nødvendig,
- de reiser inn eller oppholder seg i riket uten rett til innreise, oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter §§ 111, 112, 113, 114, 115 eller 116, og de heller ikke har rett til innreise eller oppholdstillatelse etter lovens alminnelige bestemmelser, eller
- det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning.

Bortvisning etter første ledd bokstav a og c må skje ved innreise eller senest innen sju dager etter innreise.

Utlendingsdirektoratet treffer vedtak om bortvisning.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om at bortvisning etter første ledd bokstav a og c kan treffes av politiet.

§ 122 Utvisning av hensyn til offentlig orden og sikkerhet

En utlending med oppholdsrett etter §§ 111, 112, 113 eller 114 kan utvises når hensynet til offentlig orden eller

sikkerhet tilsier det. Det er et vilkår for utvisning at det hos utlendingen foreligger, eller må antas å foreligge, personlige forhold som innebærer en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot grunnleggende samfunnshensyn. Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om hva som er omfattet av offentlig orden og sikkerhet.

En utlending som kan utvises etter første ledd, kan likevel ikke utvises når utlendingen

- har varig oppholdsrett etter §§ 115 eller 116 med mindre tungtveiende hensyn til offentlig orden eller sikkerhet tilsier det,
- er EØS-borger som har oppholdt seg ti år i riket, med mindre det er tvingende nødvendig av hensyn til offentlig sikkerhet, eller
- er EØS-borger som er mindreårig, med mindre det er tvingende nødvendig av hensyn til offentlig sikkerhet. Dette gjelder likevel ikke overfor mindreårige hvis utvisning av den mindreårige er nødvendig for å ivareta hensynet til barnets beste.

En utlending som har overtrådt straffeloven §§ 147 a eller 147 b, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse, kan utvises uavhengig av bestemmelsene i annet ledd.

Utvisning etter bestemmelsene i denne paragrafen beslutes ikke dersom det i betraktning av forholdets alvor og utlendingens tilknytning til riket, vil utgjøre et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller familiemedlemmene. Ved vurderingen av om utvisning utgjør et uforholdsmessig tiltak, skal det blant annet legges vekt på varigheten av vedkommendes opphold i riket, alder, helse-tilstand, familiesituasjon, økonomisk situasjon, sosial og kulturell integrering i riket og tilknytning til hjemlandet. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift.

§ 123 Utvisning av hensyn til folkehelsen

En utlending med oppholdsrett etter § 111 kan utvises når det er nødvendig av hensyn til folkehelsen og myndighetene har iverksatt beskyttelsestiltak i forhold til egne borgere.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift.

§ 124 Innreiseforbud og vedtaksmyndighet

Utvisning er til hinder for senere innreise. Innreiseforbudet kan gjøres varig eller tidsbegrenset, men ikke for kortere tidsrom enn to år. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på forhold som nevnt i § 122 første ledd.

Innreiseforbudet kan etter søknad oppheves dersom nye omstendigheter tilsier det. Dersom særskilte omstendigheter foreligger, kan den som er utvist, etter søknad få adgang til riket for kortvarig besøk selv om innreiseforbudet ikke oppheves, men som regel ikke før ett år er gått fra utreisen.

Utlendingsdirektoratet treffer vedtak om utvisning etter bestemmelsene i §§ 122 og 123, og avgjør også søknad om adgang til riket fra en utlending som er utvist.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift.

§ 125 *Overgangsordninger for nye avtaleparter til EØS-avtalen*

Ved utvidelse av EØS-avtalen til nye avtaleparter kan Kongen i forskrift fastsette overgangsordninger som avviker fra bestemmelsene i dette kapittelet.

Noverande §§ 124 og 125 blir §§ 126 og 127.

II

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) vert gjort følgjande endringar:

§ 37 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

For behandling av fingeravtrykk i henhold til *avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits* om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat, gjelder reglene i § 37 e.

Ny § 58 b skal lyde:

§ 58 b *Midlertidig gjennomføring av bestemmelsene i direktiv 2004/38/EF*

Kongen kan i forskrift innføre en ordning med registreringsplikt for EØS-borgere. Kravet om oppholdstillatelse for en EØS-borger etter dette kapitlet, jf. §§ 50, 51, 54 og 55 bortfaller hvis EØS-borgeren oppfyller registreringsplikten.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om at EØS-borgere og deres familiemedlemmer som kan dokumentere fem års sammenhengende lovlig opphold i riket, etter søknad kan gis varig oppholdsrett.

III

I lov 30. juni 2006 nr. 37 om endringar i utlendingslova vert endringa i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 37 femte ledd oppheva.

IV

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan fastsetje at dei enkelte føresegnene tek til å gjelde til ulik tid.

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei vil røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 60 mot 17 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 16.11.03)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Presidenten går ut frå at Framstegspartiet også her vil røyste imot.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedteken med 58 mot 17 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 16.11.28)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det sett fram sju forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Ib Thomsen på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Venstre
- forslag nr. 2, frå Ib Thomsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslaga nr. 3–7, frå Ib Thomsen på vegner av Framstegspartiet

Det blir først votert over forslaga nr. 3–6, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«§ 3-1 annet ledd skal lyde:

Leiens størrelse fastsettes som det beløp partene selv blir enige om skal gjelde.

Lovforslaget § 3-1 annet ledd blir nytt tredje ledd.»

Forslag nr. 4 lyder:

«§ 3-5 annet ledd nytt annet punktum, skal lyde:

Utleie av boliger til studenter er unntatt fra kravet om særskilt konto.»

Forslag nr. 5 lyder:

«§ 3-8 nytt fjerde ledd skal lyde:

Slik medvirkning er ikke å regne som en aksept av lovligheten av deponeringen eller størrelsen på det deponerte beløpet.»

Forslag nr. 6 lyder:

«§ 7-1 første ledd første punktum skal lyde:

Leieren har rett til å ta opp i sin husstand sin ektefelle eller samboer, sine egne eller ektefelles eller samboers barn.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 60 mot 17 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 16.12.19)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet og Høgre. Forslaget lyder:

«§ 3-6 annet punktum oppheves.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei med 51 mot 26 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 16.12.44)

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov
om endringer i husleieloven

I

I lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-13 femte ledd bokstav a skal lyde:

- a) forsinkelsen, mangelen eller tapet skyldes feil eller forsømmelse på utleierens side, eller

§ 3-1 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder utleierens utgifter til vann og avløp når disse utgiftene skal betales etter målt forbruk.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3 *Oppgjørsmåte*

Utleieren kan gi anvisning om overføringsmåten av leien dersom dette ikke medfører merutgifter eller vesentlig ulempe for leieren. Leieren har likevel alltid rett til å betale leie gjennom finansinstitusjon som har rett til å tilby slik tjeneste i Norge. Leieren plikter ikke å overføre leie til utlandet.

Betaler leieren gjennom finansinstitusjon, skal betaling i forhold til forfallsreglene anses for skjedd når

- a) beløpet er mottatt av finansinstitusjon i Norge, eller
b) et betalingsoppdrag er mottatt av finansinstitusjon i Norge, forutsatt at det er dekning for oppdraget.

Overskriften i § 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Betaling for elektrisitet og brensel mv.*

§ 3-4 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder hvis leieren skal bidra særskilt til utleierens utgifter ved forbruk av vann og avløp i eiendommen.

§ 3-4 annet ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Det samme flertall av leierne kan kreve at det blir installert apparat for måling av den enkeltes forbruk av vann og avløp. Utleieren kan i så fall over et tidsrom på ett år utlikne omkostningene ved slike installasjoner på samtlige leiere i eiendommen.

§ 3-5 annet til åttende ledd skal lyde:

Det deponerte beløp skal settes på særskilt konto i leierens navn med vanlige rentevilkår i finansinstitusjon som har rett til å tilby slik tjeneste i Norge.

Så lenge leieforholdet varer, kan ingen av partene disponere over beløpet på egen hånd. Leieren kan likevel kreve opptjente renter utbetalt fra finansinstitusjonen.

Etter leieforholdets opphør skal finansinstitusjonen etter krav fra utleieren med frigjørende virkning utbetale skyldig leie fra kontoen dersom:

- a) partene skriftlig har avtalt at leien skal godskrives annen konto i den samme finansinstitusjonen,

b) utleieren har dokumentert *skyldig leie, og*

c) *leieren ikke dokumenterer å ha reist søksmål innen fem uker etter at varselet etter femte ledd er sendt.*

Krever utleieren utbetaling etter fjerde ledd, skal finansinstitusjonen varsle leieren om kravet og opplyse om at beløpet vil bli utbetalt til utleieren hvis leieren ikke innen fem uker etter at varselet er sendt, dokumenterer å ha reist søksmål. Varselet skal sendes til leierens oppgitte adresse og til en eventuell oppgitt elektronisk postadresse.

Hver av partene kan kreve utbetaling av det deponerte beløpet i samsvar med den annen parts skriftlige samtykke, rettskraftig dom eller annen avgjørelse som har virkning som rettskraftig dom. Krever leieren utbetaling av depositum ut over opptjente renter, skal finansinstitusjonen varsle utleieren skriftlig om kravet og opplyse om at beløpet vil bli utbetalt til leieren hvis utleieren ikke innen fem uker etter at varselet ble sendt, fremmer krav etter bestemmelsene i fjerde ledd eller dokumenterer å ha reist søksmål. Mottar ikke finansinstitusjonen slikt krav eller dokumentasjon innen fristen, og leieren ikke har trukket kravet tilbake, skal finansinstitusjonen med frigjørende virkning utbetale beløpet til leieren.

Utleieren dekker kostnadene med å opprette depositumskonto. Utleieren kan anviske i hvilken finansinstitusjon depositumskontoen skal opprettes så sant dette ikke er til vesentlig ulempe for leieren. Leieren plikter ikke å opprette depositumskonto i utlandet.

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsene i paragrafen her.

§ 3-8 første ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Leieren skal gi utleieren melding om begrunnelsen for deponeringen og gi utleieren fjorten dagers frist til å medvirke til deponeringen. Fristen regnes fra meldingen er sendt.

§ 3-8 nytt tredje ledd skal lyde:

Er utleierens manglende medvirkning eneste grunn til at deponering etter annet ledd ikke kan skje, kan avtalen ikke sies opp eller heves på grunn av manglende leiebetaling hvis leieren setter beløpet inn på egen konto atskilt fra leierens øvrige midler. Hvis utleieren på et senere tidspunkt vil medvirke til deponering etter annet ledd, plikter leieren innen rimelig tid å overføre beløpet til konto som nevnt i annet ledd.

§ 4-5 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsen i § 4-2 gjelder ikke for særskilt betaling av en forholdsmessig andel av utgiftene ved forbruk av elektrisitet, brensel, vann eller avløp i eiendommen, jf. § 3-4.

§ 5-3 annet ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Leieren plikter også å foreta nødvendig funksjonskontroll, rengjøring, batteriskift, testing og lignende av røykvarsler og brannslukningsutstyr. Må gjenstander som tilhører utleieren skiftes ut, påhviler dette utleieren hvis annet ikke er avtalt.

§ 7-1 tredje punktum skal lyde:

Godkjenning kan bare nektes dersom vedkommende persons forhold gir saklig grunn til det *eller husrommet klart blir overbefolket*.

§ 7-3 annet punktum skal lyde:

Godkjenning kan bare nektes dersom framleierens forhold gir saklig grunn til det *eller husrommet klart blir overbefolket*.

§ 7-4 annet punktum skal lyde:

Godkjenning kan bare nektes dersom framleierens forhold gir saklig grunn til det *eller husrommet klart blir overbefolket*.

§ 7-5 annet punktum skal lyde:

Blir godkjenning nektet uten at framleierens forhold gir saklig grunn til det *eller husrommet klart blir overbefolket*, kan leieren si opp med varsel som nevnt i § 9-6.

Overskriften i § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 Framleierens stilling *ved opphør av hovedleieavtalen*

§ 9-2 første og annet ledd skal lyde:

En leieavtale som er inngått for bestemt tid, opphører uten oppsigelse ved utløpet av den avtalte leietid. *Ved utleie av bolig må utleieren skriftlig opplyse at leieavtalen ikke kan sies opp i den avtalte leietid.*

En tidsbestemt leieavtale *kan sies opp i leietiden i samsvarende med bestemmelsene i §§ 9-4 til 9-8, dersom det er avtalt, eller dersom utleieren har forsømt sin opplysningsplikt etter første ledd annet punktum.*

§ 11-1 skal lyde:

§ 11-1 *Boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet*

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder utleie av *offentlig disponert bolig som skal brukes av vanskeligstilte på boligmarkedet. Bestemmelsene gjelder også utleie av annen bolig som er forbeholdt vanskeligstilte på boligmarkedet etter vedtak av organ for stat, fylkeskommune eller kommune. Med vanskeligstilte på boligmarkedet menes personer som trenger hjelp til å skaffe seg bolig på grunn av dårlig økonomi, nedsatt funksjonsevne, helsemessige eller sosiale problemer, dårlige kunnskaper om det norske boligmarkedet eller liknende forhold.*

Bestemmelsene gjelder bare dersom leieren har fått opplyst skriftlig at avtalen gjelder bolig som skal brukes av vanskeligstilte på boligmarkedet, og hvilke unntak som er avtalt etter paragrafen her.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlem som nevnt i § 7-1 første punktum bare kan skje med utleierens godkjenning. Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom forhold knyttet til boligens utforming eller formål tilsier det.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlem som nevnt i § 7-1 annet punktum og framleie av del av bolig som nevnt i § 7-3 bare kan skje med utleierens godkjenning.

Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom husrommet klart blir overbefolket, eller dersom det er nødvendig på grunn av forhold ved vedkommende person, eller forhold knyttet til boligens utforming eller formål.

Det kan avtales at framleie ved midlertidig fravær som nevnt i § 7-4 kan nektes dersom utleieren tilbyr seg å disponere boligen under leierens fravær, og leieren gis rett til å ta boligen i bruk igjen etter fraværet.

Dersom det foreligger særlige grunner, kan det inngås tidsbestemt leieavtale for kortere tid enn tre år uten hinder av § 9-3. Det er ikke adgang til å inngå mer enn én tidsbestemt avtale for samme bolig mellom de samme partene av kortere varighet enn det som følger av § 9-3. Dersom det foreligger tungtveiende grunner, kan det likevel inngås flere tidsbestemte leieavtaler av kortere varighet enn det som følger av § 9-3. En tidsbestemt leieavtale inngått i strid med bestemmelsene her, skal anses som tidsubestemt.

Uten hinder av bestemmelsene i § 3-7 kan det avtales at leier av bolig som nevnt i første ledd skal yte et lån til utleieren, dersom stat, fylkeskommune eller kommune er utleier.

§ 11-2 skal lyde:

§ 11-2 *Elev- og studentboliger*

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder utleie av bolig som etter vedtak av organ for stat, fylkeskommune eller kommune skal brukes av *elever og studenter*. Bestemmelsene gjelder bare dersom leieren har fått opplyst skriftlig at avtalen gjelder *slik* bolig, og at dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlem som nevnt i § 7-1 første punktum bare kan skje med utleierens godkjenning. Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom forhold knyttet til boligens utforming eller formål tilsier det.

Det kan avtales at opptak av husstandsmedlem som nevnt i § 7-1 annet punktum og framleie av del av bolig som nevnt i § 7-3 bare kan skje med utleierens godkjenning. Godkjenning kan i så fall bare nektes dersom husrommet klart blir overbefolket, eller dersom det er nødvendig på grunn av forhold ved vedkommende person, eller knyttet til boligens utforming eller formål.

Framleie etter § 7-4 ved midlertidig fravær kan nektes dersom utleieren tilbyr seg å disponere boligen under leierens fravær, og leieren gis rett til å ta boligen i bruk igjen etter fraværet.

Uten hinder av bestemmelsene i kapittel 9 om opphør kan det avtales at leieavtalen skal falle bort uten oppsigelse ved *endt semester, endt studieår eller endt utdanning*. Uten hinder av § 9-3 kan partene også inngå en tidsbestemt leieavtale for kortere tid enn tre år. Er leieavtalen ikke inngått for bestemt tid, har leieren før fraflytting alltid krav på varsel med frist som nevnt i § 9-6.

Uten hinder av § 3-5 tredje ledd *kan det avtales at rentene av konto for depositum skal godskrives utleieren.*

Uten hinder av § 3-2 første ledd annet punktum kan det avtales forskuddsbetaling for inntil tre måneder.

§ 12-2 annet til fjerde ledd skal lyde:

Takstnemnda skal bestå av tre medlemmer og oppnevnes av tingretten i den rettskrets hvor eiendommen ligger. For takstnemnda gjelder bestemmelsene i domstolsloven §§ 106 og 108 så langt de passer. *Hver av partene kan sette fram krav om ny takstnemnd innen fjorten dager etter at takstnemndas skriftlige og begrunnede avgjørelse er mottatt. Tingretten skal ta kravet til følge hvis:*

- a) *avgjørelsen bygger på uforsvarlig saksbehandling eller uriktig oppfatning av faktiske omstendigheter, og dette må antas å ha påvirket verdsettelsen i vesentlig grad, eller*
- b) *verdsettelsen åpenbart er uriktig.*

Hver av partene kan bringe saken inn for tingretten ved stevning. Stevningen må være inngått til retten innen *én måned* etter at takstnemndas skriftlige og begrunnede avgjørelse er mottatt. På samme måte kan saken bringes inn for tingretten dersom takstnemndas avgjørelse ikke foreligger to måneder etter oppnevningen. En avgjørelse som ikke er brakt inn for retten innen fristen nevnt i *annet* punktum, har virkning som en rettskraftig dom. Retten kan gi oppfriskning for oversittelse av frist som nevnt i annet punktum.

Retten skal fastsette godtgjørelsen for medlemmene av takstnemnda. Retten kan bestemme at den som har krevd takst skal betale inn et beløp til sikkerhet for godtgjørelsen. Utleieren skal bære kostnadene dersom takstnemnda fastsetter et lavere beløp enn det utleieren har vært villig til å betale for påkostningene. Ellers skal leieren betale kostnadene. Rettens avgjørelse treffes ved kjennelse og skal begrunnes. Partene kan anke kjennelsen innen *én måned*.

§ 12-5 første punktum skal lyde:

Departementet *kan i en eller flere kommuner opprette et partssammensatt utvalg til behandling av tvister etter loven her og etter lov 16. juni 1939 nr. 6 om husleie (Husleietvistutvalg).*

II

Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i verk de enkelte bestemmelser til ulik tid.
2. Endringene i § 3-5 gjelder for depositumskontoer opprettet etter ikrafttredelse av disse endringene.
3. Endringen i § 9-2 gjelder for tidsbestemt avtale inngått etter ikrafttredelse av denne endringen.
4. Endringene i § 11-1 gjelder for avtaler som er inngått etter ikrafttredelse av disse endringene.
5. Endringene i § 12-2 gjelder for avgjørelser som er truffet av takstnemnda etter ikrafttredelse av disse endringene.

Presidenten: Til I § 3-1 første ledd nytt tredje punktum er det sett fram eit forslag, nr. 1, frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 3-1 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:
Det samme gjelder utleiers utgifter til vann og avløp,

renovasjon og feiing når disse utgiftene skal betales målt for bruk og forbruk.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I § 3-1 første ledd, nytt tredje punktum og forslaget frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre blei tilrådinga vedteken med 47 mot 30 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.13.16)

Presidenten: Til I § 12-2 annet ledd første punktum er det sett fram eit forslag, nr. 7, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«§ 12-2 annet ledd første punktum, skal lyde:

Takstnemnda består av en takstmann som oppnevnes av tingretten i den rettskrets hvor eiendommen ligger.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I § 12-2 annet ledd første punktum og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 60 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.13.42)

Presidenten: Det blir så votert over I § 12-5 første punktum.

Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil stemme imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 46 mot 31 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.14.10)

Presidenten: Det blir så votert over resten av I og II.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det sett fram sju forslag. Det er

- forslaga nr. 1 og 2, frå Ib Thomsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslag nr. 3, frå Ib Thomsen på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 4, frå Bent Høie på vegner av Høgre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 5, frå Bent Høie på vegner av Høgre
- forslag nr. 6, frå Bjørg Tørresdal på vegner av Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 7, frå Bjørg Tørresdal på vegner av Kristeleg Folkeparti

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om å etablere en ny forvaltningsstruktur med bare to folkevalgte nivåer, stat og kommune.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avvikle dagens ramrefinansieringssystem og erstatte dette med et nytt systemfordirektestatligstykkprisfinansieringavgrunnleggende velferdstjenester som helse, omsorg, grunnskole, videregående utdanning samt sosiale tjenester.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak medavklaringavfinansieringsordningenforallgodkjent fagskoleutdanning.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen åpne for forsøk med oppgaveoverføring fra stat til fylkeskommuner, og til fylkeskommuner i samarbeid.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte når de regionale forskningsfondene skal lokaliseres.»

Desse forslaga blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Det blir først votert over forslag nr. 5, frå Høgre.

Forslaget lyder:

«Samisk parlamentarisk råd oppnevner på fritt grunnlag to eksterne styremedlemmer og personlige varamedlemmer for disse ved Samisk høgskole.»

Votering:

Forslaget frå Høgre blei med 69 mot 8 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 16.15.30)

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

Lov

om endringer i forvaltningslovgivningen mv.
(gjennomføring av forvaltningsreformen)

I

Lovendringer til gjennomføring av forvaltningsreformen

1. I lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd skal lyde:

I viltforvaltningen er det følgende organer:

1. departementet
2. Direktoratet for naturforvaltning
3. fylkesmannen
4. *fylkeskommunen*
5. kommunen

§ 21 annet ledd skal lyde:

Innen en avstand av 2 kilometer fra land, herunder holmer og skjær, er det forbudt å drive jakt fra motorbåt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor. *Fylkeskommunen* kan for bestemte områder og tidsrom øke eller minske avstanden.

§ 37 sjette ledd skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om gjennomføring av bestemmelsene i denne paragraf, herunder om at *fylkeskommunen* skal tre i stedet for kommunen når eiendommene ligger i forskjellige kommuner.

§ 38 fjerde ledd skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om gjennomføring av bestemmelsene i denne paragraf, herunder at *fylkeskommunen* skal tre i stedet for kommunen når eiendommene ligger i forskjellige kommuner.

§ 51 første ledd skal lyde:

Skuddpremie kan bare fastsettes for viltarter som har jakttid og som gjør skade. Fastsettelse av skuddpremie trenger godkjennelse av *fylkeskommunen* eller den *fylkeskommunen* i samråd med direktoratet gir fullmakt.

2. I lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner oppheves § 60 nr. 6.

3. I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. skal § 6 første ledd lyde:

Fiskeforvaltningen etter denne lov er:

- a) Departementet
- b) Direktoratet for naturforvaltning
- c) Fylkesmannen
- d) *Fylkeskommunen*
- e) Kommunen

4. I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa skal ny § 13-3 c lyde:

§ 13-3 c *Fylkeskommunens ansvar for veiledning og kvalitetsutviklingstiltak*

Fylkeskommunen skal etter oppdrag fra departementet veilede om og bidra til kvalitetsutviklingstiltak som bl.a. kan gi god sammenheng mellom grunnskolen og videregående opplæring. Departementet kan gi nærmere forskrifter om disse oppgavene.

5. I lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning gjøres følgende endringer:

Ny § 1a skal lyde:

§ 1 a *Fylkeskommunalt ansvar for fagskoleutdanning*

Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Offentlig tilskudd til fagskoleutdanning*

Tilbydere av godkjent fagskoleutdanning kan søke fylkeskommunen om offentlig tilskudd.

Departementet fører tilsyn med tilbydere av fagskoleutdanning som mottar offentlig tilskudd.

Departementet kan gi forskrift om nærmere regler for offentlig tilskudd til fagskoleutdanning, årsregnskap og tilsyn.

§ 9 første og annet ledd skal lyde:

Tilbydere av fagskoleutdanning kan bare kreve egenbetaling fra studenter i den grad det ikke ved tildeling av offentlige tilskudd er forutsatt at utdanningen skal være gratis.

Tilbydere av fagskoleutdanning skal la offentlige tilskudd og egenbetaling fra studentene komme studentene til gode.

6. I lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2 *Eierforhold*

Selskapet eies av staten med 51 prosentandeler og fylkeskommunene med 49 prosentandeler.

§ 6 skal lyde:

§ 6 *Forholdet til annen lovgivning*

Forvaltningsloven gjelder ikke for selskapet, heller ikke når det treffer enkeltvedtak på vegne av staten. Kapitlene IV-VI i forvaltningsloven gjelder ikke i saker som ansatte i norsk utenriktjeneste behandler for selskapet.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) gjelder ikke for selskapet.

Lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) og lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven) gjelder ikke for ansatte i selskapet.

Selskapet regnes som offentlig organ etter lov om arkiv 4. desember 1992 nr. 126 § 2 bokstav g.

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Eiernes innskudd*

Eiernes innskudd i selskapet fastsettes i vedtektene og vedtas av foretaksmøtet. Senere endringer av innskuddet vedtas av foretaksmøtet.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Selskapets finansiering m.m.*

Selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd fra staten. Fra fylkeskommunene og andre offentlige aktører kan selskapet finansiere sin virksomhet ved lån og tilskudd. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre private aktører. Den bevillende myndighet kan fastsette nærmere vilkår for bruk av midlene.

§ 9 skal lyde:

§ 9 *Eiernes ansvar*

Eierne er ansvarlige for selskapets forpliktelser.

Ved oppløsning av selskapet har eierne solidarisk plikt til å skyte inn midler i selskapet i den grad det er nødvendig for å gi øvrige fordringshavere dekning.

§ 10 skal lyde:

§ 10 *Selskapets virkemidler*

For å fremme formål som nevnt i § 1, kan selskapets midler brukes til:

1. Finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger
2. Rådgiving og kompetansehevende tiltak
3. Nettverk og infrastruktur
4. Profilering av norsk næringsliv i utlandet

Eierne kan gi nærmere regler om selskapets virkemidler gjennom foretaksmøtet.

For å fremme formålet i § 1 kan eierne gjennom foretaksmøtet tillegge selskapet å utføre oppgaver knyttet til forvaltningen av andre statlige og regionale virkemidler, og kan i denne forbindelse fastsette nærmere regler om utøvelsen av slike oppgaver.

§ 11 skal lyde:

§ 11 *Organisering på regionalt nivå*

Selskapet skal ha en organisering som er tilpasset ulike behov i regionene. Selskapet skal samarbeide med regionale aktører. Samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og den enkelte aktør.

§ 13 skal lyde:

§ 13 *Selskapets ledelse*

Selskapet ledes av et hovedstyre og en administrerende direktør.

Selskapet skal ha regionale styrer som bemyndiges av hovedstyret og administrerende direktør.

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Styrenes sammensetning m.m.*

Selskapet skal ha et hovedstyre på minst seks medlemmer.

Ved behandling av administrative saker suppleres *hovedstyret* med ytterligere to styremedlemmer som velges av og blant de ansatte.

Hovedstyret kan ha varamedlemmer.

Hovedstyret oppnevnes av foretaksmøtet med unntak av de ansattes *valgte styremedlemmer*.

Hovedstyret skal ha en leder og nestleder som velges av foretaksmøtet.

Eierne kan i foretaksmøtet oppnevne en valgkomité som fremmer forslag i forbindelse med hovedstyrevalg.

Selskapet skal ha regionale styrer på maksimum åtte medlemmer.

Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styrene gjelder tilsvarende.

Administrerende direktør kan ikke være medlem av styrene.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Tjenestetid*

Hovedstyremedlemmene tjenestegjør i fire år. Kortere tjenestetid kan fastsettes i spesielle tilfeller. Tjenestetiden opphører ved utløpet av det ordinære foretaksmøtet i det år tjenestetiden utløper.

Et *hovedstyremedlem* blir stående inntil nytt styremedlem blir valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Opphør av styreverv i hovedstyret før tjenestetiden er utløpt*

Når særlige forhold foreligger, har et *hovedstyremedlem* rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Ved fratredelse skal det gis rimelig forhåndsvarsel til *eierne* og *hovedstyret*. Medlem av *hovedstyret* som er *valgt* av foretaksmøtet kan til enhver tid fjernes ved beslutning av foretaksmøtet.

Opphører vervet for et *hovedstyremedlem* før utløpet av tjenestetiden og vararepresentant for ham eller henne ikke er valgt, skal foretaksmøtet velge et nytt *hovedstyremedlem* for resten av perioden. Valget kan likevel utstå til neste ordinære foretaksmøte dersom *hovedstyret* er vedtaksført med de gjenværende medlemmer og *varamedlemmer*.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Hovedstyrets myndighet*

Forvaltningen av selskapet hører under *hovedstyret*, som også påser at virksomheten drives i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av loven her og i forskrift gitt i medhold av loven.

Hovedstyret har ansvaret for en forsvarlig organisering av selskapet og skal påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. *Hovedstyret* skal føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av virksomheten.

Hovedstyret skal velge regionale styrer og fastlegge nærmere regler for deres virksomhet. *Hovedstyret* kan oppnevne en valgkomité som fremmer forslag i forbindelse med valg til regionstyrer.

I vedtektene kan det bestemmes at visse saker skal avgjøres av *hovedstyret*.

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Hovedstyrets møter*

Hovedstyrets leder sørger for at styret holder møte så ofte som nødvendig. Et medlem av *hovedstyret* eller administrerende direktør kan kreve at *hovedstyret* sammenkalles. Om ikke *hovedstyret* for det enkelte tilfelle bestemmer noe annet, har administrerende direktør rett til å være tilstede og til å uttale seg på *hovedstyremøtene*.

Hovedstyrets møter ledes av *styrelederen*, eller i hans eller hennes fravær, av nestlederen. Er ingen av disse tilstede, velger *hovedstyret* selv sin møteleder.

Ved *hovedstyrets* møter skal det føres protokoll som underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Dersom *hovedstyremedlem* eller administrerende direktør er uenig i *hovedstyrets* beslutning, kan de kreve sin oppfatning innført i *protokollen*.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Vedtaksførhet og flertallskrav*

Hovedstyret er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak er tilstede. *Hovedstyret* kan likevel ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmene av styret så vidt mulig er gitt mulighet til å delta i behandling av saken.

Som *hovedstyrets* beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning må likevel alltid utgjøre mer enn 1/3 av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak.

Ved valg og ansettelse anses den valgt eller ansatt som får flest stemmer. *Hovedstyret* kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemming dersom ingen får flertall av de avgitte stemmer. Står stemmene likt ved valg av møteleder, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Administrerende direktør*

Selskapet skal ha en administrerende direktør som tilsettes av *hovedstyret*. *Hovedstyret* fastsetter også administrerende direktørs lønn. *Hovedstyret* treffer vedtak om å si opp eller avskjedige administrerende direktør.

§ 21 skal lyde:

§ 21 *Administrerende direktørs myndighet*

Administrerende direktør forestår den daglige ledelse av selskapet, og skal følge de retningslinjer og pålegg som *hovedstyret* gir. Administrerende direktør skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning, eller som etter vedtektene eller annet vedtak av foretaksmøtet hører under *hovedstyret*. Slike saker kan administrerende direktør bare avgjøre om *hovedstyret* i enkelte tilfelle har gitt ham eller henne myndighet til det, eller *hovedstyrets* beslutning ikke kan forventes uten vesentlig ulempe for foretakets virksomhet. *Hovedstyret* skal i så fall snarest underrettes om saken.

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Hovedstyrets og administrerende direktørs representasjonsrett*

Hovedstyret representerer selskapet utad og tegner dets firma.

Hovedstyret kan gi hovedstyremedlem eller administrerende direktør rett til å tegne selskapets firma. Vedtektene kan begrense *hovedstyrets* myndighet etter første punktum og også selv gi bestemmelser om fullmakt som der nevnt.

Administrerende direktør representerer selskapet utad i saker som faller innenfor hans eller hennes myndighet etter § 21.

§ 27 annet punktum skal lyde:

Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som *hovedstyret* eller noen som har fullmakt fra *hovedstyret* gir på vegne av selskapet til finansinstitusjoner og *eierne*.

§ 28 skal lyde:

§ 28 *Allment om foretaksmøtets myndighet og sammensetning*

Eierne utøver den øverste myndigheten i selskapet i foretaksmøtet. *Eiernes* myndighet i selskapet kan ikke utøves utenom i foretaksmøtet. *De sakene som etter lov eller vedtekter hører inn under selskapet, skal behandles i foretaksmøtet.*

Staten representert ved eierdepartementet, øvrige *eiere*, selskapets *hovedstyre*, administrerende direktør og revisor har rett til å være tilstede og til å uttale seg i foretaksmøtet. Administrerende direktør og *hovedstyrets* leder har plikt til å være tilstede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder. Foretakets revisor har plikt til å være tilstede i den grad de sakene som skal behandles er av slik art at revisors nærvær er ønskelig.

Ved voteringer i foretaksmøtet vil hver eiers stemmeantall følge av deres eierandel.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a *Flertallskrav*

Før beslutning av foretaksmøtet kreves flertall av de avgitte stemmene.

Ved valg eller ansettelse anses den eller de valgt som får flest stemmer. Foretaksmøtet kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemning dersom ingen får flertall av de avgitte stemmene. Står stemmetallet likt, treffes avgjørelsen ved loddtrekning.

I vedtektene kan det fastsettes flertallskrav som avviker fra det som følger av paragrafen her, og gis avvikende regler om følgen av stemmelikhet.

Ny § 28 b skal lyde:

§ 28 b *Vedtektsendring*

Vedtektsendringer må besluttes i foretaksmøtet og krever tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmene.

Ny § 28 c skal lyde:

§ 28 c *Krav om enstemmighet*

En beslutning krever tilslutning fra samtlige eiere når den innebærer en økning av eiernes forpliktelser i forhold til selskapet.

Ny § 29 a skal lyde:

§ 29 a *Beslutning av foretaksmøte uten møte*

Hovedstyret kan forelegge en sak til avgjørelse for foretaksmøtet uten å innkalle til møte. Dette gjelder bare hvis hovedstyret finner at saken kan behandles på en betryggende måte ved at den skriftlig forelegges eierne til avgjørelse.

Hovedstyret skal i slike tilfeller sende saksdokumentene med forslag til beslutning og begrunnelse for forslaget til alle eierne og til daglig leder og revisor. Det skal angis en frist for å avgi stemme som ikke kan være kortere enn fristen for å innkalle til foretaksmøte, med mindre alle eierne er enige om en kortere frist. Eierne skal gjøres kjent med at de kan kreve at saken forelegges foretaksmøtet i møte.

Saken skal forelegges foretaksmøtet i møte dersom dette kreves av et hovedstyremedlem, en eier eller revisor før utløpet av fristen for å avgi skriftlig stemme.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Ekstraordinært foretaksmøte*

Hovedstyret kan bestemme at det skal innkalles til ekstraordinært foretaksmøte.

Hovedstyret skal innkalle til ekstraordinært foretaksmøte når revisor eller eiere som representerer minst en tredjedel av eierandelene krever det for å få behandlet et nærmere bestemt emne. Hovedstyret skal sørge for at foretaksmøtet holdes innen en måned etter at kravet er framsatt.

§ 31 første ledd første punktum skal lyde:

Hovedstyret innkaller til foretaksmøte og bestemmer innkallingsmåten.

Ny § 31 a skal lyde:

§ 31 a *Eiernes rett til å få saker behandlet på foretaksmøtet*

En eier har rett til å få behandlet spørsmål på foretaksmøtet som er meldt skriftlig til hovedstyret tidnok til at det kan tas med i innkallingen. Har innkallingen allerede funnet sted, skal det sendes ut ny innkalling dersom det er minst en uke igjen til foretaksmøtet skal holdes.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Møteledelse og protokollasjon*

Foretaksmøtet ledes av *hovedstyrets* leder.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll fra foretaksmøtet. Møteleder skal før første avstemning opprette en fortegnelse over de eierne som har møtt, enten selv eller ved fullmektig. Fortegnelsen skal angi hvor mange stemmer hver av dem representerer.

Nåværende § 32 annet ledd annet og tredje punktum blir nytt § 32 tredje ledd.

§ 35 skal lyde:

§ 35 *Gransking*

En eier kan i foretaksmøtet fremsette forslag om gransking av selskapet eller nærmere angitte forhold vedrørende forvaltningen av det eller dets regnskap.

Forslaget kan fremsettes på et ordinært foretaksmøte eller på et foretaksmøte der det fremgår av innkallingen at sak om slik gransking skal behandles.

Beslutning om gransking krever tilslutning av minst en tiendedel av de avgitte stemmene.

Den som på vegne av eierne forestår gransking, har rett til å foreta de undersøkelsene i selskapet som finnes nødvendig, og kan i denne forbindelse kreve nødvendig bistand av selskapet. Den som forestår gransking, kan av hovedstyret, administrerende direktør, regionstyrer og enhver ansatt eller tillitsvalgt i selskapet, kreve enhver opplysning om selskapets forhold som granskingen gjør nødvendig. Den som på vegne av eierne foretar granskingen har taushetsplikt etter samme regler som gjelder for revisorer, jf. revisorloven.

7. I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler skal § 9-4 femte ledd lyde:

Forslag til eksterne styremedlemmer og varamedlemmer for disse, fremmes av institusjonens styre. Det samme gjelder forslag til styreleder når rektor er ansatt. For kunsthøgskolene fremmes forslag av høyskolens styre og av Norsk kulturråd. Sametinget oppnevner på fritt grunnlag to av de eksterne styremedlemmene og personlige varamedlemmer for disse ved Samisk høgskole. Fylkeskommunene oppnevner på fritt grunnlag to av de eksterne styremedlemmene og personlige varamedlemmer for disse ved de øvrige statlige høyskolene. Departementet oppnevner på fritt grunnlag øvrige eksterne medlemmer og personlige varamedlemmer for disse for fire år. For institusjoner som har ansatt rektor, utpeker departementet styreleder blant de eksterne medlemmene, jf. § 9-3.

8. I lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur gjøres følgende endringer:

§ 6 annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tildeling av akvakulturtilatelse, herunder krav til søknad og kriterier for innvilgelse av søknad og gi nærmere bestemmelser om hvilke søknader som skal behandles av fylkeskommunene.

§ 18 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om registreringsordningen, herunder om registreringsmyndighet, erstatningsordning, føring av dagbok mv. *Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om fylkeskommunenes oppgaver knyttet til registreringsordningen.*

§ 24 første og annet ledd skal lyde:

Etter pålegg fra tildelings- og tilsynsmyndigheten plik-

ter enhver som søker om eller driver aktiviteter som omfattes av denne lov, å gi opplysninger, dokumenter, prøvemateriale eller annet materiale som er nødvendig for at tildelings- og tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

Etter pålegg fra tildelings- og tilsynsmyndigheten plikter enhver som søker om eller driver aktiviteter som omfattes av denne lov å gjennomføre undersøkelser som er nødvendige for at tildelings- og tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

9. I lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar skal ny § 8 a lyde:

§ 8 a *Saker der fylkeskommunane har kompetanse*

Fylkeskommunane kan fatte vedtak på særskilde områder innanfor lova sitt verkeområde når dette er fastsett i forskrift. Departementet kan i forskrift fastsetje nærare reglar om fylkeskommunane sin kompetanse etter denne føresegna. I dei sakene der fylkeskommunane er gitt kompetanse til å fatte vedtak, er Fiskeridirektoratet klageinstans.

II

Ikrafttredelses og overgangsregler

1. Loven trer i kraft 1. januar 2010. Opphevelse av kommuneloven § 60 nr. 6 trer i kraft straks.
2. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere overgangsregler.

Presidenten: Det vil bli votert alternativt mellom tilrådinga I nr. 1 § 21 andre ledd og § 51 første ledd og forslag nr. 2, frå Framstegspartiet og Høgre. Forslaget lyder:

«I lov 29. mai 1981 nr. 38 gjøres følgende endringer:

§ 21 annet ledd skal lyde:

Innen en avstand av 2 kilometer fra land, herunder holmer og skjær, er det forbudt å drive jakt fra motorbåt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor. Kommunen kan for bestemte områder og tidsrom øke eller minske avstanden.

§ 51 første ledd skal lyde:

Skuddpremie kan bare fastsettes for viltarter som har jakttid og som gjør skade. Fastsettelsen av skuddpremie trenger godkjenning av kommunen eller den kommunen i samråd med direktoratet gir fullmakt.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I nr. 1 § 21 andre ledd og § 51 første ledd og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 51 mot 26 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.16.11)

Presidenten: Det blir så votert over tilrådinga frå komiteen til I resten av nr. 1 og nr. 3 til og med nr. 9.

Framstegspartiet og Høgre har varsla at dei vil røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 51 mot 26 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 16.16.43)

Presidenten: Det blir så votert over I nummer 2 og II.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Solveig Horne sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett for 2009 med et forslag om at voldsoffererstatningens begrensning gjelder pr. offer/pårørende.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov

om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m.
(valdsoffererstatningslova)

I

I lov 20. april 2001 om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova) skal § 11 første ledd lyde:

For hvert enkelt skadetilfelle ytes det ikke høyere valds-offerererstatning enn 40 ganger grunnbeløpet i folketrygden, jf. folketrygdloven § 1-4.

II

Lova trer i kraft frå den tida Kongen bestemmer.

III

Endringa gjeld for dei tilfelle der det blir søkt om valds-offerererstatning på grunn av straffbare handlingar e.l. som har funnet stad etter at lova trådte i kraft.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Jan Arild Ellingsen sett fram eit forslag, på vegner av Framstegspartiet.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov

om endringar i straffeprosessloven mv.
(tingretten si handsaming av saker om ikkje vedtekne førelegg mv.)

I

I lov 10. februar 1967 om behandlingmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) skal § 19 fyrste ledd lyde:

En part har ikke krav på å få gjøre seg kjent med de opplysninger i et dokument

- a. som er av betydning for Norges utenrikspolitiske interesser eller nasjonale forsvars- og sikkerhetsinteresser, når slike opplysninger kan unntas etter offentleglova §§ 20 og 21,
- b. som angår tekniske innretninger, produksjonsmetoder, forretningsmessige analyser og berekninger og forretningshemmeligheter ellers, når de er av en slik art at andre kan utnytte dem i sin egen næringsvirksomhet,
- c. som angår forskningsideer eller forskningsprosjekter i sak som gjelder økonomisk støtte eller rådgivning fra det offentlige i forbindelse med forskningsprosjekt, eller
- d. som det av hensyn til hans helse eller hans forhold til personer som står ham nær, må anses utilrådelig at han får kjennskap til; likevel slik at opplysningene på

anmodning skal gjøres kjent for en representant for parten når ikke særlige grunner taler mot det.

II

Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) vert endra slik:

§ 276 første stykket skal lyde:

Ved hovedforhandling settes retten med en fagdommer og to meddommere. *I saker etter § 268 om forhold som kan straffes med bot eller fengsel inntil ett år, eller med bot og fengsel inntil ett år, kan retten settes uten meddommere. Dette gjelder ikke hvor retten finner behandlingsmåten betenkelig. Rettens avgjørelse om at retten skal settes uten meddommere, kan ikke ankes. Rettens vurdering av om behandlingsmåten er betenkelig kan heller ikke brukes som grunnlag for anke over dommen.*

§ 355 tredje stykket skal lyde:

Før forhandlingen begynner, bringer rettens leder på det rene om noen av lagrettemedlemmene er ugilde, jf domstolsloven § 115.

III

I lov 19. mai 2006 nr 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) skal § 26 nytt fjerde ledd lyde:

Det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar om forskingsidear og forskingsprosjekt i sak som gjeld økonomisk stønad eller rådgjeving frå det offentlege i samband med forskingsprosjekt.

IV

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei einskilde føresegnene til ulik tid. Endringa av straffeprosessloven § 276 gjeld for saker der kravet om pådømming kjem inn til tingretten etter at lova har tredd i kraft.

Presidenten: Det vil først bli votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til II første stykket andre punktum og forslaget frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Straffeprosessloven § 276 første ledd andre punktum skal lyde:

I saker etter § 268 om forhold som kan straffes med bot eller fengsel inntil ett år, eller med bot og fengsel inntil ett år, kan retten settes uten meddommere dersom siktede samtykker.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til II første stykket andre punktum og forslaget frå Framstegspartiet blei tilrådinga vedteken med 60 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 16.18.35)

Presidenten: Det blir så bli votert over tilrådinga frå komiteen til I, resten av II og III og IV.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedteke.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov

om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring

I

I lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Mesterbrevnemnda kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsen i tredje ledd.

Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og ileggelse av overtredelsesgebyr. Forskriften kan inneholde bestemmelser om rente og tilleggsbetaling dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall, og om at også andre enn den som er ilagt overtredelsesgebyret, er ansvarlig for at det blir betalt.

Nåværende § 1 fjerde ledd blir nytt sjettede ledd og skal lyde:

Den som vedvarende, gjentatt, forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer denne paragrafen eller bestemmelser gitt i forskrift til loven, kan straffes med bøter.

§ 4 skal lyde:

Vedtaket etter §§ 1 fjerde og femte ledd, 2, 3 og 9 første og andre ledd kan påklages til en av Kongen særskilt oppnevnt klageinstans som avgjør saken.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

lov
om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7
om sikring mot og erstatning for naturskader
(naturskadeloven)

I

I lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) skal § 1 første ledd lyde:

Statens naturskadefond har til oppgave å yte erstatning for naturskader i de tilfeller hvor det ikke er adgang til å forsikre seg mot skaden ved en alminnelig *forsikring*.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Sak nr. 10 [16:19:57]

Referat

1. (26) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
 1. lov om endringar i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr (Besl. O. nr. 9 (2008–2009))
 2. lov om endringar i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (Besl. O. nr. 10 (2008–2009))
 3. lov om endringar i pasientskadeloven m.m. (dekkning av advokatutgifter og forlenget søksmålsfrist) (Besl. O. nr. 11 (2008–2009))
 4. lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv. (Besl. O. nr. 12 (2008–2009))
 5. lov om endring i folketrygdloven (Besl. O. nr. 13 (2008–2009))
 6. lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven) (Besl. O. nr. 14 (2008–2009))
 7. lov om endringer i pengespill- og lotterilovgivning (betalingsformidling m.m.) (Besl. O. nr. 15 (2008–2009))
 – og at lovvedtaka er sende Kongen.
2. (27) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i folketrygdloven og lov om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg (Besl. O. nr. 6 (2008–2009))
 2. lov om endring i folketrygdloven (Besl. O. nr. 13 (2008–2009))
 3. lov om endringer i barnelova mv. (barnebidrag og reisekostnader ved samvær) (Besl. O. nr. 40 (2008–2009))
 4. lov om endring i lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter (Besl. O. nr. 16 (2008–2009))
 5. lov om endringer i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (Besl. O. nr. 17 (2008–2009))
 6. lov om endring i lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) (Besl. O. nr. 18 (2008–2009))
 7. lov om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (Besl. O. nr. 19 (2008–2009))
 8. lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane (Besl. O. nr. 20 (2008–2009))
 9. lov om endring i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. (Besl. O. nr. 21 (2008–2009))
 10. lov om endring i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift (Besl. O. nr. 22 (2008–2009))
 11. lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Besl. O. nr. 23 (2008–2009))

12. lov om endring i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) (Besl. O. nr. 24 (2008–2009))
 13. lov om endring i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (Besl. O. nr. 25 (2008–2009))
 14. lov om endring i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorarer til utenlandske artister m.v. (Besl. O. nr. 26 (2008–2009))
 15. lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Besl. O. nr. 27 (2008–2009))
 16. lov om endring i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) (Besl. O. nr. 28 (2008–2009))
 17. lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Besl. O. nr. 29 (2008–2009))
 18. lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Besl. O. nr. 30 (2008–2009))
 19. lov om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Besl. O. nr. 31 (2008–2009))
 20. lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Besl. O. nr. 32 (2008–2009))
 21. lov om tillegg til lov 6. juni 1975 nr. 29 om eige-
domsskatt til kommunane (Besl. O. nr. 33 (2008–2009))
 22. lov om endringer i straffeloven 1902 og straffeprosessloven (kriminalisering av kjøp av seksuell omgang eller handling mv.) (Besl. O. nr. 8 (2008–2009))
 23. lov om endringer i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (Besl. O. nr. 7 (2008–2009))
– er sanksjonert under 12. desember 2008
Samr.: Nr. 1 og 2 blir lagde ved protokollen.
 3. (28) Lov om endringer i folketrygdloven (Ot.prp. nr. 21 (2008–2009))
Samr.: Blir send arbeids- og sosialkomiteen.
 4. (29) Lov om endringer i klimakvoteloven (Ot.prp. nr. 19 (2008–2009))
Samr.: Blir send energi- og miljøkomiteen.
 5. (30) Lov om endringer i skatteloven mv. (kjeldeskatt på pensjonar mv.) (Ot.prp. nr. 20 (2008–2009))
Samr.: Blir send finanskomiteen.
 6. (31) Lov om endringer i kommuneloven og svalbardloven (om tillitskapende forvaltning mv. i kommuner og fylkeskommuner) (Ot.prp. nr. 17 (2008–2009))
Samr.: Blir send kommunal- og forvaltningskomiteen.
- Presidenten:** Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet etter § 37 a i Stortingets forretningsorden før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 16.21
